AGASTYAPARWA,
een Oud-Javaansch proza-geschrift,

UITGEGEVEN DOOR

Dr. J. GONDA, te Utrecht.

Inleiding op de uitgave.

Het onder den naam Agastyaparwa (minder correct *Āgastyaparwa*, zooals beneden zal blijken) bekende Oud-Javaansche proza-werk verdient als zoo vele geschriften uit de Javaansche literatuur zeer zeker veel meer belangstelling dan men er totnogtoe aan heeft kunnen wijden. Een nadere kennismaking bevestigt, wat enkele geleerden reeds na oppervlakkige beschouwing hebben vermoed, dat deze tekst ons voor zeer vele, meerendeels belangrijke en zonder twijfel interessante problemen plaatst, die voor een goed deel van wijde strekking zijn. Zoowel de bouw en de inhoud van het werk, de plaats die eraan valt toe te kennen in de Oud-Javaansche literatuur, de aard en de beteekenis van de leeringen en beschouwingen, tradities en opvattingen, die er in neergelegd zijn, de afhankelijkheid van dezen inhoud van andere geschriften, de vraag naar hun herkomst, die van den tijd van ontstaan van het werk, de hier zoo gewichtige vraag naar de plaats van ontstaan, dit alles en nog vele belangrijke punten meer is tot dusver niet of nauwelijks nagegaan, laat staan grondig bestudeerd. Zonder eenigen twijfel zal een nadere studie van deze voor de kennis van de verbreiding der Voor-Indische geestesgoederen in den Archipel en voor die van de Javaansche literatuur- en godsdienst-geschiedenis zoo gewichtige kwesties bevorderd worden, wanneer de tekst wordt gepubliceerd en door eenige toelichting en een vertaling nader wordt toegankelijk gemaakt.

In deze verhandeling wordt een uitgave van den tekst, gebaseerd op alle bereikbare handschriften, gegeven. Een toelichting, voor zoover mij thans mogelijk, voorafgegaan door eenige beschouwingen over de problemen, waarvoor het werk ons stelt, en gevolgd door een glossarium, een naamregister en vertaling hoop ik op de tekst-editie te kunnen doen volgen.

Hier slechts een enkel woord over de door anderen gemaakte opmerkingen naar aanleiding van het Agastyaparwa.

In het eerste deel van Van der Tuuk's Kawi-Balineesch-Nederlandsch Woordenboek, p. 505 b, lezen we s.v. *Agastya*: „*Anggastya-parawwa*, een proza geschrift, bevattende samenspraken van A. en Drëdhasyu over de genealogie van heiligen (z. b.v. onder . . . , waaruit men zien kan, dat er andere opgaven in voorkomen dan in de Indische geschriften, hetgeen trouwens reeds 't geval is met de *Adiparwwa* . . .); de 2 hds., die ik raadplegen kon, leveren een tot wanhoop drijvend verschil en zaten vol leemten . . . , gezwezen van zeer domme afschrijversfouten; hier en daar groote duisterheid . . . ”

Deze woorden kunnen ons geen juist beeld van den inhoud geven; behalve „genealogie van heiligen”, die evenwel als het geraamte van het werk beschouwd kan worden, bevinden er zich nog verscheidene episoden van geheel anderen inhoud in. De opmerking over het „tot wanhoop drijvend verschil” in lezing van de handschriften zal, hoewel voor het geval van Van der Tuuk niet onjuist, overdreven geacht moeten worden, wanneer men de thans beschikbare manuscripten alle aan een nauwkeurig onderzoek heeft onderworpen; „wanhoop” aan het vinden van de oorspronkelijke lezing blijft er echter, daar dikwijls twee gelijkwaardige getuigen een verschillenden, al of niet foutieven, tekst hebben, ook dan bestaan.

Ook elders¹⁾ heeft Van der Tuuk even over het werk gesproken.

Na hem is het Dr. H. H. Juynboll geweest, die een aantal handschriften van het Agastyaparwa heeft beschreven²⁾ en bij die gelegenheid enkele waardevolle opmerkingen over den inhoud heeft gemaakt³⁾.

Belangrijk werk is vervolgens verricht door Dr. Pigeaud⁴⁾, die een zes bladzijden groot inhoudsoverzicht van onzen tekst, volgens het Leidsch handschrift no 5061 vervaardigde, dat zeer goede diensten kan verrichten. De opmerkingen die hij daar aan toevoegt zijn helaas iets te vluchtig.

Eenigen tijd na Pigeaud is, eveneens in een Leidsche dissertatie⁵⁾,

¹⁾ Notes on the Kawi Language and Literature, in J. R. A. S., N. S., XIII, p. 49.

²⁾ In zijn Supplement op den Catalogus van de Javaansche en Madoereesche Handschriften der Leidsche Univ.-Bibl. II, pp. 170—172.

³⁾ Aldaar, p. 171.

⁴⁾ Th. G. Th. Pigeaud, De Tantu Panggëlaran, Diss. Leiden, 1924, pp. 319—326.

⁵⁾ Poerbatjaraka (Lesya), Agastya in den Archipel, Diss. Leiden, 1926, pp. 39 vlgg.

door Dr. Poerbatjaraka, speciaal over het begin van het Agastyaparwa een en ander beweerd; ik hoop hierop nader terug te komen.

De overlevering van den tekst.

Bij de constitutie van den tekst werd gebruik gemaakt van de volgende handschriften uit de Leidsche Universiteitsbibliotheek.

A No. 4054, papierafschrift, Juynboll, II, p. 171; groot 44 folia, ± 39 — ± 42 regels per bladzijde. Het schrift is niet zeer duidelijk, doch over het algemeen voldoende leesbaar. De *çloka*'s zijn op afzonderlijke regels geschreven en in margine aangeduid. Er staan zeer vele adnotaties, vooral in inktpotlood, doch ook een enkele maal anders (blauwe inkt, potlood, inkt) in margine en tusschen den tekst.

Het heeft vele foutieve lezingen, die echter dikwijls weer gecorrigeerd zijn.

B No. 4052, papier-afschrift, Juynboll, II, p. 170; groot 88 folia, 19 regels per bladzijde. Over het algemeen een zeer duidelijk schrift. Ook de uiterlijke toestand van het ms. is zeer behoorlijk. In margine bevinden zich een groot aantal aantekeningen van Van der Tuuk. Men zou kunnen onderscheiden: B₁ verbeteringen in den tekst, B₂ verbeteringen en aantekeningen tusschen de regels in inkt, B₃ marginale notities.

C No. 3711, *cakëpan* (één zijde zachte omslag), Juynboll, II, p. 170; groot 40 bladen, aan weerszijden met 4 regels beschreven, waarvan de eerste en de laatste doorloopen. De uiterlijke toestand van de bladen is over het algemeen behoorlijk; slechts de eerste en de laatste hebben noemenswaard geleden. Het schrift is zeer wel leesbaar en regelmatig. Het is compleet.

D No. 5061, *cakëpan*, Juynboll, II, p. 172; groot 45 bladen; het aantal regels per zijde bedraagt 4. Het schrift is zeer wel leesbaar, de lontar op de gewone wijze beschreven. De door dit manuscript gebodene tekst is, behoudens lacunes, compleet. Het is het door Dr. Pigeaud benutte (zie Tantu Panggëlaran, p. 319).

E No. 4053, papierafschrift, Juynboll, II, p. 171; groot 36 folia, van 30 tot 40 regels per pagina, goed leesbaar schrift; ook uiterlijk bevindt zich dit hs. in behoorlijken staat. In margine bevinden zich aantekeningen in inktpotlood, afkomstig van Van der Tuuk. Ook in den tekst is hier en daar iets met inktpotlood aangeteekend.

Voorts is gebruik gemaakt van de hieronder genoemde handschriften van de Bibliotheek van het Bataviaasch Genootschap voor Kunsten en Wetenschappen te Batavia.

F No. 966, cakëpan, door het middelste der drie gaatjes een touwtje met munt. Afmetingen 518×35 mM.; groot 42 bladen, aan weerszijden met vier regels beschreven, die in het midden niet doorloopen. De lontarbladen vertoonen onderling eenig verschil in kleur, ze verkeerden overigens in behoorlijken toestand. Van de laatste lontar is van de keerzijde slechts ruim $1\frac{3}{4}$ regel beschreven. Aan het begin is een lontar verloren gegaan; de eerste woorden luiden: *ranak hyaṇi mami* (p. 343, 18). Toch draagt het eerste lontarblad het nummer 1. Het schrift is zeer behoorlijk. Deze lontar is genoemd bij Juynboll, Cat. der Leidsche hss. II, p. 172.

G No. 554, papier-afschrift, 8° formaat, in boekvorm gebonden, groot 125 beschreven bladzijden (p. 125 gedeeltelijk), benevens een aantal onbeschreven bladzijden. Er staan 14 regels op een pagina. Het schrift is zeer mooi en duidelijk. Er bevinden zich in dit manuscript nagenoeg geen aantekeningen of verbeteringen.

H No. 841a, lëmpiran, met schutbladen van karton; afmetingen 530×35 mM., groot 43 bladen, aan beide zijden met vier regels beschreven, die in het midden, behoudens enkele uitzonderingen, niet doorloopen. De bladen zijn in goede conditie. Het eerste en het laatste blad zijn door een verdubbeling versterkt en slechts aan de binnenzijde beschreven. Het schrift maakt een eenigszins onregelmatigen indruk, doch is zeer wel leesbaar. Er bevinden zich met een pen aangebrachte inktstrepen tusschen den tekst.

Vatten wij na dit overzicht van de uiterlijke omstandigheden van de handschriften den toestand van den tekst in het oog zooals deze door ieder hunner gegeven wordt, dan valt in de eerste plaats te constateeren, dat de *spelling*, hoewel als gewoonlijk, onderling varieerend en niet gelijkblijvend in geen der handschriften buitensporig of bijzonder omslachtig of wel wild is. Het lijkt mij derhalve overbodig om staaltjes van de wijze van spelling van ieder der manuscripten te geven. Slechts valt op te merken, dat de handschriften die na aan elkaar verwant zijn, in het algemeen tot in bijzonderheden overeenkomst in spelling aan den dag leggen, hetgeen voor de nauwkeurigheid der afschrijvers pleit¹⁾.

Ook in deze uitgave volg ik mijn elders nader uiteengezet systeem²⁾, dat niet de door de hss. of door één handschrift gevolgde spelling volgt, doch een geunificeerde, zooveel mogelijk met de uit-

1) Vergelijk mijn *Brahmāṇḍa-Purāṇa*-editie, p. 29.

2) Aldaar, p. 30.

komsten van het taalkundig onderzoek van het Javaansch en zijn verwanten in overeenstemming gebrachte transcriptie biedt. De Sanskrit woorden zijn in het algemeen op de gebruikelijke wijze gespeld.

Het transcriptiesysteem is het volgende: ě = pepet, e = taling, u = suku; de palatalen: c en j (de voorafgaande n: niet ñ, daar dit overbodig zou zijn, doch eenvoudig n); de ng-klank wordt als ñ gespeld (men zou dus „ngg” ng kunnen spellen als „njj”, d.w.z. ñj: nj, zie boven; doch daar de lezer gewend is aan de spelling ng = „ng”, d.w.z. mijn ñ, lijkt 't mij niet raadzaam, hier consequent te willen zijn); de halfvocalen: y en w; de aanvangs-h- is als regel geschreven aan het begin van een zin en na vocalen, doch wegge laten na consonanten; ṭ en ḍ zijn geschreven in die gevallen waar de overlevering steeds deze teekens bezigt en deze schrijfwijze blijkens Van der Tuuk, K. B. W. de gewone is; daar waar incidenteel ṭ en ḍ staat, doch elders en meer algemeen t en d, is de laatste spelling gekozen; onderscheid tusschen lange en korte vokalen wordt in de spelling niet gemaakt, behalve in het geval van de ö (lange pēpēt), wanneer er reden toe is; bij variaties als wa: o is de overlevering gevolgd. Niet-verbasterde Sanskrit woorden worden op de gebruikelijke wijze gespeld, behoudens w voor v en ñ voor m. Zijn ze verjavaanscht, dan volgen ze de voor Javaansche woorden gebezigde spelling. Een moeilijkheid levert de -h, die nog al eens achter op vocaal eindigende, aan het Sanskrit ontleende woorden optreedt, en waarvan de identiteit met den visarga in vele gevallen volstrekt niet zeker is. Als regel is deze wignjan als ḥ geschreven. Van het teken ^ wordt slechts gebruik gemaakt om het samenvloeien van slot- en beginvocaal aan te duiden, soms ook bij suffixen, die aan een op gelijkkluidende vocaal eindigend woord zijn gehecht. De interpunctie is eveneens geunificeerd; leestekens zijn ingevoerd.

Behalve den eigenlijken tekst van ons werk bevatten de handschriften nog onderschriften; een heeft bovendien nog een en ander dat den tekst voorafgaat.

Ik doe deze bijzonderheden hier volgen.

In hs. B staat na het einde van den tekst nog dit:

Iti piturun sañ hyaṇ Brahmāṇḍa-matēkāla-purāṇa. mana saṁsīpta niyata ||o|| iti Agastya. sinurat riñ hamlarañjya. deniñ bwat wimuda

(lees wimūḍha) santosa wirūpa niñ akṣara iki. akweh kawēnañ tunna lēwih. idēp anlañ tan pantuk¹⁾).

Thans wat het hs. F leert, daar dit verwantschap vertoont:

Iti piturun sañ hyaṇ Brahmāṇḍa-matēkāla-purāṇa. mana saṇsipta nī naya ||o|| iti Agastyaparwa samāpta ||o|| puput sinrat. riñ wwai. ca. ka. wara kruwlut. titi. taṅgal. piñ. 12. çaçiḥ. jyēṣṭha. rah. 3. tēṅgēk. 9. i sakāwarṣa 1793. paryantusakna wirūpa niñ akṣareki. mwañ kurañ lēwihnya. bap kawnañ. mwañ agantañ. kalēñōr. holih iñ muḍā kanirginan. wawuha si sinawu. kapajōṇana de sañ sudy amaca. niyatāndadyakna kadirgghyayusan. sañ madrēwya. dera sañ anunurat. brahmaṇawaiṇa. apanlah uruju hemakuṭa. awesma riñ swecchāpura ||o||

om saraṣwatye namaḥ

om hmuñ gaṇapataye namaḥ

om ṣri gurubhyo namaḥ

om awighnam astu ||o||

Behalve de zeer belangrijke, ook in B voorkomende mededeeling aan het begin van dit onderschrift, die ik elders bespreek, de veel voorkomende verontschuldigen van den afschrijver wegens z'n slechte schrift, en de verzekering dat den bezitter van dit handschrift een lang leven beschoren is, leeren we hier den naam van den afschrijver, zijn woonplaats (Gelgel) en den datum van zijn werk kennen. Deze is: Maandag (Candra; K. B. W. III, 293) - kliwon, in de week kuruwēlut (kurwlut, de 17e week), op den 12en van de lichte (eerste) maand helft van den maand Jyaiṣṭha (d.i. de 11e maand) en wel in het jaar 1793 Čāka, d.i. 1871 A.D.

Ook de colophon van handschrift H sluit zich gedeeltelijk aan bij het in B gelezene:

Iti piturun sañ hyaṇ Brahmāṇḍa. matēkāla purāṇa nama saṇsipta nī naya ||o|| duk puput sinurat agastyaparwadi iki. dawēg riñ dinā. pa. a. u. wara bāla. tithi. tañ. piñ. 6. çaçiḥ. aḍaddā. rah. 7. tēṅgēk. 7. i saka. 1777.

Dit manuscript werd derhalve geschreven in het Čāka-jaar 1777, d.i. 1855 A.D., en wel op den 6en van de eerste maand helft van den maand Āṣāḍha (d.i. de 12e maand) in den woekoe bala (K. B. W. IV, 973; de 25e week).

In het handschrift C volgt na het einde van den eigenlijken tekst¹⁾:

¹⁾ Hieronder volgt nog (door Van der Tuuk geschreven?): 7667 korter dan gewoonlijk en schraler de letters.

¹⁾ In C gaat aan den tekst vooraf, d.w.z. de binnenzijde van het schutblad

Iti Aṅgastyaparwa samapta. tēlas linikiteñ buleleñ. salēntosakna (dit woord is door beschadiging onduidelijk) wirupa niñ akšara. mwañ kirañ kahot kapajōñane. de sañ gēde wahayan mas olih niñ muda puñguñ.

om hrām ṛk watir swarayyai namaḥ. om gmrñ gaṇāpataye namaḥ. om arogyam astu. çubham astu. siddhir astu. tathāstu astu.

puput sinurat riñ dina. ça. pa. wara ukir. titi. ta. 10. sasiḥ ka. 7. rah 5. tēngēk. 4. i saka i 1745.

Hierna is het blad verder onbeschreven. Op het laatste lontarblad is aan de voorzijde één regel voor $\pm \frac{3}{4}$ beschreven. Het begin hiervan is zeer beschadigd en onleesbaar. Er staat: tta pawwa. tan sañkeñ wruh mañartha sarasa niñ çloka padartha ||o|| pratamāntaka bhanu (l. cānu°?) çruyatām. mañrēñö ta rahadyan sañhulun kabeh. iki carita. tambayan iñ paya.

Hier houdt het op.

We leeren dus hieruit, dat hs. C dateert van 1745 Çāka, d.i. 1823 van onze jaartelling, en wel van den 10en van den 7en maand, en uit de 3e week, nl. Wukir.

Het manuscript A sluit zich bij C aan. Na Buleleñ heeft het: santosakna, in margine is onleesbaar iets geschreven dat na sa en voor nto moet worden ingevoegd. Voorts: kirañ gahot. Tot en met puñguñ is Latijnsch, daarna Javaansch schrift gebezigd. De woorden çubham astu ontbreken. Na het jaartal, eveneens 1745, met zelfde data houdt het onderschrift van A op.

Ook de colophon van E luidt zoo. Na Buleleñ: saknantosakna. De dateering is gelijkkluidend. Na het jaartal staat nog slechts in inkt-potlood: 39 bl. lang. Men merke op, dat dit de lengte is van C, wanneer men van het laatste blad afziet.

In handschrift D luidt de colophon:

Iti Aṅgastyaparwa samāpta (tot zoover zwart gemaakt, het volgende slechts ingekrast) duk anulis riñ dina ca. ka. wayaṇ. çaçi. 10. pa. 8. rah. 6. tēngēk. 2. i saka. 1726. rontal iki pahican hida histri maḍe punya riñ maḍe jlañtik. *duç anrat. riñ dina. wu. ka. çu. wara gumrēg. sasi. ka. 4. tañ. piñ. (opengelaten). rah. 2. tēngēk. 3. i saka. 1732. karya n hida gḍe made wanasari (hier is een zijde van de lontar

heeft op $\pm 1\frac{1}{6}$ beschreven doch niet zwart gemaakte regels, enkele zinnen uit het begin van het werk: tamana çesa kalagni dahanat pura. hana ratri bhodiwa sūrya. na candra nawatarataḥ. ri sēḍaṇnyan tēka mahāpralaya. ilaṇ ikañ caturbhūta tēkeñ bhuṛ bhuwwa saḍaçiwa sira hana, ñuniweh tañ pēja patala. bhasmi bhuta tēkeñ dewatanya. dewa kañ kalagni bhudra. brahma. wiṣṇu. sūrya candra nakṣatragana. kapwa liñña sira kabeh. çaça.

vol, op de keerzijde staat slechts: om om te lezen; het vervolg op de volgende lontar:) çura pratisara riñ raña sirāpagēh amagēhi wīra-
 çasana. tan yāmbagnakneñ arēp tarēp iñ aty amalaku çaranātiduḥkita.
 siñgih janmawiçesa kapwa sira yogya pinaran inusir niñ aty ada.
 tuñgal-tuñgal akas ṭawan prakaçita ḍipati naran ira ñ jayeñ rañainya
 yan nīwat kṣatriyadharma niñ yadukula kral anut aluñ ika. haywa niñ
 prajā. çūrā kol lēñēñ aṅgalañ-galañ i çatru tka tan awdi ñ parañmuka.
 byaktabyakta ka siñ hanoli hanatap çira iñari kapōkan iñ ratha. lagya
 çoca ri luh nikañ gharini niñ musuh amalaku milwa patyana || ndah
 mañke pwa kinon kun amrihakna ñ para rēṣi hēlēm iñ Himalaya.
 haywa jīwita yadyapi bhaya mareka pējaha tuwi haywa sañçaya.
 kastutyan ta phalanya gōñakna deniñ añulati lkas ta rakṣasa. yeka
 kṣatriyadharma tan dadī surud tumuluña ri saduḥka niñ para. jīwa-
 jīwa ni sañ mahapuruṣa donya dadahar i kahaywan iñ jagat. kīrtya-
 kīrtya ni sañ huwus kṛtayaça muli-muli haḍi çirña niñ praja. dharma-
 dharma sini sañ pinaḍḍita maharddhika pinakapatittha niñ sarat putra-
 putra tumirwa karya nira sañ wañ atuha laki yogya tutakēñ || yan
 (ommezijde:) wwañ çakti tan ahyun iñ yaça hade kinajarakna çakti
 riñ para. mañka wwañ mawirak yadin kapanatan pamirakana sarāt
 yatanya don wyarthāñkarya hayu tan damlakna tēkap mahajana.
 Hier houdt het zeer goed leesbare schrift op.

Aan den tekst in dit handschrift D gaat vooraf een lontar, genum-
 merd 44, aan de voorzijde waarvan het laatste deel van den tekst is
 ingekrast, nl. vanaf p. 398 r. 20 *°lun ityevamādi* etc. Na voleindiging
 van den tekst volgt het begin van den colophon tot * (zie boven).
 Daarna volgt: pañandikan hida histri maḍe punya riñ maḍe jlantik.
 rontal iki ṛk(?) ḍrwe n hida bomañunuñ sampun kahidi hantuk hada
 histri maḍe punya riñ ida bomañunuñ. duk anrat riñ dina. wu. ka.
 bu. wara gumṛṅg. çaçi ka. 4. Aan het eind van het blad gekomen
 houdt deze mededeeling op.

Uit een en ander leeren we dus, dat dit handschrift dateert uit
 1732 volgens de Çāka-jaartelling, dat is A.D. 1810.

Het handschrift G bevat den volgenden colophon, die begint op p.
 125, r. 1:

Iti Aṅgastyaparwā samapta. duk anulis riñ dinā. cā. ka. wayaṇ.
 çaçi. 10. pa. 8. rah. 6. tēṅgēk. 2. i saka. 1726. rontal iki pahican idā
 istri maḍe punya riñ maḍe jlañtik. duk anrat. riñ dinā. wu. ka. bu.
 wara gumṛṅg. çaçi. ka. 4. tañ. piñ. (opengelaten). rah. 2. tēṅgēk. 3.
 i çākā 1732. karppyan ida gḍe made wanasarī.

Hieruit blijkt dus reeds terstond, dat G een copie van den in D vertegenwoordigden tekst geeft.

Wij kunnen dus terstond concludeeren, dat eenerzijds A en E copieën van den in C vertegenwoordigden, anderzijds G een copie van den in D voorhanden tekst moet zijn. Een nader onderzoek bevestigt deze opvatting. A en E vertoonen weliswaar af en toe onderling verschillen en ook afwijkingen tegenover C, doch het betreft steeds punten van zeer gering belang, spellingkwesties, verschrijvingen van de veel voorkomende soorten¹⁾ en andere vergissingen. Zonder, met het oog op de plaatsruimte, nader op bijzonderheden in te gaan kan ik constateeren, dat de hulp van A en E gemist kan worden. In het algemeen ook die van G, dat zich, behoudens vergissingen, bij D aansluit, doch op enkele plaatsen een merkwaardige afwijking heeft.

Voor de vaststelling van den tekst dienen wij dus gebruik te maken van de handschriften B, C, D, F²⁾, H; op enkele plaatsen is ook G interessant; vermoedelijk zijn de afwijkingen hier correcties van een afschrijver. Het wil mij voorkomen, dat ook hier van de door anderen wel gevolgde methode moet worden afgeweken en dat wij slechts dan tot een zoo nauwkeurig mogelijke benadering komen van wat werkelijk is overgeleverd, wanneer we eerst den onderlingen samenhang van deze vijf getuigen trachten na te sporen en vast te stellen³⁾.

Er zijn in deze handschriften, wanneer men ze onderling vergelijkt, vele punten van verschil: tal van lacunes, omissies, corruptelen en varianten zijn aan te treffen. Deze zijn echter volstrekt niet van hetzelfde belang. Wij moeten trachten die verschillen en afwijkingen te ontdekken, die ons een eventueelen samenhang der handschriften op het spoor doen komen.

Allereerst vragen we ons af, of er in de onderlinge afwijkingen der vijf genoemde handschriften soms groepen vallen te onderscheiden. Reeds bij een oppervlakkig onderzoek blijkt dit het geval te zijn. Beperken we ons, om niet uitvoeriger te worden dan strikt noodzakelijk is, tot de hoeveelheid tekst, d.w.z. tot meer of minder in de een

1) Vgl. *Brahmaṇḍa Purāṇa*-editie, p. 35, n. 1.

2) Waarin niet de geheele tekst tot ons is gekomen; het begin ontbreekt; bovendien zijn in plaats van de lontars 9 en 10 twee aldus genummerde bladen ingevoegd, die een deel van een anderen tekst bevatten; hier is dus een lacune.

3) Uitvoeriger, *Br. Pur.*-ed., pp. 35 vlgg.

of de andere groep, afgezien van de talrijke gevallen, waar slechts één handschrift een lacune of een toevoeging heeft ten opzichte van de andere, dan springt terstond in het oog, dat C, D en H elkander nader staan dan aan de beide overige manuscripten. In ruim 70 gevallen hebben deze drie een omissie, althans een mindere hoeveelheid tekst, tegenover B en F, in bijna 70 gevallen een meer aan tekst¹⁾. Een gedetailleerd verslag is overbodig, men kan de gegevens in den apparatus criticus nagaan. Onder de verschillen zijn zeer belangrijke, men vergelijke bv. p. 385, 12 vlgg., waar B en F een gemeenschappelijke dittographie van verscheidene regels omvang hebben; p. 391, 8—11, waar deze twee manuscripten een lacune van drie regels vertoonen; p. 397, 17 vlgg.; waar de hss. C D H den tekst in de juiste volgorde geven, B en F niet; de laatstgenoemde manuscripten dragen er de sporen van, dat in hun Vorlage een lontarverwisseling moet hebben plaats gehad.

Hierbij dient men dan de zeer vele plaatsen te noemen, waar deze drie handschriften in bijzonderheden samengaan; ook voor deze details, voorzoover van belang, zij naar het critische apparaat verwezen.

Er zijn voorts vele indicia voor een nauweren samenhang tusschen C en D tegenover H. In zeer vele gevallen gaan D en C in meer of minder tekst samen tegenover laatstgenoemd manuscript. Men vergelijke bv. het tekstgedeelte op p. 346, 29—347, 10, waar C en D een gansche in B F H aanwezige passage missen; voorts p. 373, 2, waar *in anak* ontbreekt, e.a. Zeer karakteristiek is ook op p. 390, 2—3, een geval van dittographie in C en D. Hier lezen C D de woorden *ri çāsana bhattāra* tot en met *krama nira* twee maal.

Er zijn echter eenige gevallen, waarin een andere combinatie voorkomt. Doch gezien het zeer groote aantal varianten, omissies, verschrijvingen, kortom uit allerlei oorzaken voortgesproten verschillen — er zijn zelden vijf woorden achter elkaar in alle handschriften geheel eender tot ons gekomen —, kunnen deze weinige, ook kwalitatief onbelangrijke gevallen op rekening van het toeval gesteld worden. Zoo hebben C D F op p. 365, 22 *anumā ta* tgr. B H *anumāna ta*, op p. 376, 8 D H *tañ* vóór *caturbhūta* tgr. B F C; op p. 378, 3 D F H *sañ* meer dan B C.

¹⁾ Men houde hierbij in het oog dat de overgrootste meerderheid der gevallen waar BF minder tekst hebben dan CDH na p. 388 liggen. Daarvoor hebben BF ook bij verschil in lezing veel vaker den meest waarschijnlijken tekst behouden. In verscheidene gevallen is het mij niet mogelijk geweest te beslissen, of de beknopte of de uitvoerige lezing de meeste kans heft oorspronkelijk te zijn.

We mogen dus concludeeren: C, D en H hebben gemeenschappelijke lotgevallen en zijn dus de voortzetters van eenzelfde tekst; C en D hebben echter meer overeenkomst onderling dan tegenover H; H zal dus eerder zijns wegs zijn gegaan. Van C en D valt nog op te merken, dat het eerste zeer veel alleenstaande omissies vertoont (ruim 60), het tweede slechts twee van eenig belang. Daarentegen heeft D wel een tamelijk groot aantal alleenstaande lezingen; hieronder is één dittographie (p. 383, 22). Het licht derhalve niet voor de hand te concludeeren, dat C van D afstamt. Wel is C minder betrouwbaar.

Het handschrift H heeft op zeer vele plaatsen alleenstaande afwijkingen; vooral aan omissies en toevoegingen, meestal van geringen omvang, die niet door andere manuscripten gedeeld worden, is dit handschrift rijk. Het telt niet minder dan 65 omissies, die noemenswaard zijn en heeft 38 op zich zelf staande toevoegingen; daarbij komen 21 plaatsen waar de lezing op een niet geheel onbelangrijke wijze afwijkt. Is dit handschrift dus krachtens zijn plaats in de groepeerings van belang, het is geenszins te beschouwen als een feillooze tekst.

Het is voorts van gewicht, te kunnen opmerken, dat H, B, F geen gemeenschappelijke lacune's vertoonen. Dit bevestigt de boven uitgesproken opinie, dat H nader aan C D verwant is dan aan B F.

Bezien wij de beide laatstgenoemde manuscripten nader, dan valt in de eerste plaats op, dat F, zooals gezegd, het begin mist, en in plaats van den te verwachten tekst op de lontars 9 en 10 iets anders biedt. Voorts blijkt, dat beide handschriften op vele plaatsen geheel op zich zelf staan. B heeft 27 omissies van eenig belang, 23 toevoegingen, die nòch door F, nòch door een der andere manuscripten gedeeld worden en heeft 36 meldenswaardige afwijkingen in lezing. In F komen 28 alleenstaande omissies, 21 zich in andere handschriften niet bevindende toevoegingen en 15 niet geheel onbelangrijke afwijkende lezingen voor. Hieruit blijkt duidelijk, dat wij niet moeten veronderstellen, dat het papierafschrift B een copie van de lontar F zal zijn, doch dat beide uit één bron zijn voortgekomen, en wel zóó, dat de in elk der twee manuscripten voorhandene tekst eigen lotgevallen heeft meegemaakt. Daarbij moeten wij aannemen, dat B en F een gemeenschappelijke bron hebben, die niet identiek is met, doch zelf afhankelijk is van den archetypus, omdat B en F op vele plaatsen (men vergelijke het critisch apparaat) gemeenschappelijk verlies hebben. Het zij hier terloops opgemerkt, dat de lezingen van F veelal

den indruk wekken juist te zijn; zonder twijfel is F het meest waardevolle der handschriften.

Noemen wij den tekst waarop B en F teruggaan x, die waarop H D C teruggaan y, die waarop D en C teruggaan z, dan kunnen wij ons dus afvragen, of de op deze wijze gevonden onderlinge verhouding der handschriften in strijd is met gegevens die wij van elders bezitten.

Bij lezing van de colophontes springt terstond in het oog, dat D c.s. en C c.s. een afwijking vertoonen van het in de drie andere handschriften aanwezige onderschrift. Weliswaar stemmen ook deze slechts in het begin overeen, doch deze weinige woorden zijn op zich zelf teekenend genoeg. Het komt mij voor, dat deze zin: *iti piturun* etc. oorspronkelijk is en in de gemeenschappelijke bron van al onze handschriften zal hebben gestaan. In z is hij verloren gegaan en vervangen door: *iti Āṅastyaparwa samāpta*, waarbij de jongere vorm *Āṅastya* tegenover de oorspronkelijke lezing *Agastya* in B F H ons treft; C en D hebben hieraan ieder op hun wijze het een en ander toegevoegd.

Uit deze beknopte opmerkingen blijkt m.i. voldoende, dat wij ook bij een kritische uitgave van dezen tekst moeten breken met de wel gevolgde methoden: het zou een scheeve voorstelling van den tekst geven de meerderheid der handschriften blindelings te volgen, zelfs al zouden we A, E en G buiten beschouwing laten. Geeft het getuigenis van B F en H inderdaad den doorslag, wanneer C en D anders luiden, D C en H zijn gelijk in waarde aan B F en niet meer. Ook het leggersysteem (één handschrift laten afdrukken en de lezingen van de andere onder aan de bladzijde laten drukken) zou hier slechts nadeelen met zich meebrengen.

Vatten we tenslotte deze beschouwingen schematisch samen:

We weten voorts, dat F dateert uit A.D. 1871, H uit A.D. 1855, D uit A.D. 1810 en C uit A.D. 1823.

De tekst worde dus vastgesteld op grond van deze conclusies. Voor bijzonderheden naar een vroegere publicatie verwijzend¹⁾, vermeld ik hier slechts, dat lezingen, waarvan wij zoo goed als zeker weten, dat ze niet in x of y, laat staan in ω hebben gestaan, in het critisch apparaat niet worden vermeld, wanneer de in den tekst opgenomen lezing genoegzaam als overgeleverd kan worden beschouwd. Hebben we twee gelijkwaardige getuigenissen dan wordt de niet in den tekst opgenomen in het apparaat meegedeeld; welke lezing de voorkeur verdient wordt voor ieder geval afzonderlijk, voor zoover mogelijk, vastgesteld. Spellingsverschillen worden slechts opgenomen in geval van mogelijke dubbelzinnigheid. Cursieve druk van enkele letters of een woord duidt aan dat er gegronde twijfel bestaat, of het aldus aangeduide wel tot den archetypus teruggaat.

Indien er in den tekst een conjectuur van den uitgever staat, worden alle overgeleverde lezingen vermeld; zoo ook bij de Sanskrit citaten en bij de minder bekende eigennamen.

Achter iedere lezing is de autoriteit opgegeven; is niets vermeld, dan berust ze op de meening van den uitgever.

Voorts beteekent:

< > = toegevoegde aksara's

[] = geëlimineerde aksara's; bij enkele Latijnsche letters zijn deze aanduidingen achterwege gelaten

? in den app. crit. = het betreffende handschrift zwijgt op die plaats, d.i. ontbreekt of is beschadigd of geheel onleesbaar

mss.: manuscripta = de handschriften

cf.: confer = vergelijk

al.: alii = de anderen, de andere hss., behalve de in dezelfde critische aanteekening met name genoemde

om.: omittit = heeft overgeslagen, weggelaten

add.: addidi = heb ik toegevoegd

ins.: inserui = heb ik ingevoegd

del.: deleui = door mij uit den tekst verwijderd

def.: deficit, deficiunt = ontbreekt, ontbreken

lac. ind.: lacunam indicavi = een leemte in den tekst aangewezen

corr.: corruptum = bedorven plaats, — lezing

ut supra = als boven

¹⁾ Het Oud-Javaansche Brahmanḍa-Purāṇa, pp. 43 vlgg.

correxit v. d. T. = door v. d. Tuuk hersteld, — verbeterd

† = corrupt; vóór een woord, de geheele passage; na een woord, slechts dit

? = misschien; onzeker; wat is te lezen? enz.

De wijze waarop ik heb getracht den tekst te emendeeren is dezelfde als die ik elders heb gevolgd. Hulpmiddelen als een latere Javaansche bewerking en eenige zoo goed als voortdurend parallel loopende Sanskrit teksten ontbreken hier, waardoor we vaak minder zeker gaan bij het wagen van pogingen tot tekst-verbetering. Speciaal bij de beoordeeling van de citaten deed het gemis aan nauw aansluitende parallellen zich nog al eens voelen. Het heeft dan ook op vele plaatsen moeite gekost, den tekst zoo juist mogelijk te geven; daar, waar dit niet kon worden bereikt zonder tot ongemotiveerde afwijkingen van de overlevering over te gaan is er de voorkeur aan gegeven, de onduidelijke, misschien bedorven, plaats te laten staan, gesignaleerd door een crux. Ik ontveins mij niet, dat er onder de vakgenooten zullen zijn, die op menige plaats een van de mijne afwijkende zienswijze zullen huldigen, sommigen zullen meenen dat ik meer emendaties had moeten voorstellen, anderen, dat ik mij geheel van emendeeren had moeten onthouden. Reeds bij voorbaat zou ik tegen dergelijke bedenkingen willen opmerken, dat het m.i. niet wel mogelijk is, dat de eerste uitgever een zoo moeilijken tekst als deze volkomen in het reine brengt; het zij het werk en de taak van anderen na hem op de door hem gelegde basis voort te bouwen!

AWIGHNAM ASTU!

1. † Jagadguru sabhīrabhuraṃ bhāvabhūtaṃ bhūtampadam
bhavaṃ bhayada bheravanara taḍaraham baravam
sughoratara vighnam aḍam nāmakaṇḍa maṇḍantāram
huruṅguru tara iṇya raganam tan namāmi prabho!
6. Āsīd Agastyaputras tu Lopāmudrāsamudbhavaḥ
Dṛḍhasyur nāma dharmātmā saṃtāne tur aninditaḥ,
hana sira siddhapaṇḍita taruṇa, saṃ Dṛḍhasyū naran ira, anak
bhagawān Agastya naran ira
10. Vindhyācalakūṭabhagāṃṣuprabhāva,
saṃ tumahap agra niṃ Windhyaparwata, sambaddha ri denyan ahyun
tumunto dalan saṃ hyaṇ Āditya, Yavadvīpaikayogīṣvara,
saṃ pinakādideva, makakṣetra Yawadwīpamaṇḍala. sira ta makathā
i anak nira makebu bhagawatī Lopāmudrā. sira ta matakwan iṇ sira
15. yayah bhagawān Agastya ri mūla niṃ bhūr bhuvaḥ swaḥ mwaṇ anta
niṃ brahmāṇḍa tēkeṇ dewatānya; liṇ nira:
bhūrbhuvahṣvaḥ katham mūlam brahmāṇḍasya ca kāraṇam
— saṃcayaḥ caiva nātha me — prasīda bhagavan vada,
sājñā hyaṇ mami, kasihana ranak hyaṇ mami! warahēn ri mūla niṃ
20. tribhuwana mwaṇ tiṅkah niṃ brahmāṇḍa, nuniweh saṅkanya, yatanyan
hilaṇa iḍiṇ saṅcaya i ranak bhaṭṭāra.
Uvāca, ojar bhagawān Agastya; liṇ nira:
caturbhūtānām aṣeṣam kālāgnidahanāt purā
na rātrī bodhī vā sūryo na candro na vā tārakāḥ,
25. ri sēḍannya n tēka n mahāpralaya hilaṇ ikaṇ caturbhūta, tēkeṇ bhūr

By — 1—4. *corr.* — 1. Jagadguru: Jagatguru ω — °bhuraṃ al.: °nuvam H — °bhūtaṃ BD: °nutam C, °bhuham H — bhūtampadam B: bhuhampaḍam C, dūhampaḍam H —, — 2. bhavam al.: davam H — 2. bherava al.: nerava H — nara al.: nāwara H — taḍa° al.: taca° B — °ra vighnam aḍam al.: °sa vighnam paḍam H. — 3. °tara al.: °taran B — iṇya y: guṇya B, nḥanya F — 6. āsīd al.: asin B — Agastya°: ḍatastyā° — 7. Dṛḍhasyur nāma: Dṛḍhasyū nāme B, D-u tāme H, D-u dāme z — tur ω :? — 9. Agastya H: Aṅgastya al. — 10. °acala°: °wala° al., °hala° H — °amṣu°: °aṅgu° ω — 11. sambaddha: sambadā ω — 12. tumunto al.: tumunton BC, tumonton Poerbatjaraka (Ag. i. d. Arch., p. 39) — °aika°: °eka° ω — 13. °kṣetra: °kṣyetra ω — makathā i: makatw ω , maka twaṇ ny Poerbatjaraka (l.l.). — 15. Ag°BH: Aṅg° al. — 17. bhūr bhuvaḥ swaḥ BH: om bhūrvvaḥ swaḥ al. — °sya ca k° B: °cyawaḍa k° al. — 18. saṃcayaḥ: saṃcayaṇ ω — caiva: ceva ω — nātha: nāta ω — 19. ranak: *incipit m.s. F* — 21. iḍiṇ B: iki F, ika Z, ikaṇ H — 23. °bhūtānām: °bhūtemān ω — 24. bodhī(?): bhodī ω — sūryo: sūrya ω — candro: candra ω — tārakāḥ: ta rataḥ ω . — 25. tēka n al.: tēka BC.

- bhuwaḥ swaḥ, ṇuniweh taṇ sapta-pātāla, bhasmībhūta tēkeṇ dewatā-
nya de nikaṇ Kālāgni. Rudra, Brahmā, Wiṣṇu, Sūrya, Candra, Nakṣa-
tragaṇa, kapwa līna sira kabeh. cūnya rikaṇ kāla, ṇuluwuṇ ikaṇ rat.
aṇhiṇ bhaṭṭāra Sadāciwa sira hana, saṇ nirātmakaswabhāwa, saṇ
5. luput riṇ sakala-niṣkala, sira bhaṭṭāra Ćarwa ṇaran ira. mahyun pwa
sira magaweya cṛṣṭi. rēp mijil taṇ caturbhūta, kramanya :
ākācavāyu sam[ut]p<an>nam apy āpas tu tṛtīyās te †
caturthī pṛthivī jātā bhūtvā tejas tu pañcamam,
kaliṇanya : ākāca tambe niṇ mētu lawan bāyu. tumut taṇ pṛthivī lawan
10. teja. ri huwus nika a ṇ ḍ a ṇ k a r o t i, agawe ta sira aṇḍa. mijil ta sira
bhaṭṭāra Brahmā Wiṣṇu wēkasan deniṇ yoga nira. mayuga ta bhaṭṭāra
Brahmā. mijil taṇ Prajāpati mwaṇ saṇ Sanaka, saṇ Nandana,
Sanatkumāra, Byāsa ; tumut ta saṇ brahmarṣi, saṇ Manu, pitṛgaṇa.
samaṇkana kweh niṇ sṛṣṭi bhaṭṭāra Brahmā.
15. U v ā c a, matakwan ta saṇ Dṛḍhasyu muwah ; liṇ nira :
brahmarṣiṇāṇ kathaṇ mārḡam udgatānāṇ Caturmukhe,
ndi kari hawan ika saṇ brahmarṣi n wijil sakeṇ bhaṭṭāra Brahmā ?
U v ā c a, sumahur bhaṭṭāra Agastya ; liṇ nira :
tataḥ Pitāmahā sraṣṭā brahmarṣiṇl lokapaṇḍitāḥ
20. prāṇād Dakṣaṇ samutpādyā <ca>kṣurbhyaṇ Marīciruci [ma],
kaliṇanyānakku, maṇke tiṇkahnya : bhagawān Dakṣa mahawan prāṇa
bāyu, bhagawān Marīci mwaṇ bhagawān Ruci mijil sakeṇ mata
bhaṭṭāra Brahmā.
ahaṇkārasamudbhūto Nīlaloḥitas tadvītaḥ,
25. kunaṇ cṛī bhau † Nīlaloḥita mijil sakeṇ ahēṇkāra.
hṛdayāt tu Bhṛguṣ tataḥ,
kunaṇ bhagawān Bhṛgu mijil sakeṇ hati.
crotṛād Atrir pravartate,
bhagawān Atri mijil sakeṇ taliṇa sira.

3. rikaṇ F : kaṇ al. — 6. taṇ z : ta xH — 7. sampannām(?) : samutpnaḥ ω —
apy etc. ω : ? — tu tṛtīyās : ruttutīya ω — te corr. (?) — 8. caturthī : caturte
ω — tu : ru ω — pañcamam : pañcama ω — 10. huwus al. : tutus z, cf. Bmḍ.
Pur., p. 124, 6? — aṇḍaṇ : aṇḍa ω — 13. Byāsa : Bhyāsa ω — 15. saṇ FH :
om. al. — 16. kathaṇ : kata ω — udgatānāṇ BC : udbhatānāṇ (< udgat°,
udbhūt°?) F, udatānāṇ DH — Caturm° y : Cakum° F, Casum° B — 17. wijil
x : mijil y — 19. sraṣṭā : sṛṣṭaṇ B, pṛṣṭaṇ FDH, pṛpti C — °ṛṣiṇl l° : °ṛṣi
l° BH, ṛṣiṇ l° al. — 20. °d Dakṣaṇ : °t Dakṣyam ω — samut° : pumut° ω —
cakṣurbhyaṇ : kṣubhyaṇ al., kṣunwī F — ma del. — 24. ahaṇkāra° :
ahēṇkāra° ω — °bhūto : °bhūtaḥ ω — °loḥitas : °loḥita ω — tadv°? —
25. bhau corr. (< bhag., bhagawān?) — 26. hṛdayāt : hṛdayan ω — 28. crotṛād x :
crotan y — Atrir : Atri ω — pravartate : pūrwwattate ω — 29. sakeṇ BH
(om. sira B) : sake al.

uttamāṅgasamudbhūtaḥ,

bhagawān Aṅgira mijil sake taṇḍas nira, bhagawān Pulaha mijil sake prāṇa bāyu, bhagawān Kratu mijil sakeṇ apāna bāyu sira, bhagawān Wasiṣṭha mijil sakeṇ samāna bāyu sira. nahan ta krama nira saṇ

5. brahmarṣi mijil sakeṇ pañcaprāṇa bhaṭṭāra Brahmā.

Saṇ brahmarṣi sira ta saṇkan saṇ caturdaṣa-Manu. pira ta pratyeka niṇ aran saṇ caturdaṣa-Manu? nihan: saṇ Swāyambhuwa, saṇ Swārocima, Uttama, Tawasa, Raiwata, Cākṣuṣa, Waiwaswata, Sāwarṇa, Rohita, Lohita, Pisaṅgu, Samapisaṅgu, Raucya, Kotya. samaṇkana
10. pratyeka niṇ aran saṇ caturdaṣa-Manu ṇke riṇ Brahmāṇḍa. kunaṇ Manu maṇke saṇ Waiwaswata.

U v ā c a, matakwan saṇ Dṛḍhasyu muwah; liṇ nira:

kālaḥ katipayāṣ caiva Manūnām antaraṃ prati,

pira ta lāwas saṇ Manunyānadēg sowaṇ-sowaṇ?

15. U v ā c a, sumahur bhagawān Agastya, liṇ nira:

caturyugāṇi varṣāṇi Manūnām ekasaptatiḥ

manvantaram iti khyātam ṭhasya yena sadā smṛtaḥ,

pituṇ puluh yuga lēwih tuṅgal samaṇkana lawas niṇ Manunyānadēg sowaṇ-sowaṇ. yatika sama<nwa>ntara ṇaranya.

20. U v ā c a, matakwaṇ saṇ Dṛḍhasyu muwah; liṇ nira:

Dakṣasya kālḥ sutāḥ kā strī,

pira kari anak bhagawān Dakṣa? k ā b h ā r y ā, syapa ta strī nira?

U v ā c a, sumahur bhagawān Agastya; liṇ nira:

Prasūtyā e<ka>pañcāṣat[ah] kanyakā Dakṣasambhavāḥ

25. deyāḥ Prajāpatibhyas tu sarvā devair upārjitāḥ,

limaṇ puluh tuṅgal kweh niṇ anak bhagawān Dakṣa, kanyā sēḍaṇ ayu, makebu saṇ Prasūti. ikaṇ tēlu wēlas winehakēn ri saṇ Prajāpati. pratyeka nika pinakastri saṇ Prajāpati: saṇ Ḷraddhā, saṇ Lakṣmī, saṇ Dhṛti, saṇ Tuṣṭi, saṇ Muṣṭi, saṇ Medhā, saṇ Kriyā, saṇ Buddhi,

2. sake (1a) FD: sakeṇ al. — 8. Tawasa ω: Tamasa v. d. Tuuk — Raiwata (B₂, cf. K. B. W. IV, 496a): Recaka ω — Cākṣuṣa B (corr. v. d. Tuuk?): Daksuma al. — Waiwaswata v. d. Tuuk: Dewaswata ω — 9. Samapisaṅgu x: om. y — Raucya: Rocya ω — 9. Kotya ω: Bhautya v. d. Tuuk (B₂) — 10. °eka: °ekṣa ω — 11. Waiw°: Wew° x, Dew° y — 13. °ṣ caiva: °ṣ ceva FH, °ṇ ceva al. — antaraṃ: aṇnarām ω — 16. caturyugāṇi: caturyugēni ω — ekasaptatiḥ B: ekasaptati F, ekasaptika y — 17. khyātam (?): nyate ω — hasya etc. corr. — 19. nwa inserui. — 21. Dakṣasya: Dakṣyasya ω — 24. ka add. — °ṣat: °sakaḥ ω — kanyakā: kan(y)akaḥ mss. — 25. deyāḥ x: deya H, ṭeya z — devair: devas al., devos B — upārjitāḥ F: upajitāḥ al. — 26. Dakṣa B: Dakṣya al. — sēḍaṇ al.: sēḍēn F — 28. pratyeka nika: pratyekṣa nika H, pratyekṣaka z, pratyeka (pinakestri) F, pratyakṣakāra (pinakestri) B — Ḷraddhā: Ḷrddā ω — 29. Musti (< Puṣṭi?) F: om. al. — Medhā: Maḍa ω.

- sañ Lajjā, sañ Bapuḥ, sañ Ćānti, sañ Siddhi, sañ Kīrti. nahan ta anak bhagawān Dakṣa winehakēn ri sañ Prajāpati. kunañ anak sañ Prajāpati i sañ Ćraddhā sañ Kāma; anak nira i sañ Lakṣmī sañ Darpa; anak nira i sañ Dhṛti sañ Wedhṛti; anak nira i sañ Tuṣṭi
5. sañ Santoṣa; anak nira i sañ Muṣṭi sañ Kuntimān; anak nira i sañ Medhā sañ Ćruta; anak nira i sañ Kriyā sañ Naya, sañ Daṇḍa, sañ Samaya, tiga anak nira i sañ Kriyā; anak nira i sañ Buddhi sañ Boddha, sañ Pramiti, rwa anak nira i sañ Buddhi; anak nira i sañ Bapuḥ san Weṣaya; anak nira i sañ Ćānti sañ Soma; anak nira i
10. sañ Siddhi sañ Ćuta, sañ Yaṣa, rwa anak nira i sañ Siddhi; anak nira i sañ Kīrti sañ Dharma, sañ Hiñnya; rwa tika sanak. putu bhagawān Dakṣa irikañ anak nira tēlu wēlas.

Nihan ta anak bhagawān Dakṣa waneh:

- Satī Khyātiṣ ca Sambhūtiḥ Smṛtiḥ Prītiḥ Kṣamā Parā
15. Saṃnatir Anasūyā ca Ūrjā Svāhā Svadhā punaḥ, kalininya: sañ Satī, sañ Khyāti, sañ Sambhūti, sañ Smṛti, sañ Prīti, sañ Kṣamā, sañ Parā, sañ Sannati, sañ Anasūyā, sañ Ūrjā, sañ Swāhā, sañ Swadhā; nahan tñak nira bhagawān Dakṣa kanyā waneh. ya ta tinarimakēn ira ri wwañ sanak nira. sakweh niñ wwañ sanak nira
20. brahmarṣi sira ta tēwēk ni kumēmīt antiganya, makastri kapwana-kanya.

- Dakṣeṇa ca Satī deyā Nīlālohitasaṃdhitā,
- sañ Satī tinarimakēn riñ bhāṭṭāra Nīlālohita. pinakanak nira ta sañ Sahasra-rudra. sañ Khyāti tinarimakēn iñ bhagawān Bhṛgu. pinaka-
25. nak nira ta sañ Dhātā Widhātā mwañ sañ hyañ Ćrī. sira jyeṣṭhaputrī, sañ hyañ Ćrī, sira ta tinarimakēn iñ bhāṭṭāra Wiṣṇu. pinakanak nira ta sañ Bala mwañ sañ Aṣwa. sañ Dhātā makastri sañ Āyati, anak sañ hyañ Mahāmeru, ar pakanak [anya] sañ Prāṇa. sañ Prāṇa makastri sañ Puṇḍarikā, ar pakanak sañ Dyutimān. sañ Widhātā
30. makastri sañ Niyati, ari sañ Āyati, ar pakanak sañ Mṛkaṇḍa. sañ

1. ta hanak x: tñak y — 3. Ćraddhā: Ćrddā ω — 6. Medhā (: Meḍa) al.: Mada F — 11. Hiñnya al.: Hinya B, Hignya C — 12. Dakṣa x: Dakṣya y — 13. Dakṣa B: Dakṣya al. — 14. Khyātiṣ ca: Kyatiwa ω — Sambhūtiḥ C: Sambṛtiḥ al. — Smṛtiḥ F: Smutiḥ al. — Kṣamā: Kṣyamā ω — 15. Saṃnatir: Sannātiṣ ω — Anasūyā: Ūnasuya ω — Ūrjā: Ujar ω — Svadhā: Swabā ω — 16. Smṛti F: om. C, Smuti al. — 17. Kṣamā: Kṣyama ω — Sannati: Sanwati ω — Swāhā: Swaya ω — 18. Dakṣa B: Dakṣya al. — 20. kumēmīt HF: ? B, kumēmih (an°) al. — 22. Dakṣeṇa: Dakṣyana ω — ca: wa ω — S°: Sy° ω — °saṃdhitā?: paṇḍitāḥ ω — 23. riñ x: ri y — bhāṭṭāra x: bhagawān y — 25. jye°: jyai° ω — 27. Āyati x: (sañ) nāti H: (sañ) Ati z — 28. anya del., om. B, hab. al. — 30. Āyati x: (sañ) nāti H, def. z — 30—1. s° M° (2a) H: om. x, def. z.

Mṛkaṇḍa makastri sañ Manaswinī, ar pakanak sañ Mārkaṇḍeya. sañ Mārkaṇḍeya naran ira sañ atapa riñ wukir Damaluñ. sañ Mārkaṇḍeya makastri sañ Dhūmrāñi, ar pakanak sañ Wedaçirah. ity ete Bhārgavavaṇṇaḥ,

5. nihan tñak santāna bhagawān Bhṛgu waneh.

Sañ Sambhūti tinarimakēñ in bhagawān Marīci, ar pakanak sañ Porṇamāsa prajāpati. nihan tñak nira waneh kanyā: sañ Kṛmi, sañ Acinti. sañ Porṇamā<sa> makastri sañ Saraswatī, ar pakanak sañ Pawaça, sañ Wiraja. makastri sañ Suddhanwā, sañ Parwaça, ar pakanak sañ Samba, sañ Kaçyapa; ndatan Kaçyapa mantu bhagawān Dakṣa sasiki.

10. Sañ Smṛti tinarimakēñ in bhagawān Aṅgira, ar pakanak kanyā rwañ siki, sañ Sinibālī, sañ Kuhuh. kuhuh naranya ikañ kāla tambe niñ candrāditya mapasah riñ pratipadā çukla. sinibālī naranya ikañ kāla tambe niñ candrāditya patēmu riñ pañcadaçi kṛṣṇā. yeka pawitra pawehan pitṛpiṇḍa.

15. Sañ Pṛiti tinarimakēñ in bhagawān Pulastya, ar pakanak sañ Datoni mwañ kanyā tigan siki, makañaran Dewawahwa, Atinamanā, sañ Sāṇḍati. nahan tañ kanyā tigan siki, kaka sañ Datoni. sañ Datoni makastri sañ Sujañghā, ar pakanak sañ Subāhu. sañ Subāhu naranya ikañ pinatyan de bhaṭṭāra Rāma nuni, sēḍañ nirāñrakṣa yajña bhagawān Wiçwāmītra.

Sañ Kṣamā tinarimakēñ in bhagawān Pulaha, ar pakanak sañ Kardama, Ambariwān, Sahiṣṇu.

25. Sañ Sannati tinarimakēñ in bhagawān Kratu, ar pakanak sañ ṣaṣṭisahasra-Wālikhilya. bhagawān ṣaṣṭisahasra Bālikhilya naran ira sañ ṛṣi umiriñ bhaṭṭāra Çiwāditya, ar papradakṣiṇa riñ Mahāmeru. hana tāri bhagawān ṣaṣṭisahasra-Bālikhilya, kanyā rwañ siki, sañ Satyawatī mwañ sañ Swaparā.

30. Sañ Anasūyā tinarimakēñ in bhagawān Atri, ar pakanak sañ

3. Wedaçirah FH: Wedaçira B, *def.* z — 4. ity ete: ikya te mss., *def.* z — Bhārgava°: Bha(r)gavaḥ BFH, *def.* z — 7. °māsa: °māsyā *ω* = BFH — Kṛmi FH: Kṛpi B, *def.* z — 8. Porṇamāsa: Porṇama H, Porna x, *def.* z — sañ (Sar°) FH: *om.* B, *def.* z — 9. Pawaça FH: Pataça B, *def.* z — Wiraja: Wirājā mss. — Suddh°: Sudḍ° mss. — sañ Parwaça x, *om.* H. *def.* z — 11. Dakṣa x: — Dakṣya y — 12. Smṛti x: Smṛti y — 13. tambe BH: tambey F, tambeh al. — 18. Datoni F: Detoni B, Dartoni y — Dewawahwa (?) al.: Dewawaha B — 19. Sāṇḍati (*sic*) *ω*: Māṇḍati F — Datoni x: Dartoni y (2 X) — 20. Sujañghā: Sujañgha F, Sujañga B, Surajāñgha al. — 23. Kṣamā: Kṣyema *ω* — 24. Sahiṣṇu F: sañ Hiṣṇu al. — 25. Kratu: Kṛtu *ω* — 26. Wālikh°: Walik° al., Balik° F — Bāl°: Bal° al., Wal° H. — 27. ar pap° x C: ar map° DH — 28. Bāl° al.: Wal° B.

pañcākālmaṣa. ndya ta ya nihan: sañ Satyadewa, sañ Čākya, sañ Āpomūrti, sañ Čanečcara, ndatan Rawisuta, ndatan Buddha mata. nahan ta pañcākālmaṣa, anak bhagawān Atri. hana tñak nira kanyā, sañ Čruti.

5. Sañ Ūrjā tinarimakēn iñ bhagawān Wasiṣṭha, ar pakanak sañ saptaputra, sañ Raja, sañ Gātra, sañ Ūdwābāru, sañ Gāwaṇa, sañ Patra, sañ Sutapa, sañ Čukra, <ndatan> anak bhagawān Bhṛgu pih; nahan tañ saptaputra. hana ta strī anak bhagawān Wasiṣṭha, atuwa sakariñ pitu, Aṣṭamī nāranya. yatika pinakastrī sañ Prāṇa.
10. Sañ Swāhā tinarimakēn iñ sañ hyañ Agni — matañnya n swāhāmantra mapakēna ri sañ hyañ Agni, — ar pinakanak sañ Pāwaka, sañ Pawamāna, sañ Čuci. ndya hiñan ika tiga? nihan: ikañ teja muñguh riñ pṛthiwi, ya Pāwaka nāranya. ikañ teja muñgw iñ āpaḥ, ya Pawamāna nāranya. ikañ teja pinakateja sañ hyañ Āditya, ya Čuci nāranya.
15. ikañ Pawamānāgni ya ta makanak Hawyawāhana. ikañ Hawyawāhana ya ta pinakapuy niñ watēk dewatā. ikañ Čuci ya ta makanak Hawyawāhana. ya ta pinakapuy niñ pitṛloka. ikañ Pāwaka makanak sañ Harakṣya. ikañ Harakṣyāgni ya ta pinakapuy niñ daitya dānawa. nahan ta matañnya tiga pratyeka nikañ agni.
20. Sañ Swadhā tinarimakēn iñ sañ pitṛ — matañnya n swāhāswadhāmantra kēna riñ pitṛpūjā —, ar pakanak sañ Rtu. nahan putu bhagawān Dakṣa i sañ brahmarṣi.
Mastrī ta bhagawān Dakṣa muwah, sañ Asiktiki nāran ira, anak sañ Wīraṇa prajāpati. manak ta sira sapuluh siki. pratyeka ni nāran
25. ika: Jāmili, Arundhatī, Wiṣwā, Wasu, Sādhyā, Marutwatī, Sañkalpā, Muhūrtā, Bhānu, Lambā. nahan tñak bhagawān Dakṣa i sañ Asiktiki. sarika ta kabeh tinarimakēn iñ bhāṭṭāra Dharma.
Ndya ta anak sarika sowan-sowan: sañ Jāmili makanak sañ Nawawiti, ikañ sinañguh wintañ wuwur liñ niñ loka. sañ Arundhatī
30. makanak sañ Marutwān. sañ Wiṣwā makanak sañ Kratu, sañ Dikṣya, sañ Suta, sañ Satya, sañ Kāla,.... sañ Dhuni, sañ Kuruwān,....

1. pañcāk°: pañca k° ω — Čākya: Sakya ω — 2. °suta BH: °sutan al. — 6. Gāwaṇa x HG: Gawuṇa al. — 7. ndatan *ins.* — 9. Aṣṭamī: Astāmī ω — 11. ri FH: riñ B z; *cf.* Bmḍ. Pur. Kak. 13, 9, 1. — 16. ikañ F: *def.* B, i y — ya x: ika y — 18. ikañ al.: ika sañ F — 20. iñ *sic* xHCG: i D — matañnyan x: matañnya y — 25. Jāmili al.: Ramili B — Arundh°: Arund° ω — Wiṣwā, W°: Wiswaw° ω — Sādhyā: Saddya x H, Sandyā z — Marutw°: Marudw° ω — Sañkalpa al.: Sakalpa C, Sikalpa (si Kalpa?) F — 26. Lambā: Lambhā (*sic*) al., Lambi H; *vide infra* — 28. Jāmili al.: Ramili B — 29. Arundhatī: Arundati x, Rundati y — 30. Marutwān: Marudwan x C, Marudwana DH — Kratu: Kṛtu ω — 31. *lac. ind.* — Dhuni: Duni ω.

sañ Rocama. nahan tânak sañ Wiçwā. ya sinañguh daça-Wiçwa naranya.

Sañ Wasu makanak sañ Dara, sañ Dhruwa, sañ Soma, sañ Āpaḥ, sañ Anila, sañ Pratyūṣa, sañ Prabhāta. nahan tânak sañ

5. Wasu. ya ta sinañguh aṣṭa-Basu naranya.

Sañ Dara sira makanak sañ Drawiṇa, sañ Hūrtahawya, sañ Rajaḥ. sañ Dhruwa sira ta makanak sañ Kela, sañ Soma manak sañ Buddha, sañ Warta, sañ Dharomika, sañ Kāsila, pat anak sañ Soma. sañ Āpaḥ makanak sañ Wekaṇḍya, sañ Çrawa, sañ Maṇi, pat anak sañ

10. Āpaḥ. sañ Anala makanak sañ Priyabrata, sañ Kumāra. sañ Anila makastri sañ Aciwā, ar pakanak sañ Purojawa, sañ Awijñāgati. sañ Pratyūṣa makanak sañ Dala. sañ Prabhāta makanak sañ Wiçwa-karma. nahan ta puyut bhagawān Dakṣa i sañ aṣṭa-Basu.

Sañ Sādhyā sira ta makanak sañ Cinti, Haya, Haṇsa, Nārāyaṇa,

15. Wibhu, Prabha. nahan tânak sañ Sādhyā.

Sañ Marutwatī makanak sañ Wṛṣawiṣama, sañ Saṅkalwa.

Sañ Muhūrtā makanak sañ Bhānawa.

Sañ Lambā makanak sañ Ghoṣa. nahan ta putu bhagawān Dakṣa i bhāṭṭāra Dharma.

20. Hana tânak bhagawān Dakṣa i sañ Asiktiki muwah, kanyā sēḍaṇ hayu. yeka nakṣatra pitulikur kwehnya. ya ta tinarimakēn iñ sañ hyaṇ Wulan. patuṅgal-tuṅgalan iñ aran ika: Aḥwinī, Bharanī, Kṛttikā, Rohiṇī, Mṛgaçiraḥ, Adrā, Pūrṇawasu, Puṣya, Aḥleṣā, Maghā, Pūrwaphalgunī, Uttaraphalgunī, Hasta, Citrā, Swāti, Wiçākhā, Anurādhā,
25. Jyēsthā, Mūla, Pūrwaśādhā, Çrawaṇa, Pūrwapbhādrawada, Rewatī, Uttarabhādrawada. nahan tañ anak nika kanyā pitulikur, pinakastri sañ hyaṇ Wulan. patēñeranya nihan: yan hana wintañ kadi ratha rūpanya, yeka Rohiṇī naranya; lima wintañ nika. yen hana wintañ kadi paras-paras rūpanya, yeka Kṛttikā naranya; nēm
30. wiji wintañ nika. yen hana wintañ kadi taṇḍas niñ mṛga rūpanya, yeka Mṛgaçiraḥ naranya; tiga wintañ nika. kunañ ikañ wintañ sina-

1. *lac. ind.* — Rocama x: Roḍama y — 4. *lac. ind.* — 5. °Basu: °bhāsu ω — 6. Hūrta°: Hūrtta° ω, Huta°? — 7. Buddha (Budda) ω — 8. sañ Āpaḥ F: sañ hapaḥ al., sañ Bapaḥ B — 9. Çrawa x C: Grawa D, Gṛwa H — *lac. ind.* — 11. Purojawa al.: Purowa F — 12. Dala al.: Daga D — 16. Marutw°: Marudw° ω — 17. *lac. ind.* — Bhānawa: Bhanawa BDH, Bhannawa F, Bhagnawa C — 18. Ghoṣa F: Goṣa al. — i al.: riñ B — 20. i al.: ri B — 23. °çiraḥ F: °sira al. — Aḥleṣā: Aḥlesa F, Akleṣa al., Aklaṣa H. — 24. Hasta: Haṣṭa mss. — Anurādhā: Anurāḍa FH, Anūrādu B, Abhurada z — 25. Jyēsthā: Dyeṣṭa mss. — *lac. ind.* — Çrawaṇa xH: Çawaṇa z — *lac. ind.* — 26. tañ al.: ta B. — 31. °çiraḥ F: °sira al.

- nguh taṇḍas niñ wuk damaluñ liñ niñ loka, yeka Puṣya ṇaranya. hana ta wintañ kadi liman rūpanya. hana ta wintañ iñ tēñah, yeka Adrā ṇaranya. yen hana wintañ kadi akṣara rūpanya, yeka Bharaṇī ṇaranya. yen hana wintañ kadi caturaçra rūpanya, yeka Açwini ṇaranya. yen hana wintañ kadi parahu rūpanya, ika sinaṅguh lañcañ si wadwan ṇaranya liñ niñ loka, yeka Pūrṇawasu ṇaranya; nēm wiji wintañ nika. kēbwan saṇḍaṇ liñ niñ loka, yeka Maghā ṇaranya; limañ wiji wintañ nika. yen hana wintañ kadi hasta rūpanya, yeka Hasta ṇaranya; nēmañ wiji wintañ nika. kunañ sinaṅguh wañun-wañunan
10. salah-ukur liñ niñ loka, yeka Wiçākhā ṇaranya; pat wintañ nika. kunañ ikañ wintañ Citrā ṇaranya lawan ikañ Swāti tuṅgal wintañ nika. kunañ ikañ wintañ guñ antru liñ niñ loka, yeka Uttaraphalgunī ṇaranya; tiga wintañ nika. kunañ ikañ wintañ kadi hēḍuk tinimbun liñ niñ loka, yeka Pūrwapahlgunī ṇaranya; nēmañ wiji wintañ nika.
15. kunañ ikañ Anurādhā, pat wintañ nika, kadi caturaçra rūpanya. yen hana wintañ kadi liman rūpanya, ikañ i tēñah wintañ tēluñ wiji, ya pabhedanya sakerikañ pūrwaḱa, yeka Jyeṣṭhā ṇaranya. kunañ ikañ sinaṅguh sañkal tikēl liñ niñ loka, yeka Mūla ṇaranya; lima wintañ nika. kunañ ikañ wintañ pasagi-akusu, yeka Pūrwaśāḍhā ṇaranya.
20. kunañ ikañ katuṅgñañ rūpanya, yeka Çatabhiṣa ṇaranya. kunañ ikañ wintañ Pūrwabhādrawada, Uttarabhādrawada, paḍa pat wintañ nika; sama kadi caturaçra rūpanya. kunañ ikañ wintañ puyuh ataruñ liñ niñ loka, yeka Rewatī ṇaranya; lima wintañ nika. kunañ ikañ kadi triçūla rūpanya, yeka Çrawaṇa ṇaranya. kunañ ikañ wintañ kadi
25. mīna rūpanya, yeka Daniṣṭhā ṇaranya.

- Nahan ta patēñṇaranya nakṣatra pitulikur kwehnya. kunañ ikañ wintañ wuwur liñ niñ loka, yeka Suranadī ṇaranya, lwah riñ kade-watān, patirthan sañ sapta-ṛṣi. akweh wintañ len sañkerika, makādi wintañ sañ sapta-ṛṣi mwañ sakweh nira sañ siddha-yogīçwara, ṇuni-
30. weh sañ sapta-graha, Çukraprabhṛti, mwañ swarga nika, sañ ma-dharma, sañ mapunya riñ madhyapada. kunañ ikañ wintañ anular liñ

4. caturaçra (?) z: caturaçana HF, caturagaṇa B — 5. parahu FH: parawu al. — 6. 1° n° 1° x: om. y — 8. Hasta: Sata ω — 11. post Swāti: ikañ x: om. y — 15. Anurādhā (: Hanuraḍa) B: ? F, Hunuraḍā al. — 16. yen — rūpanya x: om. y — yen B: yan F — i tēñah x H: iñ tēñah z — 17. °rikañ y: °rika x — Jyeṣṭhā: Dyeṣṭa ω — 19. °śāḍhā: °sadḍa ω — 20. post ikañ: wintañ B, om. al. — 21. Utt° al.: om. BC — 22. sama x: sami y — 23. post ikañ: wintañ B, om. al. — 25. Daniṣṭhā (: Daniṣṭa) mss. — 28. sañkerika x: sakerika y — 30. sapta-graha y: saptaçraha F, saptāçrama B — Çukra°: Çakra C, Çaka al.

niñ loka, wintañ tumurun mañjanma kaliñan ika. hēnti phala niñ pagawenya hayu.

Dr̥ḍhasyûvāca, matakwan sañ Dr̥ḍhasyû muwah; liñ nira :
kena nirayaloke vā vā saḥ svarlokaṃ āgataḥ

5. saṃkṣepena yathā proktaṃ tattvataḥ tattvaṃ me vaca,
sājñā hyaṇ mami! ndya kari nimitta nikañ wwañ umañgihakēñ
naraka lawan swarga? kasihana ranak hyaṇ mami, warahēñ ri mārga
ni pwañkulun!

Uvāca, sumahur bhaṭṭārāgastya; liñ nira:

10. kāyiko vācikaḥ caiva jñānam eva tathaiva ca
narakānāṃ nimittatvaṃ svargasopānam eva ca,
kaliñanya: tiga pratyeka nika manuwuhakēñ swarga mwañ naraka:
ulah, ḥabda, ambēk. ika ta makaniṣṭha-madhyamottama. lēwih phala
nikañ ḥabda sakeñ ulah. lēwih phala nikañ ambēk sakeñ ḥabda. hana
15. pwa wwañ sāmāgrī denya gumawayakēñ ikañ kaduṣṭākarmaṇ, tēkeñ
ḥilanya tan rahayu, tēkeñ wuwusnya tan rahayu, ṇuniweh ambēknya
tan rahayu, agōñ tikañ kapāpan tinēmunya,

Brahmāṇḍabharanistīrṇasadṛṣa,

kadi byēt niñ Brahmāṇḍa mwañ lonya samañkana byēt niñ pāpanya.

20. upalakṣaṇā tika tēka riñ wwañ agawe hayu. kramanya n pataramtam-
nya nihan:

ḥarīrajaiḥ karmadoṣair yāti sthāvaratām naraḥ

vācikaiḥ pakṣimrgatām mānasair antyajātitām,

- kaliñanya: yan hana wwañ sapolahnya juga yāhala, mañde lara niñ
25. wwañ mulat, ndatan pakapūrwaka kaduṣṭawācika mwañ kaduṣṭa-
mānasika, tuhun tan wruh iñ ḥila juga ya, mati pwa ya dlaha,
matēmahan ta ya sthāwara, kayu-kayu. kunañ ikañ wwañ niṣṭhura-
bhāṣita, tan wruh riñ paribhāṣā, ndatan wruh riñ ḥila, ndatan paka-
pūrwaka kaduṣṭajñāna, sabarinya n pojar jugeki n pamuhara
30. karṇaḥ ḥila riñ wwañ arēñō, mati pwa ya dlaha, yatikātēmahan mṛga-

4. vā saḥ ω: ? — svarl°: svaḥ l° F, sval° al. — 5. saṃkṣepena: saksyepena
y, sakeṣyapena x — 8. ni FH: niñ al. — 9. bhaṭṭārāg° FDH: bhaṭṭāra Ag°
BC — 10. kāyiko: kayikaḥ ω — caiva: ceva ω — tathaiva (? tr̥tiyam?):
tateva ω — 11. nimitta°: namitta° ω — 13. post °uttama: ika habet x, om.
y — 15. sāmāgrī F: masagri B, masamagri y — 16. tēkeñ FCD: ṇuniweh
B, om. H — 17. kapāpan z F: pāpa al. — 18. °sadṛṣa F: ḥaḍraṣa z, °saḥa H,
ḥabraṣa B — 19. mwañ x: pwa y — 22. °jaiḥ: jeḥ ω — °doṣair: doseḥ
FH, doṣaḥ D, doṣa BC — 23. °kaiḥ: keḥ ω — °sair: °ser ω — °jātitām:
°jatyati y, jatyatēm x — 24. sapol° BH: sapwāl° al. — yāhala: ya hala BH:
na hala al. — 27. ta ya CGHF: ? yā D, wāyāha B — 29. °jñāna y:
°jñānanya x — 30. arēñō x C: aṇrēñō DH.

pakṣi janmanya. kunañ ikañ wwañ tanpa cipta rahayu, kewalya īrṣyā krodha lobha pinakajñānanya sari-sari, putēk dalēm suñkēlit i hatinya, mati pwa ya dlaha, ya ta kadadi mleccha; lēwih pāpanya saka rikañ matēmahan kayu-kayu, apan ewēh linēpasakēn ikañ mleccha naranya.

5. kunañ ikañ kayu-kayu mwañ sattwa, eman ika linēpasakēn. nahan ta kramanya n pakaniṣṭha-madhyamottama ikañ kāyika-wācika-mānasika.

Nihan ta pajarañkwa waneh: ikañ wwañ wuta mañke ḡila nika ñuni ri pūrwanmanya:

10. dharmāḡilaṃ naraṃ loke draṣṭuṃ necchati kātaraḡ
pretyabhūtya vācakṣyuh syād mahārauravasambhavaḡ,
kaliñanya: yan panon pwa ya wwañ subrata, suḡila, wwañ dātā,
prihatin manahnya n wulati rika, kunañ yan panon wwañ apērēp
mañdēdēl mañdaṇḡdāweh larāmbēk, sukha manahnya n wulati rika, ika
15. ta ḡilanya wwañ mañkana ya hetunya n pañjanma wuta, apan don iñ
mata hinanakēn de bhaṭṭāra manona ḡila rahayu, tumiñhala riñ
ḡāstragūṇa.

Kunañ ikañ bisu mañke ḡila nika ñuni:

- na vacati vādyam tu yad durvācyam vācayen naraḡ
mṛtas tu prāpnuyāt maukyam tasmāt pāpo mahitale;
20. kaliñanya: hana ujar yogya rēñon deniñ loka parēmpara, ndatan aña
ya mujarakēna ika, mogha tunna hilatnya n pañujarakēn ikañ ujar
yukti, kunañ yan pañujarakēn tan yogya rēñon deniñ rat, widagdha
yāñujarakēn ika, ika ta ḡila nikañ wwañ mañkana hetunya n
25. pañjanma bisu, apan sādhana niñ mujarakēn dharma ikañ rasendriyaṭ,
don iñ tutuk hinanakēn de bhaṭṭāra.

Kunañ ikañ tuli mañke ḡila nika ñuni:

ḡraṇaṇiyam yadā vākyam ḡrotuṃ necchati yo naraḡ
mṛtas tu prāpnuyāt kaḡcīt bādhiryam lokaninditaḡ,

1. cipta al.: cita C, citta G -- 3. kadadi FH: kadi z, ya dadi B — 10. naraṃ: nara ω — draṣṭuṃ: drṣṭa ω — 11. pretya° B: mṛetya al° — mahāraurava: maharorava DF, mayarorawa al. — sambhavaḡ: sambuwaḡ ω — 12. pwa ya x: ya H, yan z — dātā: data FB₂, dāta B, ḡata CD, dattha H — 14. mañdēdēl C: madēdēl H, pañdēdēl F, mwañ dēdēl BD — mañḡ° F: mwañ ḡ° al., maḡ° H — 15. don iñ FHCG: ? D, de niñ B — 19. vacati ω: vadati(?) — vādyam: vālya ω -- °vācyam x: °vacyap y — vācayen x: vaḡayen y — 20. mṛtas tu(?): mṛttas ce B, mṛte ste F, mṛṣte y — maukyam: ma kṣyat ω — 21. rēñon y: rēñēñēn B, karēñō F — parēmp° x: m parēmp° y — 22. tunna — °akēn x: n om. H, tuḡunahityama (°pa° D) ñujarakēn z — 23. rēñon y: rēñēñēn x — 24. yāñ° y: yan x — 26. hinanakēn y B₁: pinanakēn x — 28. ḡrotuṃ necchati: ḡrotuṃ tecapi ω — yo: po ω — 29. bādhiryam: wadaryyam F z, waḡaḡayyam B, waḡarmayyam H.

kalinanya: hana ujar yogya hiḍepēn hitāwasāna mwañ pitutur sañ paṇḍita, tinukupnya talinanya n pañrēñō ika, kadi cīnūla hiḍepnya n pañrēñō mañkana, kunañ yan ujar ahala mwañ kocapan in len, upēt lawan wadul-wadul, taliña lintah yerika, moghāmedhā ekaṣrawya

5. yan mañkana, hetunya n pañjanma tuli, apan sādhana niñ rumēñō warah-warah sañ paṇḍita de niñ taliña, na hinanakēn de bhāṭṭāra.

Kunañ ikañ lumpuh mañke ṣilanya nuni:

yo dharmaṃ dūṣayet loke vegena kṛtakarmaṇā
mṛtas tu prāpnuyāt kaṣcit paṅgutvaṃ hīnaduḥkhiṭaḥ,

10. kalinanya: agēlēm anayakēn dharma ika nuni, liñnya: tan padon tēka ñ apunya-punya, sapawruh ri phala nika niñan tāngawe waspada, ilu tānahal drēwya niñ wwañ len, tumuluy byakta phala nika, pati phalanya si tiwas. ika ta wwañ mañkana ṣilanya hetunya n pañjanma lumpuh, apan don in kaṣaktin sādhana ri kagawayan in dharma,
15. pakēnanya de bhāṭṭāra.

Niñan ta liñan kwa waneh: ikañ wuḍug riñ martyaloka mañke ṣila nika nuni:

dauṣarmyaṃ gurutalpake,

gurutalpake ika nuni riñ pūrwajanma. gurutalpaka naran ya makastri

20. rabi niñ guru, anak niñ guru, tan pasañkan pobhayan lawan sañ guru naran ya, sira sañ panēmbahan, sañ panurudan, sañ āskṛta pañajyan. kunañ sira, sira guru naran ira....

Kunañ ikañ wwañ tēlēhēn, gimbēlēn, wwahēn, agamyāgamana naran ika, dadi malunguh rikañ prasiddha linarañan sañ paṇḍita,

25. makapañada kaṣaktinya wīryanya, masnya. ika ta wwañ mañkana tan wruh riñ pantikrama, yeka mañkana janmanya.

Kunañ ikañ wwañ ṣlēṣṭan, wuntu hiruñnya,

piṣunaḥ pautināsikyam,

agēlēm amiṣuna ri paḍanya janma ika nuni.

3. n x: om. y — kocapan y: kopacara F, nopacara B; cf. K. B. W. III, 656a — upēt x: anumpēt H, umēpēt z — 6. de niñ xC: don in DH — na y: n x — 7. °nya x: nika y — 8. yo: ya al., yan C, om. F — dūṣayet: duṣṭayet ω — 9. prāpnuyāt: prāpnuyat ω — °duḥkhiṭaḥ: °du(h)kita mss. — 11. apunya² Fz: punya al. — post: wa(spada) lac. hab. F (cf. p. 356, 20). — 12. ilu tañ ahal B: iluñ tānahal z, iluñ tañarlap H — drēwya — len B: drēwyanya si anu z, drēwenya si anu H — 12—13. pati — tiwas B: patipatyā si (: D, °dī C, niñ H) tiwas y — 18. dauṣarmyaṃ: duṣcaryyam ω — 19. pūrwajanma B: pūrwajannanya z, pūrwa niñ janma H — 20. sañ y: om. B — sañ panur° B: om. y — 21. āskṛtā (sic) mss. — 22. post ira lac. ind. — 23. tēlēhēn y: tlētēn B; cf. K. B. W. II, 693a — °luñguh rik° B: °luñguh ikañ C, °luñgu ikañ DH — 25. kaṣaktinya B: kaṣaktin y — 26. riñ x: om. y — 28. pautin°: puti(°pusi° y)nāṣatwam mss. — 29. ika B: i y.

Kunañ ikañ wwañ awatuk sadākāla wuntu gulunya deniñ galigraha,
pūтивaktras tu sūcakah,
agēlēm mitukarakēn paḍanya nuni.

5. Kunañ ikañ wwañ aṅgiriḥ-urēma sadākāla,
pitṛkopād jvaraprāptiḥ,
awamāna mebu mabapa ika nuni.

- Kunañ ikañ wwañ edan ayan,
unmataḥ paradāratve,
agēlēm aśtrī laraṇan ika nuni, tan yatna ri *pasēñkēr in* bhaṭṭāra
10. Manu. dumeh ya wulañun janmanya ri wēkasan; wēkas in pāpa
tēmēn ika.

Kunañ ikañ wwañ awēnēs, tanpa brata, sapolahnya paḍe tinēmēs,
yadyapi yukti ujanrya, kady aṅrēñō ḥapatha hiḍēp niñ wwañ rumēñō
sawuwusnya; saprayojananya mogha tan siddha,

15. pāṇḍutvam aṅṛtavacaḥ,
agēlēm lēñok ika nuni.

Kunañ ikañ wwañ ḍimpil jarijinya,
ātirekyaṃ tu miḥrake,
agēlēm amorakēn campur in ḥuci, deniñ tan hana mulat ri hiḍēpn̄ya.

20. Kunañ ikañ wwañ atēṇḍēk kadi wēl rūpanya,
dhānyacaurikā kharvatvam,
agēlēm malin ḥila riñ dhānya ika nuni. d h ā n ā naranya jawa jahēli
lēña atak pari pinakādinya. yatika malin ḥila naranya.

- Kunañ ikañ wwañ adawa dahat, salah-ukur, agēlēm ajuti n̄ wastu
25. ika nuni, kadyaṅga niñ twak sindhu pastika lēña, makarapasta, ya
ta winorakēnya, samārganya n̄ akweha katiñhalan iḍēpn̄ya.

Dṛḍhasyūvāca, matakwan sañ Dṛḍhasyu muwah; liñ nira:
kevalaṃ kleṣaṃ āpnoti nīcakleṣo varāṅgataḥ,

- sājñā hyaṇ mami! ariñin kleṣa samañkana pinañguh nika kabeh?
30. Uvāca, sumahur bhaṭṭārāgastya; liñ nira: nety ucyate, tahā-
nakku. dumunuñ riñ Mahāniraya. ātmanya rumuhun winawa riñ

2. pūtiv° — °kah: putiwaktran suku vabhiḥa ω — 5. °kopād: °kopāt ω — 9. pasēñkēr B: sēñkēr y — in DH: i C, om. B — 10. Manu B: Manuḍuh C, Manuḍuh H, D (?), Manuh G — 12. tinēmēs B: tēmēs z, timēs H — 14. °prayojana°: °prayojñana mss. — 15. pāṇḍutvam B: paṇḍutam y — 16. lēñok y B₂: lēbok B — ika y: nika B — 17. jariji° y: jari-jari B — 18. ātirekyaṃ: pahirinyam al., °n C — tu: ku ω — 20. wwañ B: om. y — wēl CH: wwēl BD — 21. dhānyacaurikā: ḍānecoreka ω — kharvatvam: karwwatwan al.: katwatwan B — 22. riñ B: ri y — dhānya y: dadi B. — 23. pari y: pariñ x — 24. n̄ B D: om. CH — sindhu (: sinḍu) mss. — 26. akweha y: akweh B — 28. kevalaṃ B: kevala y — nīcakleṣo (?): nivokleṣan — varāṅgataḥ BD: taraṅgataḥ C, tariṅgataḥ H — 29. samañkana B: samañka DH, mañka C — 30. ucyate: ucete y, acekeḥ B.

ātiwāhika-çarīra naranya, ikañ çarīra pinakaçarīra niñ ātma an para riñ swarga, riñ narakaloka kunañ, ri huwus nika umaryakēñ çarīranya riñ madhyaloka, huwus tēka pwa ya kañ ātma riñ swarga, riñ narakaloka kunañ, ilan tikañ ātiwāhika-çarīra. sarūpa nikañ pinaranya,

5. ya ta pinakaçarīra niñ ātma: yan pareñ swarga, diwyaçarīra sula-kṣaṇa, kadi dewatā çarīranya; yan pareñ naraka ya, tucita masalina çarīra ikañ pinakawaknya, ikañ çarīra wēkas niñ kariris-riris. tēka pwa ya riñ narakaloka,

açubharākṣasās tu Kalakāditaḥ,

10. ikañ gawenya mahala nuni riñ madhyaloka ya tātēmahan rākṣasa ḍumēṇḍa ya sari-sari. aneka de niñ umigraha ya. ndatan mati tan ahurip, sañsārāñreñan juga ya sadākāla. pira ta lawas nika? maka-kāla kawilañ ni rambutnya. tēlas niñ samañkana wineh ta ya mañjanma tēkap bhāṭṭāra Dharma. bhāṭṭāra Dharma naran ira bhāṭṭāra
15. Yama, sañ kumayatnakēñ çubhāçubha-prawṛtti nikañ sakalajana. kramanya: ika tan sapira pāpanya ya matēmahan pipīlika, salwir niñ sattwa kinelikan deniñ rat.

Kunañ ikañ mariñ swarga mwañ mañjanma mānuṣawiṣeṣa mañke çīla nika nuni:

20. tapo yajña çūrāmbharyam † akarot su va janmani aho svargam avāpnoti yoge mokṣam avāpnuyāt, kaliñanya: tiga ikañ kāryāmuḥara swarga: tapa, yajña, kīrti. pañawruh kaya indriya-nigraha, kapisakitan iñ çarīra mwañ kaḥṛta niñ daçendriya, ya tapa naranya. yajña naranya agnihotrādi kapūjān
25. sañ hyaṇ Çiwāgni pinakādinya. wineh matēmahan kusala, wiḥāra, paryañan, patani, pancuran, talāga, ityewamādi, yatika kīrti naranya. ikañ tigan siki, yeka maphala swarga. lēwih tekañ tapa sakeñ yajña, lēwih tekañ yajña sakeñ kīrti. ikañ tigan siki prawṛtti-kadharman naran ika, kunañ ikañ yoga yeka niwṛtti-kadharma naranya.

1. ātiwāhika°: ātiwāhita ω — 2. nika y: niñka B — 3. riñ y: ri B — ya kañ ω : yeka n? Van der Tuuk, K. B. W. I, 192 b. — 4. ātiwāhika: ātiwāta al., ātiwāhita B — nikañ B: nika y — 5. niñ B: ikañ z, nikañ H — pareñ B: mareñ CH, mare D — 6. tucita ω : tucchita? — 9. °rākṣasās: °rakṣasa ω — tu: ta ω — Kalakāditaḥ H (?): Kālakādih z, Kālatāditaḥ B — 10. mahala y: om. B — riñ y: ri B — tātēmahan z: tāmahan B, tēmahan H — 11. umigraha B: umigra y — 12. °āñreñan y: reñan B — nika y: °nya B — kawilañ C: karwilañ al. — 13. ni C: niñ al. — 15. nikañ y: niñ B — 18. mwañ B: om. y — 20. yajña ω : yajñam? — bharyam ω : kāryam? — 21. aho (?): ahot ω — °svargam: swarga y, sarghe x — mokṣam: motsam ω — 22. °amuḥara DH: °amuwara C, mamuhara B — 24. niñ y: ni B — °ādi: adhi mss. — 25. kusala D: musala al., wuṣala H — 27. ikañ z: ikanāñ H, ika B — 27. tekañ B: tekiñ DH, teki C — 1° t° y° s° k° B: yajña 1° s° k° z, lēwih y° s° k° H — kadharman BH: dharma CD.

- Kunañ ikañ yajña lima pratyekanya, lwirnya : dewayajña, ṛṣiyajña, pitryajña, bhūtayajña, mānuṣayajña. nahan tañ pañca-yajña riñ loka. dewayajña naranya taila pwa krama ri bhaṭṭāra Ćiwāgni, makagēlaran iñ maṇḍala riñ bhaṭṭāra ; yeka dewayajña naranya. ṛṣiyajña naranya
5. kapūjān sañ paṇḍita mwañ sañ wruh ri kaliñan iñ dadi wwañ ; ya ṛṣiyajña naranya. pitryajña naranya tilēman bwat hyañ Ćiwaçrāddha ; yeka pitryajña naranya. bhūtayajña naranya tawur mwañ kapūjān iñ tuwuh ada pamuñwan kuṇḍa wulan makādi walikarma, ekādaça-dewatā-maṇḍala ; ya bhūtayajña naranya. aweh amañan iñ karaman,
 10. ya mānuṣayajña naranya. ika ta limañ wiji ri sēḍaṇ niñ lokācāra mañabhyāsa ika makabheda lima.

- Kunañ ikañ limpād sakeñ yajña, sañ wruh ri kaliñan iñ sarwa-sambhawa tan pāpa ika kabeh ri sira. ika tañ gumaweyakēñ ikañ tapa-yajña-kīrti, mati pwa sira dlaha, mantuk ta sira riñ swarga,
15. aneka sukha bhinukti nira nīkana. hēnti pwa phala niñ pagawe nirā-hayu, mañjanma ta sira ri madhyaloka. kramanya ya tānurūpa, yan atīçaya paripūrṇa ikañ tapa yajña ginawayakēñ ira nūni, mañjanma riñ ratu añakrawarti sira, sinambah deniñ wwañ, pantara enak tikañ rat kāla nira siniwi. kunañ ikañ lēmbu pinūjākēñ miñaknya ri bhaṭṭāra Ćiwāgni nūni yatikātēmahan brāhmaṇa wihikan mañaji pinaka-purohita nira, dadi pamēgēt, wadwa haji, pinakabāhuḍaṇḍa sañ prabhu samidha nira nūni ika. kunañ ikañ mamuwur wīja nūni yekā-janma wwañ sugih riñ tani ri kāla nira siniwi. kunañ ikañ wwañ muḷat kapeñin tumon çīla nika nūni, ndatan ilu iki mañlawan-lawani,
 20. yatikājanma wwañ hadyan lituhayu subhaga kinonēñan deniñ rat ri kāla nira sañ prabhu mañadēg, ndatan hana dhana lawan wīrya iriya, kunañ tēmahan ikañ sarwa-sattwa pinakasaji nikañ yajña nūni, yekājanma wwañ kinatwañan pinintuhu riñ tani. ya ta dadyan ikañ sarwa-sattwa umañan ikañ caru kasawur iñ yajña nūni, yadyan salwir

3. taila : tela y, tila B — ri B : i y — 5. kapūjān HB₂ : kapūjān B, pūjān z — 6. pitry° nar° y : om. B — °çrāddha H : °çrāḍḍa D, °çrādḍi C, °siddha B — 9. amañan y : amañana B — iñ y : riñ B — 10. sēḍaṇ sic mss. — 11. mañabh° H : myañabh° B, °m añabh° z — 13. kabeh ri B : kabeh riñ D, eriñ CH — 15. pagawe B : gawe y — 15—16. nirāhayu D : niñ rahayu C, °nya hayu H, nira rahayu B — 16. ri al. : riñ D — anurūpa B : surūpa (< sarūpa?) y — 17. atīçaya y : atījaya B — 19. nira BC : nira n DH — 20. (yati)ka° fin. lac. F — 20. wihikan BC : wikan al. — 21. °ḍaṇḍa BCH : °ḍēṇḍa DF — 22. wīja BF : wiḍa y — 23. ri x : riñ y — 24. nika F : nira y, ika B — 26. nira — mañadēg x (nira B : ni F) : nira n siniwi y — 27. tēm° ik° s°-s° x : ikañ sattwa tēmahanya y — 28. kinatwañan FB₂ : kinatyañan BCH, kinatyēñan D — pinintuhu BH : pintuhu z, pamintuhu F — 29. iñ y : i x.

niñ triyak, tikus, sēmut, manuk, ityewamādi, salwir niñ sattwa umañan ikañ caru kasawur ñuni yatekânjanma ri hastapada nika sañ prabhu saji nikañ kaḍatwan, kadyaṅga niñ matuhuk, mabrēsi, maliman, mawula-wula, ityewamādi. nahan ta janma nikañ sarwa-

5. sattwa umañan ikañ caru nika ñuni. hetunya marēk i sañ prabhu mañke kinatwañan deniñ loka, phala niñ pamañanya caru ñuni kaliñan ika.

Kunañ ikañ umarēk ri sañ prabhu wiḥwāsa nira sari-sari antyanta twañ nikañ loka iriya, ndatan wineh ya sukhâṭiṭaya de nika sañ

10. prabhu, mogha linoran kinidulan ya, ar paweh sañ prabhu kapamē-
gētan, samēñanya saji wehana mogha kawaweñ wwañ waneh, mañke
çila nika ñuni :

yajñakāryapuro jñānaṃ svātmani pravadaṃ prabhoḥ
parasya lasya † samartham mṛtas tu bhogavarjitaḥ ;

15. kaliñanya : milu marēk ika ñuni ri sēḍaṇ sañ prabhu magawe tapa mwañ magawe yajña ñuni, ndatan hana pakēna nika marēk, pisaninun panuhakēna kālṇika candana dhūpādi, salwir niñ sādhana niñ magawe yajña. hana po pakon sañ prabhu iriya kinonakēnāswakēna, kinonakēn teka i rowañnya arah de niñ guhyanya, kasiddha sapakon ika
20. sañ prabhu deni rowañnya. mati pwa ya dlaha, yatikânjanma wwañ sulakṣaṇa, aparēk ri sañ prabhu, phalanya n aparēk ri sira ñuni. ndatan ya sukha de sañ prabhu, mogha lupa i pakēnanya, tunna jñāna nira umeha ya sukha, winatēk deniñ çilanya ñuni kaliñan ika.

- Ika ta yajña lawan tapa an pamuhara karatun makaniṣṭhamadhyamottama ika. an kaniṣṭha de nira magawe yajña lawan tapa ñuni, ratu niñ deça pinupul niñ dwīpa janma nira yan mañkana. kunañ lēwih ikañ tapa sakeñ yajña. yan aṭiṭaya dahat de nirāgawe tapa, tan waluy janma mānuṣa sira yan mañkana. kunañ ikañ yajña yad-

1. niñ x : iñ y — triyak ω : tiryak B₂ — 2. yatekânj° F : yateka j° z, yeka j° al. — hastapada F : °paḍa y, °pāna B — nika CFH : nira BD — 3. matuhuk F : matahuk y, tuhun B — mabrēsi Fz : mabrēsī BH — 4. mawula-wula al. : mahulan-wulan H — 5. ñuni Fz : uni BH — hetunya y : hetunya n x — marēk y : maparēk (< pap° ?) x — i z : iñ H, ri x — 6. kinatwañan F : kinatyañan BC, kinatyēñan DH — 8. wiḥwāsa nira : wiḥwāsan ira? — antyanta y : antyanta x — 9. twañ F : tyēñ H, tyēña(n) z, hatyēñ B — nika x : om. y — 10. linoran FDH : sinoran BC, „lor” B₂ — 11. wehana FDH, wetana BC — 13. corr. °puro x : purā y — svātmani al. : svatmādi F — prabhoḥ : pubhoḥ x, yabhoḥ y — 14. lasya corr. — samartham : samartyam x, samasyat y — 18. °aswakēna F : °asyākēna Bz, °asyakēna H — 19. (n)ika x : om. y — 20. deni F : deniñ al. — °añjanma F : °a janma al. — 21. ri x : i H, iñ z — 26. kun° lēw° y : kun° kalēw°, kun° ikañ lēw° B — 27. ikañ y : nikañ x — °āgawe z F : a hagawe H, a °magawe B — 28. ikañ y : riñ x.

yapin wiçwajit ikañ yajña gawayakēna yaya juga waluyanya janma mānuṣa. tuhun atiçaya lwir nikañ keçwaryan pinañguh nira riñ martyaloka, kadi rūpa nira mahārāja Sagara, Dilīpa, Raghu mwañ çri Rāma Dāçaratha, nūniweh sañ Pāṇḍawa. mañkana lwir nikañ

5. keçwaryan pinañguh nira, yan atiçaya de nirāgawe yajña.

Kunañ phala nikañ wwañ magawe kīrti: ya tānon kita wwañ sugih sadākāla, makweh ta hulunya, wēnañ-wēnañnya wrddhi, sagawenya siddha, akweh ta dodotnya mwañ mas maniknya, dīrghāyuṣa ta ya, ndatan kēna riñ mārāṇa wiḡhna. pisaninūn katēkana prihatin, tēkeñ

10. putu-buyutnya, salwir niñ santānanya kapwa sukha ika kabeh. nahan ta phala niñ kīrti ginawayakēn.

Kunañ ya tānon kita wwañ sugih paripūrṇa pomah-omahnya, wahu enak denya mukti sukha, mogha ta ya katawan, rinampas, dinol, sinañguh sadoṣa an tanpa doṣa, ika ta wwañ mañkana riñ loka

15. dhūpahānaḥ sadābhavat,

mañke çila nika nūni: agçlēm amūjā ri bhaṭṭāra; ika ta bhaktinya ri bhaṭṭāra yatikāmuhara sukha ri bhaṭṭāra; kunañ tāpan tanpasēp ya nūni *riya* n pamūjā, anaisthikī phala ni rakṣaṇa. pakēna niñ dhūpa rumakṣa phala niñ pūjā dlaha.

20. Kunañ ikañ wwañ rahayu sugih sujanma, ndatan hana mahyun iriya, lor kidulnya pinaran deniñ wērēh-wērēh, mogha sih hiḍēp nikañ kāla tan tēka iriya, tan kahuniña māṣanya, hayunya, janmanya de nikañ parajana, ika ta wwañ mañkana mañke çila nika nūni:

ni<ni>nda[yan] hīnadīnān yā bālavṛddhāṃs tathaiva ca

25. virūpaṇi vīryabhīṇaṃ vā jātabhavā tu ninditā,

kaliniñya; wwañ apista riñ hīnadīna daridra çila nika nūni, tan aharēp masaṇsarga lawan wwañ daridrānindā yan panon wālaka rare wañkañ ayan lilu, codya ta yan panon wwañ hīnawīrya. tatan hana wwañ ri hiḍēpnya, ya juga wwañ, ya juga pirak, ya juga hayu, ya juga janma ri hiḍēpnya, ya juga wīrya. kunañ ta ya bhakti ri bhaṭṭāra iki nūni dumeḥ ya sugih rahayu sujanma, pamatēk niñ

5. °āgawe F: gaweya B, magawa H, gawaya C, magawaya D — 7. ta FDH: om: al. — w° nya x, nya om. y — 9. ndatan BD: katan F, kotan CH — 10. ika DH: ika ta F, om. al. — 11. kīrti FH: kitri z, tri B — 13. katawan H: kantawa al. — 15. °hānaḥ(?): °hano ω — sadābhavat(?): sad(d)āwwayat ω — 18. riya x: om. y — anaisthikī: aneṣṭhikī H, aneṣṭhikī al. — rakṣaṇa al.: rākṣaka F — 18. pakēna — dlaha x: °apakēna niñ pūjā ri(n) dlaha rumakṣa ya phala ikañ dhūpā y — 21. siḥ: si al., om. B — 22. māṣa° (sic?): masa ω — 24. nininda(?): nindayan y, nināyan x — °n yā: maḥ ω — bāla°: walā° ω — °ms tathaiva: °n ta veva ω — 25. vā: ba ω — jātabhavā (? , jātibhāvā): jātabhava ω — tu: ta ω — ninditā: ninditaḥ ω — 27. °āninda: °a. n° ω — panon wālaka x: panolaka y — 28. lilu FD: wilu al.

pistanya ñuni dumehnya tan hana hamēs ya riya. atēhēr ta ya mati rara tuha.

- Kunañ ikañ wwañ rahayu sujanma sugih wicakṣaṇa ri sakweh niñ gawe niñ strī, bisāniwi tuwi, ndatan kinasihan yan palaki, mogha
5. pinamarokēn sor sakeriya, sinañḍiñ mēlik tinambañ tinali dawa mañke ḡila nika ñuni:

vāhyabhaktiḥ sā na stheyā,

upacāranya bhakti riñ swāmi ri heñ juga, tan tēpēt tēke hatinya. ika ta ḡila nika mañkana ya dumeh ya tan kinasihan iñ lakinya.

10. Kunañ ikañ strī mahala tanpa pirak, tanpa janma, tan wruh maniwi swāmi, mogha kinasihan deniñ laki wiḡeṣa mañke ḡila nika ñuni:

jñānabhaktis tu nāthe yā,

- bhakti maswāmi ñuniweh ri dewatā ika ñuni, ndatan tēpēt bhakti niki,
15. tan upakāra phala niñ bhaktinya rēsēp. dumehnya wirūpa mwañ tanpa janma. tan wruh amahalēpa ḡilanya ñuni, agēlēm amūjākēn kēmbañ tan yogya pūjākēna, tan aradīn molah bwat jawanya, apan samañke kēmbañ tan yogya pūjākēna riñ bhaṭṭāra.

krimikīrṇaṇ ca yam pātan † kīṭapūritam eva ca

20. piṭṛjamva † paṛimlānaṇ na cayet purukocikaḥ †, kaliñanya: nihañ ikañ kēmbañ tan yogya pūjākēna riñ bhaṭṭāra: kēmbañ hulērēn, kēmbañ ruru tan inuñḍuh, kēmbañ sēmūtēn, kēmbañ laywan — laywan ñaranya alēwas mēkar — kēmbañ muñguh riñ sēma. nahan ta lwir niñ kēmbañ tan yogya pūjākēna de nika sañ
25. sāttwika. kēmbañ uttama ta pūjākēn ira, mara n saphala rūpa nira, apan magawe ya janma lawan rūpa ikañ wwañ tuhaganāmūjā ñaranya.

- Kunañ ikañ wwañ rahayu sugih, nda hana janmanya tan rahayu, kaworan hulun haji, kēmēr punarukta hayunya lawan sugihnya
30. wēkasan, mañke ḡila nika ñuni:

Ḣivabhaktiṃ sadā kuryāt pūrvajñas tu dine dine

4. bis° tuwi x: om. y — palaki z F: palalaki H, phalani B — 7. sā: sa x, ṣa y — sthcyā(?): steya B, steyaḥ F, stiya y — 8. tēke DF: tēkeñ BC, katēkeñ H — 9. kin° iñ 1° y: kasihana sapalakanya x — 13. s tu(?): su ω — nāthe(?): nate ω — 14. ri CDF: riñ BH — 15. upakāra° y: upacāra° x — 19. °kīrṇam: °kīrṇa zB₂, °kīrṇa xH — pātan ω: ? — kīṭa(?): tatha ω — 20. °jamva al.: °jamvañ z, °vana? — °mlānam: °malam ω — cayet: cchayet ω — purukocikaḥ x: purakoḍikaḥ H, purukoḍika z — 22. ruru x: luru y — 24. niñ x: ikañ y — sañ y: sa x — 25. ta DH: tah x, om. C — 26. tuhagaṇa° F: tuwagaṇa° y, tuhaṇa° B — 28. ikañ x: om. y — 29. kēmēr FH: kēmīr z B₂, kmīkar B — 31. °bhaktiṃ: °bhakti ω — 31. pūrvajñas(?): purajan al., surajan CH.

so 'ntarenātra bijena bhūtvā saṅkarajanmani,
kaliṇanya: agēlēm amūjā ika ṇuni ri pūrwanjanmanya, kunaṇ tapan
rinamēsnya ikaṇ wīja pinūjākēnya. ika ta gēlēmnyāmūjā dumeh ya
sugiha sulakṣaṇā. pamatēk nikaṇ wīja rinamēsnya pinūjākēnya, ya

5. dumehnya kaworana janmanya tan rahayu.

Kunaṇ ikaṇ wwaṇ lituhayu tan hana pwa calanya, rūpanya tan
ahala, yānaka niṇ ratu rūpa nika, ndan mañjanma riṇ wijāti, —
wijāti naranya caṇḍāla ḍomba. yeka wijāti naranya — maṅke ḥila
nika ṇuni:

10. nityāñjanasamāyukto dehaṣuddhiparāyaṇaḥ
krūramalinadveṣaṇo grāmyabhūta sakusitaḥ †;

kaliṇanya: agēlēm aradin awaknya ḥuci mamata tuhaganācēlēk.
maṅkana ḥila nika ṇuni. ndatan māsa iki mamañan-mañan salwir
niṇ tan yukti pañanēn riṇ loka; yeka tamtamnya riṇ lagi. parintusa

15. tan aṅānapu-napwa. maṅkāmañana ri pahētan maranyan enak
pinañanya liṇnya. hyun tyanta ya riṇ ḥila rusi-rusi, agēlēm ta ya
saṇsarga lawan wwaṇ niraṅkuṣa parapurita. ika ta ḥilanya maṅkana
dumeh yājanma riṇ caṇḍāla. kunaṇ phalanya tuhagana maradin
mawak mwaṇ ḥuci maniata dumeh ya lituhayu sulakṣaṇa janmanya,
20. apañ kalituhaywan phala niṇ kapūjān bhaṭṭāra Mahārūpi naran ira,
saṇ hyaṇ niṇ Cakṣuḥ.

Kunaṇ ikaṇ wwaṇ mahala tan hana kunaṇ tumiñhal iriya,
na kaḥcit Smaranivāsah,

25. tan pañipik-ipik bhaṭṭāra Kāma iriya, wet niṇ hala kaliṇan ika, tuhan
tan cheda kalēhēnya, ndan mañjanma riṇ wwaṇ hadyan ya wēka
saṇ lumah ry anu, santāna niṇ makadrēwya ṇ rāja Laksmī, ubhaya
kula wiṣuddha ta ya, apit wwah-wwah ri kajanmanya, maṅke ḥila
nika ṇuni:

30. mārjanāṃ ca sadā kuryād dehaṣodhanāṃ kiṃ punaḥ
malināṃ sajjanāṃ tyaktvā āhāraṃ veṣanāṃ † labhet;

1. so° nt°(?): sant° — bijena: wijena ω — 2. °janmanya x: °janma
y — 3. wīja DHF: pyā C, om. B — 6. pwa calanya F:
pa calanya y, phalanya B — 10. nityāñj° CFH: nitya n al. —
°yukto: °yuktaḥ ω — 11. krūra°: krūraḥ ω — °malina°: malini° ω —
°dveṣaṇo(?) °deṣanaḥ ω — sa kusitaḥ F: sa kusita BC, sa kucita DH —
14. niṇ x: iṇ y — riṇ x: iṇ y — yeka F: yaka(°?) BDH, ya ta ka C —
riṇ (lagi) x: ri y — 15. ri x: riṇ y — enak al.: enaka B — 17. niraṅkuṣa
y: nirakuṣa F, niraṣa B — 19. mawak al.: awaknya B — ya x: om. y —
21. Cakṣuḥ al.: Cakṣu DH — 25. cheda x: choda H, choḍana z — 26. lumah
ryy(: yy) anu F: lumah ryyanya y, marēṇḍah B — 27. ri x: riṇ y — 29.
°ḥodhanāṃ: °ḥodani F, °seḍāni B, °jodani y — punaḥ(?): ṛtaḥ x H, utaḥ z
— 30. malinam: malima ω — sajj°: sajj° ω — tyaktvā: tyakta FDH, tyaktaḥ
al. — veṣ(F: ṣ al.)anāṃ ω: ?.

kaliñanya: agëlëm anapu-napu ika riñ pūrwajanma, prihatin aññ-
aññya n panon hēhēh, ndan guhya iki umyasana çarīranya. tan
aṅgācēlēka, tan aṅgāsusura, tan aṅgādyusa, prihatin ta pwa manah
in mulat iriya pañēmēh in çarīranya. ndatan aṅga iki masañsarga
5. nirañkuça, apilih ri pañan-pañanan, tan kamukta. ika ta çilanya
mañkana dumeh ya niañjanina riñ wwañ hadyan. kunañ si kaluṣanya
dumeh yāhala rūpanya, apan kapūjā niñ çarīra mārğa niñ janma
lituhayu.

- Kunañ ikañ wwañ prajña n wihikan mañaji, sulakṣaṇa, ndan
10. mañjanma riñ wijāti ya mañke çila nika ñuni: agëlëm amasañsarga
lawan wwañ nirañkuça, guhya tan aṅgānapwa-napwa, ta māsa ri
sarwa pinañan.

dantadhāvanam āgataḥ,

- ndan tuhaganāsusur iki; kadi pastika wajanya sari-sari, arah deniñ
15. tuhagananyāsusur. bhakti ta ya riñ wiku; kadi manon dewatā ri
hiḍḍepnya n panon wwañ kabayan. ika ta çilanya mañkana dumeh ya
prajña n wihikan mañaji. apan kapūjān bhatrinça-Yoginī, matwañ
riñ sañ wiku, nimittanya prajña mwañ jñāna wiçeṣa. sañ hyañ
bhatrinça-Yoginī ñaran ira: hyañ niñ huntu. hetu sañ abhyāsa
20. kapañḍitan tuhaganāsusur mamūjā ri bhaṭṭārī bhatrinça-Yoginī
ñaran ira. ika ta çilanya parintusa mwañ kāmuka dumeh yājanma
caṇḍāla.

- Kunañ ikañ wwañ kṣatriya apit wwah-wwah riñ kasujanman, ndan
parapurita ya, tan tut i dharma niñ kṣatriya, salwir niñ ulah tan
25. yukti ginawenya, pinakatalutuh niñ rat gatinya, mañke çila nika ñuni:
mānase mānam āgamyā pañḍitāç ca suṣevitāḥ

mārjanām cākarot nityam paçcād bhūtvā milipaya †;

- kaliñanya: agëlëm hana riñ wiku, mwañ ujar yukti iki ñuni, ndan
ri jro hati juga n awamāna. kunañ çila niki ri hyañ kadi ulah nikiñ
30. bhakti, kadi mamintuhu kahiḍḍepnya, kunañ hatinya asampe. ika ta
çilanya mañkana dumeh ya durçila janmanya, maliñ anumpuñ

1. pūrwa° CHF: pūrwa BD — 2. umyasana ça° FH: umyaṣana C, *corr.*
D, umyañ sana ça° B — 4. iki x: ikañ y — 5. ri x: riñ y — kamukta al.:
kamuka CH — 13. °dhāvanam: °vaḍanam ω — 15. manon x: panon y —
17. kapūjān x: kapūjā y — matwañ F: matyēñ al. — 18. sañ x: om. y —
19. ira FH: °nya B, om. z — 20. ri x: riñ y — 21. ta x: om. y — kāmuka(?):
kamūka FH, kamuka z, kamukan B — 23. wwah² x: wwah y — 25. ginawenya
FB₂: ginawaknya B, inawaknya y — 26. āgamyā: agame al., agawe C — °tāç
ca suṣevitāḥ(?): °tas aṣu seravā FH, °tam aṣuserava z, °tam aṣuseravaḥ B
— 27. milipaya ω, *corr.* — 29. ri (jro) FH: riñ al. — 31. anumpuñ x: ma-
numpuñ y.

mañabēt mastrī larañan aialap dewaswa. mogha tan hana pinituhunya, tan cāstra, tan upadeça, parāñmukha ya irika. kunañ mārganya n pañjanma riñ wwañ hadyan tan aṅgānana hēhēh, agēlēm anapunapu çilanya ñuni. apan maphala janma wiçeça ikañ wwañ tuhaganānapu. kunañ ikañ maphala bisāñaji, wruh riñ tattwa, wruh riñ jñāna wiçeça, twañ niñ wwañ ri warah-waraha sañ wiku, dadya ta. kunañ hana nimittanya len sañkerika ta ya.

- Nihan cihna nikañ wwañ sakeñ swarga tumurun mañjanma: ya ta donya sugih paripūrṇa, wwañ dātā, wwañ satya, wwañ wihikan mañaji, wwañ kinonēñan deniñ ratu, wwañ amanis denya mojar, wwañ mahārddhika, wwañ lituhayu sulakṣaṇa, wwañ tan sakteñ wiṣaya, wwañ mogha kinatwañan, wwañ çūra, wwañ kurañ gēlañ, wwañ sāttwika. sakeñ swarga tumurun mañjanma katattwan ika.

- Nihan tñak bhagawān Dakṣa waneh, kanyā tēlu wēlas kwehnya.
15. pratyeka niñ aran ika: Aditi, Diti, Danuḥ, Prawā, Ariṣṭā, Anāyusā, Khaçā, Surabhī, Winatā, Kadrū, Tāmṛā, Krodhā, Irā; nahan tñak bhagawān Dakṣa waneh. ikañ tēlu wēlas ya ta tinarimakēñ i bhagawān Kaçyapa ñaran ira, anak bhagawān Marīci, ulih nirāyoga ri kāla nirānandana. kapwa ta bhagawān Kaçyapa manak ikañ tēlu wēlas.

- Kunañ anak bhagawān Kaçyapa i sañ Aditi ikañ dwādaçāditya. pratyeka nika: sañ Dhātā, Aryamā, Mitra, Baruṇa, Añçaka, Bagana, Indra, Wiwaswān, Pūṣā, Parjanya, Twaṣṭā, Wiṣṇu. nahan tñak bhagawān Kaçyapa i sañ Aditi. hana ta kawwalu ni anak sañ Aditi,
25. sañ Wiwaswān ñaran ira, ndah sarika ta pinakāditya mañke.

Dr̥ḍhasyūvāca, matakwan sañ Dr̥ḍhasyū muwah; liñ nira:

Adityā amarāḥ putrāḥ kena cid jñānam eva ca,
sājñā hyañ mamī, mapa kari mārğa sañ Aditi matañnyānak dewatā?
mwañ mapa jñāna rasika ñuni?

30. Uvāca, sumahur bhaṭṭārāgastya; liñ nira:

dr̥ḍhasnehaṃ puro dhītvā Aditiḥ krodhavarjitā

1. dewaswa x: dewaṣṭana H, (°ṣ) ṭewastmana C, (°ṣ) ṭewasmana D — pinit° x: pinint° y — 5. °phala b° FH: ph° niñ b° al. — w° r° t° y: om. x — 6. twañ F: tyēñ al. (niñ w° om. F) — 11. sakteñ F: pakēteñ al. — 12. kinatwañan F: kinatyēñan al. — w° ç° x: om. y — 13. mañj° x: aj° y — 18. ulih FH: ulah al. — nirān°?: nira n° mss. — 21. ikañ F: kanyā al. — dwādaça° F: daça° al. — 22. Aryamā (: Har°) z F: Halyama H, Hayyama B — Añçaka F: Açaka H, Aṣaka z, Arṣaka B — Bagana BCF: Balana H, ? D — 23. Wiwaswān y: °t F, °k B — 24. ni x: niñ y — 27. Adityā am°: raditya rām° al., Adityarim° B — cid: cit ω — 31. °snehaṃ: sneha ω — puro: purā ω — dhītvā(?): ditya ω — °varjitā: varjitah ω.

upekṣaṇānvitā kiṃcit prajāśargeṣu pūjitā;

kalinanya: mañke çila nika ñuni: sañ Aditi sēḍañnyan pinakastri de bhagawān Kaçyapa gön karuṇā pinakaswabhāwa rasika, dewatā ri hiḍēp nira ri swāmi nira. pisaninun ta rasika katamana gēlēñ sañka
 5. pisan. hana ta buddhi upekṣā kathañcana, ndan ikañ buddhi tan kēneñ gēlēñ. mwañ bhakti maswāmi lawan gön asih pinakawatwan in citta rasika.

tasmāt sūte sudevataḥ,

- hetunyan pahanak dewatā sañ Aditi; apañ yeka kadewatān ñaranya
 10. ikañ sih tan kēneñ gēlēñ, gön asih mwañ si upekṣā kēḍi-kēḍik, dum parpatan ikañ upekṣā; kunañ ikañ asih mwañ tan kēneñ gēlēñ yeka tēluñ duman. kunañ kalēwih sañ sapta-ṛṣi sañkeñ dewatā: akēḍik asih nira, dum parpatan ikañ sih ri sira; kunañ sih tan kēneñ gēlañ mwañ upekṣā yeka tēluñ duman ri sira. nahan kalēwih sañ sapta-ṛṣi
 15. sakeñ dewatā. ika ta si karuṇā ya mārga niñ dewatā mwañ sapta-ṛṣi tan pamañguh kamokṣan, apañ ikañ karuṇā pawak niñ hēñkara mwañ kēlañ niñ kamokṣan.

- Kunañ anak bhagawān Kaçyapa i sañ Diti nya ñ daitya rwañ siki. patuñgalan in aran rasika sañ Hiranyaçaipuḥ, tumut ta sañ Hira-
 20. ñyākṣa. sañ Hiranyaçaipuḥ ñaran ira ikañ daitya pinatyan de bhaṭṭāra Narasiñha ri kāla niñ sandhyāñça. hana ta ari sarika rara wuñsu, sañ Siñhikā ñaranya. ya ta pinakebu nikañ Rāhu dlaha, makabapa Wipracitti dānawa, anak sañ Danu.

- Sañ Hiranyaçaipuḥ makanak sañ Prahlāda jyeṣṭhaputra, tumut
 25. ta sañ Anuhrāda, sañ Sañhra, sañ Hrāda. nahan tañ daitya patañ siki anak sañ Hiranyaçaipuḥ. kapwa tikañ patañ siki manak sowañ-sowañ. sañ Hrāda makanak sañ Wirocana. tumut ta sañ Gaweṣṭhi, Kālanemi ñaranya, kaki sañ Huḍug Basur, ikañ umariṣṭakēñ ikiñ Yawadwīpa riñ usana. tumut ta sañ Jambu, Wāṣkala, Sambu, pitu
 30. anak sañ Prahlāda. sañ Wirocana sira ta makanak sañ Balirāja. sañ

1. upekṣaṇā: upekṣaka° ω — °sargeṣu x: °margeṣu y — pūjitā: pūjitaḥ ω — 4. ri (sw°) x: i y — 5. kathañcana: katharcana FH: kadañcana B, kadācana x — 5. ndan ikañ F: ndah nikañ al. — 6. gēlēñ B z: gēlañ FH — 12. dewatā x: dewatma y — 13. sih y: si x — tan k° g° ω: sic? — gēlañ FCH: gēlēñ al. — 16. mwañ y: wwañ x — 17. kēlañ x: kēla n° y — 20. ñaran ira BH: ñaranya DF, ñaran C — 21. wuñsu H: wwañsu D, wasuñ C, om. x — 23. Wipracitti HB₃: Wipracinti x C, Wipracinta D — dānawa x: om. y — 24. sañ H° m° F: sañ Wipracitta (: H, °nta B z, °tti B₃) mwañ sañ Siñhikā al. — 25. Sañhra B: Sañha F, Sahrā y, „Sanghlāda” B₃ — Hrāda: Hrda al., Ḍrḍḍa H, „Hlāda of Hrāda” B₃ — 26. tikañ y: tika x — 28. Basūr al.: Basu F, Busur C — 29. Jambu al.: Jamba D (sic?) — Wāṣkala al.: Walkala F.

- Balirāja naranya dānaçaurya, Nārāyaṇāvatāra, sañ pina-kawataṇça bhaṭṭāra Wiṣṇu. makanimittanya kadhanaçūran siniwiñ pātāla sarika mañke. sañ Balirāja sira ta manak daitya satus. ndan patañ siki anak ira pradhāna mahāçakti. pratyeka ni naranya: sañ
5. Bāṇa jyeṣṭhaputra, rodratantra, rādhana parāyaṇa, sañ yatna ri kapūjān bhaṭṭāra Rudra. hetunyan pakahulun watēk dewatā deniñ tibra niñ bhakti nira riñ bhaṭṭāra. matēmahan Nandīçwara rasika mañke. anāri trayodaça twa parnah rasika mañke. tumut ta sañ Bāṇa, sañ Kumbhanābha, Gardabhakṣa, Kuṣṣi. nahan tañ daitya patañ siki
 10. anak sañ Balirāja. hana ta anak sañ Balirāja muwah, patuñgalan i naran ika: sañ Çakuni, Pūtanā. Pūtanā naranya ikañ rākṣasī pinatyan de sañ Kṛṣṇa Baladewa ri Gobraja, sēḍaṇ nira rare ñuni.

- Pējah sañ Prahlāda de sañ hyaṇ Indra, hana ñ iṣṭa sañ Diti ri pējah niñ putu nira. mara ta sira i bhagawān Kaçyapa maminta
15. manaka muwah, donanya Indra-antaka, umējahana sañ hyaṇ Indra. inanugrahan ta sira de bhagawān Kaçyapa wēkasan. amētañ ta sañ Diti. atēhēr matapa sira mrayojanakēñ siddha niñ prārthana nira. sañka ri natgata sañ hyaṇ Indra kaparibhawa, matañnyan pasuk *sañ hyaṇ Indra* i wētañ sañ Diti. nahan ta tēwēk sañ hyaṇ Indra mañaran
 20. Purandara, adyāpi katēka mañke. apan mañke kaliñan iñ Purandara. Purandara ya ta Purandaraḥ. pura naran iñ rare jro wētēñ; darayati, ya ta binēlah nira. çirṇa tikañ rare jro wētēñ. mijil ta yātēmahan halisyus, aliwawar, wāgyutpāta, prahārakāla, anin pina-kawaknya. sañka ri lara sañ Diti, an hilañ isi ni wētañ nira, rudati,
 25. anañis ta sira.

paçyann uvāca Kaçyapaḥ,

mulat ta bhagawān Kaçyapa; uvāca, ujar ta sira; liñ ira: mā rudati, ibu sañ Diti, haywa kitānanis. atēhēr ta naran ikañ anin wēkasan Marut ta. yāñkēñ pwa sañ hyaṇ Indra muliha riñ Indraloka,

1. dānaçaurya y: dānacoryya x — 2. kadhanaçūran ω: kadān°? — 3. daitya DF: detya al. — 5. Bāṇa: Bāna CFH, Bhaṇa BD — 6. ri y: riñ x — 7. nira x: °nya y — 8. trayodaça twa F: trayotattwa y, trayodatattwa B — 9. Kumbhanābha x: om. y — Gardabhakṣa B: Gadarbh° F, Hadarbh° y — 10—11. i naran F: om. al. — rākṣasī B: rākṣasa al. — 12. ri y: riñ x — Gobraja CDF: Gotrajā B, ? H — sēḍ° — ñuni: sēḍ° nire ñ° F, sēḍ° niñ rare ñ° y, sēḍaṇ i rare nira ñuni B — 16. amētañ al.: amētēñ B — 17. mrayojanakēñ F: mrayojñanakēñ al. (pr° H) — 18. sañka F: saka BH, çika z — natgata H: natgata z, bhāga ta (< nāgata) x — 18—19. s° h° I° x: om. y — wētañ al.: wētēñ B — post Diti: de hyaṇ Indra y — 21. ta x: twēk niñ y — wētēñ al.: wētañ F — 22. wētēñ al.: wētañ F — 23. prahārakāla x: om. y — 24. ni F: niñ al. — wētañ al.: wētēñ B — rudati: rundati ω — 27—28. rudati(?): rudati ω.

sabrahmahatyā ggaḍaṭ kālārākṣasaḥ,

kunañ tāpan brahmahatyā sira ya tātēmahan kalikālārākṣasa, panaka Garbhawadha, kari waluya sañ hyaṇ Indra ri kahyun ira, apan bhrūṇahā sañ hyaṇ Indra. ikañ bhrūṇahā ṇaranya linarañan ira de

5. sañ mañusir swargāpawarga. bhrūṇahā ṇaranya nihan:

bālah strī garbhiṇī gauṣ ca brāhmaṇī brāhmaṇo nṛpaḥ

ācāryo yajamānas tu tadvadho bhrūṇahā smṛtaḥ;

kaliñanya: wāla ikañ rare daṣavarṣa jika ṭ, ikañ sapuluh tahun tuwuhnya. strī ikañ dharmapatnī anak bisāṣila. goḥ ikañ lembu.

10. garbhiṇī ikañ strī sēḍaṇ amētēñ. brāhmaṇī anak niñ brāhmaṇa kanyā i sawarṇā nira. brāhmaṇa sira sañ wruh ri brahmadewa. nṛpa ṇaranya sañ mañēmit rat. ācārya ṇaranya sañ sēḍaṇ mañabhyāsa koccāraṇan sañ hyaṇ mantra, ṇuniweh yatna riñ pañcakarma narasnāna dadi dharmamūrti. yajamāna ṇaran sañ mūlārēmbha
15. ri yajña punya dānādi. hana pwāmējahana mañkana yatika bhrūṇahā ṇaranya.

Sañ hyaṇ Indra pwāmējahi isi ni wētañ sañ Diti, ya ta matañnya n brahmātyā sañ hyaṇ Indra. sañka ri lara sañ Çatakratu an hana brahmahatyā ri sira, mamintakasih ta sira i watēk lokapāla, makādi

20. sañ brahmarṣi, aminta n aryakēn ta brahmātyā nira. anubhāvādikṛtasvabhāva, saka ri gön niñ pamintakasih sañ hyaṇ Indra anumata sañ watēk lokapāla, makādi sañ brahmarṣi, inalap tekañ brahmahatyā ri sañ hyaṇ Indra; lwirnya: tantūpavītasamnikāṣa, kadi lawe wēnañ lwirnya, kinalunhakēn in gulu sañ hyaṇ
25. Indra, wēkasan pinusus ta ya de bhaṭṭāra Yama, tinibakēn ta ya ri madhyapada. kunañ kahananya nihan:

brahmahatyam idaṃ loke sthitaṃ sarvaphaleṣu ca

kṣīradimukīṭ sāyaṃ ca nārīvandhyeṣu sarvadā;

1. ggaḍa *ω*, *corr.* (garbhavadha?) — 3. Garbhawadha: garḍawaḍa x, gaḍawaḍa z, gaḍa H — 4. linarañan x: linañaran y — 6. bālah: valā *ω* — gauṣ: goṣ *ω* — 7. ācāryo: acarya *ω* — yajamānas FB₂: yajīmanas al. — °vadho: °waḍaṭ *ω* — smṛtaḥ B₂: smutaḥ *ω* — 8. jika *ω*, *corr.*: ika?, °vārṣika? — tahun x: tawun y — 9. ikañ (1a) x: ika y — 10. amētēñ al.: amtañ H — 11. ri x: riñ y — 13. pañcakarma (*cf.* p. 396, 13): pañcakama *ω* 17. ni H: niñ al. — wētañ al.: wētēñ D — 18. sañ (Ç°) al.: om. F — Çatakratu: Çatakratu *ω* — 19. ri sira F: riñ čiwa ṇara DH, (hantya) riñ siwwanara C, ri si wwañ ara B — i FCH: ri al. — 20. anubhāva°(?): anubhavaya° H, anubhaya al. — ādi°: adri° *ω* — 22. anumata z F: anumāna ta BH — tekañ CH: teka al. — 23. brahmahatyā x: brahmātyā y — lwirnya x: om. y — °upavita° B₂: °upawika° *ω* — 24. sañ x: om. y — 25. ri al.: riñ F — 27. idaṃ: idēm al., idēm z — sthitaṃ: sthiti° *ω* — °phaleṣu: palepu *ω* — 28. muki *corr.*: °bhukte?, °bhuktyām? — sāyaṃ: çayap y, jayam x — °vandhyeṣu: vandesur x, vañdesu y — sarvadā: sarvviḍa y, savviḍa x.

kaliñanya: nihan kahanan ikañ brahmahatyā riñ wēñi, riñ sarwa-phala, riñ pēhan, riñ miñak, riñ madhu. nahan ta kahananya riñ wēñi. hetu sañ masādhyā wīrya guṇa ñuniweh kalēpasan tan pamañan sarwa-phala mwañ pēhan miñak yan rātrikāla, apan hilañ rakwa

5. wīrya guṇa niñ wwañ, ñuniweh tan siddha prayojana niñ wwañ yan pamañan ika riñ rātri.

- Kunañ mukhya kahanan ikañ brahmahatyā riñ rahina sadākāla riñ strī juga. tuhun malwañ anikēn lek, ikañ brahmahatyā haneñ strī mijil matēmahan çonita. yatika jahat ken ñaranya riñ loka. prastāwa
10. sañ mañusir pada tan dadi kagamēl upakāra nira mwañ taḍah nira, ñuniweh sapatuwan mwañ sira strī sēḍañ rajaswalā, apan mijil brahmahatyānya, kaliñan ika, milu pātaka rakwa wwañ sapocapana, ñuniweh yan kaharasa; larañan tēmēn ika, liñ sañ hyañ Agama. kunañ ikañ strī tan mijil brahmahatyānya, strī kumiñ aranya riñ
15. loka, wēkas niñ pāpa tēmēn ika. tan rowañēn samācāra kañ tan yogya milwa riñ tilēman bwat hyañ Çiwamaṇḍala, ityewamādi, yajña çrāddha. mari paricārikā ikañ kārya de nika yāwat milu mañgamēl saji. matañnyan ikañ raray tapwan campur mwañ strī kabayan, ikañ lēwas riñ rah, gumamēl saji Bhaṭṭāra, adyāpi katēka mañke.
20. Kunañ anak sañ Gaweṣṭhi nihan: sañ Çumbha, sañ Niçumbha, Widyutkeṣa, Mahāghoṣa; nahan tañ daitya patañ siki, anak sañ Gaweṣṭhi.

Kunañ anak sañ Kālanemi sañ Brahmajit, Kṛtājīt, Dewāntaka. nahan tañ daitya tēluñ siki, anak sañ Kālanemi.

25. Kunañ anak sañ Jambu, nya ñ Çatadundubhi.
Kunañ anak sañ Walkāla sañ Wirodha.
Kunañ anak sañ Sambhu sañ Denuka.
Ika *ta* kabeh

Prahlādasya sūtāḥ sarve,

30. wēka sañ Prahlāda ika kabeh.
Kunañ anak sañ Hrāda satus iwu, makādi sañ Mayu.
Kunañ anak sañ Anuhrāda tēluñ koṭi, makādi Niwātakawaca

1. brahmahatyā x: brahmātyā y — 2. riñ miñak F: *om.* al. — 5. prayojana F: prayojāna al. — 6. pamañan al.: pañan F, pamañanan C — 11. mwañ sira x: iñ H, i z — 15. kañ al.: ika B — 18. raray al.: rare F — tapwan al.: tapwa F — 20. Çumbha: Çumba *ω* — 21. Mahāghoṣa al.: Mahālopa B — daitya FDH: detya al. — 23. Kṛtājīt: Kṛtājīt al., *om.* B — 24. tēluñ al.: rwañ B — 25. Çatadundubhi: Satadundubhi x, sañ Dundubhi y — 28. ta BC: *om.* al. — 29. sūtāḥ: suta *ω* — 30. *post* ika: ta F — 31. Hrāda FDH: Rāda B, Ratradā C — 32. Anuhrāda B: Nuhrada F, Anuradā y.

ñaranya, nakokanitar† arṇavavaḍavānala, ikañ daitya huma-
rohara ñ swarga riñ āsītkāla;

Arjunato daṇḍamaṇḍalakāṇḍavigalitah,

- ikañ *daitya* pinatyan de sañ Arjuna riñ swarga Mañimāntaka, maka-
5. sahāya widyādhari makañaran Suprabhā.

Kunañ anak sañ Hrāda si Mūka. si Mūka ñaranya

Indradharanīdharapādaṃ ghuṣya,

- makapotrikroḍāvatāra, ikañ daitya matēmahan wēk si
Damaluñ, sumwab agra nikañ wukir iñ Indrakīla ñaranya, kañ parwa
10. carita ikañ pinatyan de sañ Arjuna sēdañ Bhaṭṭāra Kirātārūpa. yeka
si Mūka ñaranya.

Hanāri nika, si Sunda Hitamunda. ya ta makastri si Tāṭakā
ñaranya,

Dāṣarathisārādhikārajarjarikṛtā,

15. ikañ rākṣasi pinatyan de çri Rāma Dāṣaratha sēdañ nirārakṣa yajña
bhagawān Gādhiputra. si Tāṭakā yekānak si Mārīci. si Mārīci
ñaranya

Janakaputrikāvilobhanārthaḥ,

- ikañ rākṣasa matēmahan kidañ kanaka umañcana bhaṭṭārī Sītā irikañ
20. patapan Pañcawadi. yeka si Mārīca ñaranya. ikañ si Sunda ya ta
makanak Sundopasunda ñaranya,

tribhuvanāṇḍasambartakālānala,

- ikañ pinakakālāgni riñ bhūr bhuwaḥ swaḥ riñ āsītkāla, amariçuddha
riñ Windhyapāda patitah ikañ daitya, pējah kalih matukar sanak i
25. suku niñ Windhyaparwata marēbut irikañ widyādhari mañaran
Tilottamā gaway bhagawān Wiçwakarmā de niñ prajñopāya niñ
watēk dewatā.

ete Hiranyakaçipor vaṃçaḥ,

nahan ta wēka Hiranyakaçipuḥ.

30. Kunañ wēka sañ Hiranyākṣa sañ Ailera, tumut ta sañ Çakuni —

1. nakoka° F: dākoka y, nawēka B, *corr.* — °vaḍavā°: °vaḍajā° ω —
daitya FH: detya al. — 2. ñ F: *om.* al. — 3. Arjuna°: Ardūṇa x, Aduna y
— daṇḍa°: dēṇḍa° ω — 4. daitya CH: detya D, *om.* x — 7. °dharapādaṃ:
°ḍarapāda x, °ḍamāda y — ghuṣya (Whitney, Skt. gramm., § 990a, ghuṣ- =
gharṣ-) al. (: guṣya): ghupya B — 8. °potri°: °potrañ° F, °potra° al. —
daitya CHF: detya al. — 9. kañ al.: ikañ B — 14. °sārādhikāra: çarad
(°n°H)itara ω — 14. °jharjhari° FB₂: jārddari °B, jārnyari° al. — 18.
°arthah: °arta ω — 22. °kālānala: °ka linala ω — 26. gaway FDH: gawe B,
gawiy C — 28. ete: eke F, ike B, eki z, e H — °çipor: °çipo al., çipuḥ H —
30. Ailera F z: Aira B, Nyalera H.

ndatan Çakuni patih sañ Duryodhana —, Kālanābha, Mahāsantapa, lima wēka sañ Hiranyākṣa.

- Kunañ pratyeka niñ wēka sañ Siñhikā mwañ sañ Wipracinti nihan: sañ Ailera, Çaragatra, Wença, Salwa, Baka. Baka ñaranya
5. prabhājñānavarahata, Cakramaṇḍalādirāja, ikañ rākṣasa siniwi riñ Cakramaṇḍala, pinatyan de sañ Bhīma, sēḍañ sañ Pāṇḍawāsusupan ri huwus ira tinunwan de Korawaçata irikañ jatuweçma. tumut ta sañ Ilwala, Namuci, Wātāpi, Sumundaka, Halakalpa, Kālanābha, Bhomarka, Naraka. ikañ Rāhu ya ta jyeṣṭhaputra ñkana.
 10. nahan tñak sañ Wipracinti i sañ Siñhikā.

- Hana tñak nikañ Rāhu rara kanyā, sañ Prabhā ñaranya. yatika makanak mahārāja Nahuṣa. mahārāja Nahuṣa ñaran ira saptarṣigaṇānucaranātheçvara, ikañ ratu makawula sañ watēk saptarṣi, inusuñan de sañ siddhadewarṣi, sabarinyan pañlaku-laku
15. deniñ tibra niñ çaktinya mwañ gön niñ bhaktinya ri Bhaṭṭāra. hetunyan çināpa mami matēmahana sarpa, ri denyan sarpa-sarpa liñ nika sañ Nahuṣān haras-haras jaṭi mami ri pādukānya.

- Sañ Nahuṣa makastri sañ Wirajā, makanak mahārāja Yayāti, makastri sañ Dewayāni, anak bhagawān Çukra <i> sañ Jayanti.
20. mwañ sañ Çarmiṣṭhā stri sañ Yayāti muwah, anak mahārāja Wṛṣaparwā i sañ Upadānawī. ndah sañ Dewayāni Çarmiṣṭhā sira ta makanak sañ Yadukula Wṛṣṇy-Andhaka, sañ makanak sañ Kṛṣṇa Pāṇḍawa.

- Kunañ sañ Çacī anak sañ Pulomā sarika. sañ Çacī sira ta makanak
25. sañ Jayanta. sañ Jayanta ñaran ira kākāvātāra, ikañ matēmahan gagak, sēḍēñ çrī Rāmabhadra masusupan mwañ Janakaputri irikañ patapan Pañcawadi.

- Kunañ anak bhagawān Kaçyapa i sañ Danu Dānawa satus kwehnya. sañ Wipracinti sira ta anak atuha. tumut ta sañ Dwipajña,
30. Mūrdha, Rasakāra, Gawayākṣa, Nandini, Ajamuka, Sañkuṣara, Sañkura, Mahān, Sañkukarṇa, Dwipāda, Gawākṣa, Duloma —

4. Ailera al.: Nyalera H — 8. Halakalpa x: Halakampa z, Halakapyā H — 9. Kālanabha H: N(?)ālanabha al. — Bhomarka FH: Nomarka z, Romarka B — Naraka x: om. y — 11. tñak FC: ta anak al. — nikañ F z: tikañ B, nika H — rara x: om. y — 12. mah° Nah° (2a) al.: om. FC — 13. °nāth(a)°: °nat(a)° FDH, °nal(a)° al. — 14. siddha° x: watēk y — pañl° FDH: sañl° C, sañl° B — 15. niñ FDH: ni al. — 19. i addidi — 20—21. Çarmiṣṭhā: Sṛmiṣṭhā ω (2 X) — 22. Andhaka: Andaka ω — 29. sañ — atuha x: om. y — 30. M° R°: Mūrdḍarasakāra ω — Sañk°: sañ K° ω — 31. Sañkura: sañ Kura x, om. y — Sañk°: sañ K° ω — Dwipāda F: °ḍa z, °ḍḍa B, °na H.

- Duloma naranya kaki sañ Wyawahana sañke ibu —, Kapila, Bhama, Maya — Maya naranya rama tuha sañ Rāwaṇa, bapa sañ Mandodarī —, Mārica, Iksuṣa, Sañbahu, Wṛṣaparwā — Wṛṣaparwā naranya bapa sañ Çarmiṣṭhā —, Keçi — Keçi naranya ikañ dānawa
5. hamba sañ Kañça, pinatyan de sañ Kṛṣṇa Baladewa riñ Madhurā —, Hayagrīwa — <Hayagrīwa> naranya Prāg jyo ti ṣa pa r va ta - k ā ra ṇ a, ikañ dānawa umaluyakēn iriñ Prāg jyo ti ṣa, kaḍatwan sañ Naraka nuni, ya pinakahyunya, mahyūn mapraña lawan bhaṭṭāra Kṛṣṇa, apan anaknya Sahasramaya ya ta makastri anak sañ Bhoma;
10. hetunyan pinatyan de bhaṭṭāra Kṛṣṇa wēkasan —, tumut ta sañ Çambara — sañ Çambara naranya Pradyumna bā la k ā pa ha - ra ṇ a, ikañ dānawa amāṇsa sañ Pradyumna, pinatyan ira tikañ dānawa; matañnyan Çambarāriputra naranya sañ Aniruddha —; tumut ta sañ Bala, ndah sañ Çarabha.... gumantya ñ āditya candra
15. hēlēm. apan sañ Wiwaswān mwañ Twiṣimān āditya candra mañke.
- Ika ta kabeh anak bhagawān Kaçyapa i sañ Danu ika; akweh wwañ sanak ira tan ucapēn. matañnya n Dānawa naranya: Danor a pa ty a m, i denya anak sañ Danu.

- Dṛ ḍ ha sy ū v ā ca, matakwan sañ Dṛ ḍ hasyu muwah; liñ nira:
20. Ditir daityāḥ[ma]ka<thā> putrāḥ sūte kenāsti kiṃmatih,
sājñā hyaṇ mami, apa hetu nika sañ Diti matañnyan manak Daitya,
mwañ mapa buddhi rasika nuni?
- U v ā ca, sumahur bhagawān Agastya; liñ nira:
- Ditiḥ krodhaparā caiva viyonatam atitartta †
25. ujar yajam pa † buddhiñ ca prajāsarge purā purā;
kaliñnya: mañke çila nika nuni, sēḍaṇnya n pinakastri de bhagawān Kaçyapa: gōñ krodha, gōñ asih swabhāwa nika. tan aṅga kasampayana. tar sukha citta rasika yan wineh-weh, kunañ yan paweweh lēwih

1. Wyawahana FDH: Wyatahana BC — 2. Maya (2 ×) F: Yama al. — rama tuha F: maratuha B, maratuwa y — 3. Mandodarī F: Mandondari B z, Pandondari H — Sañb(?) : sañ B° ω — Wṛṣaparwā 2 × F: 1 × al. — 4. Çarm°: Sṛm° ω — 5. hamba(?) : hambu F, hambhu al. — sañ F: sa ω — Kañça x: Kañka y — 6. Hayagrīwa add. — Prāg jyo ti ṣa°: Prāgyatiṣa y, Pragtyatiṣa x — 7. iriñ (?) F: iñka ri z, iñ kaja ri al. — 9. Sahasramaya B: Saçramaya F, Sahaçraya y — 11. sañ F: om. al. — °bālakāpah°: °walakampah° ω — 13. Aniruddha al.: Aniruda FH — 14. Çarabha z: Çaraba FH, Çambara B — lac. ind. — 17. Danor: Danoh° ω — 20. Ditir: Diti ω — daityāḥ: daityam ω — kathā (?) : maka ω — putrāḥ F: putram ω — sūte: suçē ω — °asti (?) : astu ω — kiṃmatih(?) : kimatiḥ y, timatiḥ, kipatiḥ B — 24. caiva: cevaḥ ω — viy° atit° ω: corr. — 25. ujar y° pa ω: corr. — 28. wineh-weh x: wineweh y — lēwih FH; lēwi z, lih B.

sukha rasika. dharmaçīla tara niki, yatna mintuhu warawarah sañ hyañ Āgama, çūra tan aṅga mēlas-arēpa, maṅga matya tar aṅgāñi-mpēs-impēsa. mañanugraha bhakti, ðumēṇḍa tan bhakti. mañkana çīla nika sañ Diti ñuni. matañnyan pakanak Daitya wēkasan, apan yeka

5. Daitya naranya ikañ tan aṅga kasampayana.

dānaçūrarotasāhitya †,

agōñ denyâweh lara, agōñ denyâweh sukha. tan hantu, sarisukha rakwa.

kevala svabhujāsama tortyanna † rāja Lakṣmī,

10. mijila sañka riñ akas niñ lēñen juga kañ rāja Lakṣmī kaharēpnya. nahan ta çīla nikañ daitya, akweh kasornya sakeñ dewatā. pat ikañ ṣaḍwarga kawaça deny awaknya: bhaya, alasa, nidrā, tṛṣṇā. sama-ñkana kawaça denya. kunañ tan kawaça denya: madana, dweṣa. nahan tan kawaça denya.
15. Kunañ kasor niñ dānawa de niñ daitya: tan yatna ri warah sañ hyañ Āgama. tiga ikañ ṣaḍwarga ta n kawaça de ny awaknya: bhaya, alasa, tṛṣṇā, kañ kawaça deniñ dānawa; irṣyā, nidrā, dweṣa, tan kawaça ika deniñ dānawa. paḍa çaktinya lawan daitya, paḍa wīrya-nya. kunañ kasor niñ rākṣasa deniñ dānawa nihan: ikañ anukhani
20. riñ hatinya juga ginawekēnya, tan uniña ri liñan iñ para, mogha ya tan panukhe riñ wwañ len, maran panukhe ry aku juga, mañkana cittanya. rwañ ikañ ṣaḍwarga kawaça deniñ rākṣasa: bhaya, alasa. nahan tañ ṣaḍwarga kawaça denya. kunañ kañ tan kawaça denya: madana, dweṣa, nidrā, tṛṣṇā. nahan tan kawaça denya. ri kaçaktin
25. mwañ sāhitya paḍa ya. kunañ kasor niñ piçāca deniñ rākṣasa mañke: mēlas-arēpa ikañ piçāca. tuṅgal ikañ ṣaḍwarga kawaça denya, bhaya juga. kunañ ikañ limañ siki, yeka tan kawaça denya. yeka kasor niñ piçāca deniñ rākṣasa. kunañ ikañ mānuṣa tan hana ṣaḍwarga kawaça denya. yadyapin tuṅgal, ṣaḍwargawaçya swabhāwanya juga,
30. pinakahulun iñ ṣaḍwarga jāti niki. matañnyan tan aparēk ikañ kamokṣan.

Kunañ anak bhagawān Kaçyapa ri sañ Anāyusā lima pratyekanya. sañ Arūru jyeṣṭhaputra. tumut ta sañ Bala, Wṛta, ikañ musuh niñ

1. dharmaçīla F B₃: dharmagila al. — tara *o*: cāra? — wara-w° F: w° al. — 4. ñuni x: om. y — 4—5. yeka Daitya x: D° y° y — 6. dānaçūrarotasahitya (corr.) al.: ðanarotaçūrasahitya H — 9. kevala: kevalya *o* — tortyanna *o*: corr., °d ud + yā? — 10. kañ al.: ikañ F — 12. deny awaknya F: deny awaka pwa B, „nya” B₃, deny awakṣwa y — 14. tan BH: tañ F, om. z — 15. ri F: riñ al. — 16. tan x(?): n y — 17. kañ al.: ikañ B — 20. ginawekēnya F: ginawakēnya al. — 30. niki al.: nika F — 33. Wṛta (: Wṛtta al.): Wṛtta C, Wrētra B₃.

watēk dewatā, Wirakṣa, Wisu. nahan tānak bhagawān Kaṣyapa i sañ Anāyuṣā.

- Sañ Arūru ya tānak sañ Dhundhu; ikañ daitya pinatyan de mahārāja Kulawāṣwa riñ āsītākāla. si Wirakṣa makanak Ambipāka, Cakra-mūdrā. sañ Wisu makanak sañ Kalokara, Çrāddhahā, Yajñahā. sañ Wṛta makanak Brahmahā, Paṣuhā. samudaya anak niñ Wṛta satus iwu sañkhyānya; mahāçakti ika kabeh. ete pautrāḥ, samañkana putu bhagawān Kaṣyapa i sañ Anāyuṣā.

- Kunañ anak bhagawān Kaṣyapa i sañ Prawā nihan watēk gandharwa, Citraratha, Tilottamā, sakweh niñ watēk gandharwa, makādi bhagawān Nārada. nahan tānak bhagawān Kaṣyapa i sañ Prawā.

Dṛḍhasyūvāca, matakwan sañ Dṛḍhasyū muwah, liñ nira:

Pravāyāḥ kena putrāç ca,

mapa kari hetu sañ Prawā matañnyan panak gandharwa?

15. Uvāca, sumahur bhaṭṭārāgastya; liñ nira:

Pravāyā buddhisāmarthyāt,

- mañke citta nika sañ Prawā sēḍañ nira pinakastrī de bhagawān Kaṣyapa. moghakuñ lēñlēñ kadi tanpa wiṣaya ikañ citta nira. harṣa yan panon megha hirēñ, inadyutan deniñ sodāmanī, nuniweh yan tiñhali samudraparvatāraṇyagaḥanaḍigmaṇḍala. jēñek tārēñō çabda niñ wiñā rāwaṇahasrādi. kunañ tāpan buddhi sāttwika witnya hetu sañ Prawā manak gandharwa, apan mañkana gandharwa mihati ñ sakaton lawan sakarēñō. ndan kurañ trṣṇā lawan asih bheda-nya sakeñ mānuṣa.

25. Kunañ anak bhagawān Kaṣyapa i sañ Ariṣṭā nihan: sañ Sahañça jyeṣṭhaputra, tumut ta sañ Hāhā, Huhu, Wṛṣabhawa, Suruci. nahan tānak bhagawān Kaṣyapa i sañ Ariṣṭā.

Kunañ anak bhagawān Kaṣyapa i sañ Winatā nihan. sañ Aruṇa jyeṣṭhaputra; tumut ta sañ Garuḍa.

30. Dṛḍhasyūvāca, matakwan sañ Dṛḍhasyū muwah; liñ nira:

Vinatāyā[h] varāḥ putraḥ kena pakṣitvam āgataḥ,

apa kari mārga sañ Winatā, matañnya n panak Garuḍa?

3. Dhundhu: Dundu ω — daitya FH: detya al. — 4. Wirakṣa F: Wikṣara B, Wakṣara y — Ambipāka: Kambipāka? — 5. Kalokara al.: Lokara F — Çrāddhahā: Çrḍḍaha ω — 6. Wṛta: Wṛtta, °ta mss. — Paṣuhā: Paguhā ω — Wṛta: Wṛtta, °ta mss. — 7. ete pautrāḥ: ete (°to BD) potra mss. — 13. Pravāyāḥ: Prowāyāḥ ω — putrāç: putraç ω — 15. bhaṭṭāra° x: bhagawān y — 16. °sāmarthyāt: °samavyat ω — 19. yan (p°) CHF: n al. — 20. samudrap°: samudra. p° mss. — °dig° x: °dih° y — 21. °hasrādi: °hastadi, var. orth. mss. — 23. mihati z F: miyati BH — asih z F: siñ BH — bhedañya al.: bheda F — 26. Wṛṣabhawa FC; ? D, Wṛṣanawa BH — 31. h exp. — varāḥ p°: warēmp° ω .

U v ā c a, sumahur bhāṭṭārāgastya, liṅ nira :

yathā pūrvamadājñānam,

kadi liṅ mami nūni. citta juga ya nimittanya saṅ Winatā — anah iṅ sarika d h a r m a p a t n ī, strī bhagawān Kaṣyapa —, sēḍaṅ saṅ Winatā

5. pinakastri de bhagawān Kaṣyapa, alilaṅ citta nika saṅ Winatā, hilaṅ ikaṅ ṣaḍwarga rikaṅ kāla, kadi tanpāwak lwir nika saṅ Winatā, dadi kahanāhaṅkāra. nihaṅ paṅaku ri sira. kunaṅ tāpan tan pawwit sam-yajñāna ṣakti. y a d ṛ c c h ā, kahaḍaṅ-haḍaṅ juga gati nikaṅ tattwa kapaṅguh saṅ Winatā.

10. tasmāt sūte khageṣvaram,

mataṅnya n pakanak saṅ Garuḍa. kadi hyaṅ kadi triyak saṅ Garuḍa, pamatēk nikaṅ hanāhaṅkāra i saṅ Winatā, ya tāpuhara kaṣaktin lēwih sake ṣakti niṅ hyaṅ mara saṅ Garuḍa, kaniṣṭha hanāhaṅkāra maḱa-jhaleka. kunaṅ mataṅnya n kadi triyak saṅ Garuḍa pamatēk nikaṅ

15. puṅguṅ ri saṅ Winatā, si tan pakapūrwaka samyajñāna. hetunyan kadi triyak saṅ Garuḍa wēkasan. apan ikaṅ si puṅguṅ ya mārga niṅ matēmahan paṣu.

Kunaṅ anak bhagawān Kaṣyapa i saṅ Kadrū nihaṅ : nāga sewu kwehnya. kunaṅ pinakādinya Bāsuki, Ḣeṣa, Takṣaka, Kapila, Kanor-

20. taka, Dhananjaya. nihaṅ taṅ waneh, pas mwaṅ sakweh nikaṅ tan-molah riṅ we; anak saṅ Kadrū ika kabeh.

D ṛ ḍ h a s y ū v ā c a, matakwan ta saṅ Dṛḍhasyū muwah; liṅ nira :

Kadrūjñānam katham vāpi sūte nāgasahasrakam,

mapa kari jñāna saṅ Kadrū nūni, mataṅnya n panak ula?

25. U v ā c a, sumahur bhāṭṭārāgastya; liṅ nira :

ṣrotrendriyasya daurbalyāt cakṣurviṣayam icchatī

rasanendriyasāmarthyād mugdhā Kadrū dine dine,

maṅke citta nika saṅ Kadrū nūni, sēḍaṅnyaṅ pakastri de bhagawān

Kaṣyapa : tan paṅrēnō ṣabda hayu, asiṅ katon denya juga kaharēpnya,

30. tar uniṅ liṅan iṅ len, kewalya jihwālobha, kawaṣa deniṅ rasendriya, hyun-hyun ri gati maweh larāmbēk. nahan gati saṅ Kadrū nūni,

2. yathā : ya ta ω — pūrva° : parva ω — °madājñānam(?) : °madēmjñānam ω — 3. anah iṅ y : anhi F, anēpih B — 4. sēḍaṅ — Kaṣyapa x : om. y — 7. nihaṅ y : si tan x — 10. °iṣvaram : °iṣvarēm ω — 13. sake F : saṅkeṅ y, saṅkeṅ B — 16. mārga al. : marma F — 18. nihaṅ x : om. y — 19. Ḣeṣa x : om. y — 19—20. Kan° ω : „l. kor” B₃ — pas FDH : pos C, mpas B — 22. ta y : om. x — 23. katham : katām ω — sūte : sate ω — nāgas° : nāgam° ω — 26. ṣrot° : ṣrot° ω — daurbalyāt : dovalyat ω — cakṣur° : cakṣyū° DF, dakṣyur° H, cakṣyar° B, cakṣya° C — 27. °sāmarthyād : samartyat ω — Kadrū B₂ : kawruh ω — 30. liṅan FC : kaliṅan BD, n H — 30. kawaṣa y : kawaṣan x.

matañnya n pakanak-anak ula. atēhēr pinakajñāna nikañ ula, adyāpi katēka mañke. kunañ matañnya n ula wiçeṣa tēmahan iñ anak sañ Kadrū pawitra niñ kaharas de sañ yogiçwara kaliñan ika.

- Kunañ anak bhagawān Kaçyapa i sañ Khaçā nihan: rwa anak
5. nira i sañ Khaçā, sañ Waskara, sañ Wala. san Waskara sarikâtē-mahan rākṣasa. sira ta makanyā rwañ siki, naranya Yatudhanā, Brahmadhanā. kunañ anak sañ Yatudhanā nihan: Heti, Praheti, Açru, Porupeya, Wada, Upawidyut, Sēḍaja, Watāpa, Woghra, Sarpa. nahan tañ rākṣasa anak sañ Yatudhanā.
 10. Sañ Heti ya ta makanak sañ Bali — ndatan Balirāja sarika, sañ Lēñkuñ. sira ta makanak sañ Sumāli, Māli, Mālyawān; sañ Sumāli ya ta makanak sañ Kekasī. sira ta tinarimakēn i bhagawān Wiçrawa, makanak Rāwañādi. kunañ sañ Mahodara, Prahasta, Mahāpārçwa, Khara, anak sañ Puṣṭotkatā sarika. hana ta ari sarika rara, si Nikumbinasi naran ika. kunañ sañ Triçiraḥ, Kumbhanābha, Widyutjihwa, anak sañ Pākā ika.
 15. Kunañ si Dundubhi mwañ Mandondarī kasih sañ Rāwaṇa, anak sañ Maya sarika.

- Sañ Praheti makanak si Duloma, ikañ rākṣasa pinatyan de sañ
20. Cyawana, anak bhagawān Bhṛgu. si Duloma ya ta makanak si Madhu, ikañ rākṣasa pinatyan de bhaṭṭāra Wiṣṇu riñ tasik. matañnyan Madhusūdana naran bhaṭṭāra Wiṣṇu. si Madhu ya ta makanak sañ Lawaṇāsura, ikañ rākṣasa siniwi riñ Madhurā, ikañ dinon de sañ Bharata Çatrughna sēḍaṇ niñ Rāmāyaṇa-carita. matañnyan parnah
 25. paman sañ Lawaṇāsura de sañ Rāwaṇa.

- Kunañ wēka niñ Yakṣa nihan: sañ Rajanābha, wēka sañ Walakā. sira ta makastrī sañ Mañiwari. manak ta rasika rwañ siki, Mañibhaṭa lawan Mañiwara; ya ta makawēka n guhyaka, ikañ tamolah i Layakawati, kumēnit drēwya bhaṭṭāra, mas manik rājatādi.
30. Dṛḍhasyūvāca, matakwan sañ Dṛḍhasyū muwah; liñ nira:

1. pakanak² al.: pakanak F — 6—7. sira — kunañ x: om. y — 7. Brahmadhanā F: om. B — 7. sañ y: niñ x — post Yatudhanā: kanyā, mwañ Brahmadhanā. kunañ anak niñ Yatudhanā y — 8. Woghra x: Soghra y — 9. tañ F: ta al. — 11. Lēñkuñ z: Lēkuñ e Lēñkuñ H, Lēkuñ x — Mālyawān F: Malewan y, Malihawān B — 12. Kekasī: Kekaçi BFH, Keçi z — 13. Rāwañādi F: Rāwana al. — °pārçwa F: °pārçwi BDH, om. C — 14. Khara: Kara ω — 15. Kumbhanābha x: Kumbanāna y — °jihwa: jiho F, jihwe B, jihe y — 16. Pākā: Paka al., Pana B — 17. post Rāwaṇa: sarika y — 18. Maya x: Yama y — sarika x: om. y — 24. niñ y: ni x — 26. sañ y: si x — 27—28. manak — Mañiwara x: om. y — 27. Mañibhaṭa B: Pañibhaṭa F — 28. °wēka n F: °wēka al. — i al.: iñ z.

kim yakṣā ratnapālāḥ ca Alakāyāṃ nivāsinaḥ,
sājñā bhāṭṭāra, mapa kari hetu nikaṇ yakṣa matañnyan kinen mañē-
mita drēwya mas maṇi de bhāṭṭāra mwaṇ paḍa karika lawan rākṣasa?

U v ā c a, sumahur bhāṭṭārāgastya; liṇ nira:

nibhṛtaḥ ca suçīlaḥ ca devakarmarataḥ sadā

5. kṣamātmā devasantoṣaḥ tasmād yakṣaḥ sa pālayet,
mañke çīla nikaṇ yakṣa: nibhṛtaḥ, yatna iki, tan bari-bari i ka-
rakṣan sañ hyaṇ Çrī; suçīla ta ya, tan gawayakēn ikaṇ tan yukti
ya liṇ niñ loka; bhakti ya riñ dewatā; çuci mawak tuhaganāmūjā
sari-sari, mahārddhika ta ya, tan dadī mañapakāri, s a n t o ṣ a ta ya,
10. tan kawaça deniñ indriya; apilih ta ya riñ hāra, ikaṇ yukti pañanēn iñ
loka ya pinanānya. ya ika prabhedanya lawan rākṣasa, upaçama mwaṇ
suçīla. mañkana çīla nikaṇ yakṣa.

tasmād dravyaṃ ca pālayet,

- hetunya n kēmit drēwya mas pirak de bhāṭṭāra, apan ikaṇ Çrī
15. ñaranya

asantoṣapramattagati[te]pratikūlā,

tan aṅga jātinya muṅgwiñ wwaṇ tan santoṣa, darpa sakti riñ wiṣaya.
apa dumeh ya mañkana?

† kṣīramandaramastakoditabhramita

20. paraḍaityasārasamudbhūtā tiya †,
arthanya: ulih sañ watēk dewatā mwaṇ daitya makaya karma wi sañ
hyaṇ Çrī, sēḍaṇ nirāmutēr irikaṇ kṣīrasāgara, makasādhana Manda-
rācala, makaçaraṇa bhāṭṭāra Janārdana kūrmarūpa mwaṇ sañ hyaṇ
Anantabhoga. nahan hetunya n

25. aṭīçayakrūrasaṃkatadurāsadaparimārgaṇa,
durlabha dahat tēka mēne ñuniweh kapañguhanya, apan ulih sañ
watēk dewatā mañel katattwanya.

kim uta prāṇino loke,

1. yakṣā: yakṣaḥ ω — °pālāḥ: °pāpaç ω — nivās°: nivis° F, bisvis° al. —
3. maṇi BCH: manik DF — 4. suçīlaḥ FD: sukilaç al. — 5. tasmād: tasmāt
ω — sa pālayet: saphalayet y, samalayet x — 6—7. i karakṣan sañ hyaṇ Çrī y:
ika rākṣasa hyaṇ Çrī x — 7. gawayakēn x: gawayēn y — yukti ya 1° n° 1°
x: yukti yan iñ 1° y, yuktya 1° n° 1°? — 9. mañapakāri: mañapa karil ω —
10. hāra al.: āra z — 13. tasmād: tasmāt ω — dravyaṃ: drvyāç ω — 14.
hetunya n x: hetunya y — 16. asantoṣa° x: asanto y — °gatipratik°(?):
°gatitepratik° x, °gatik° y — 17. muṅgwiñ wwaṇ B: muṅgwañ wwaṇ F,
muṅgwā y — 19. kṣīra v. d. Tuuk (B₃): kṣēra FCH, kṣēraṇ BD — °odita°
(°erita°?): °edita° ω — °bhramita x: °bhramima y — 20. para° y: mara° x
— tiya ω: tu yā? — 22. irikaṇ y: irika B, ika F — 24. nahan al.: na F —
25. aṭīçayakrūra°: aṭīçayakrora° y (°kṭora° H), aṭīçayañkṭora B, aṭīçayeñkrora
F — 26. d° t° m°: dahat kamēne mss. — 28. prāṇino: praninaḥ ω.

ikiñ mānuṣa kari mari ta, apan deya sor ya, winaya hīna, akēdik tikañ
prajāçakti, sandhi upāya iriya.

avaçyaṃ noditāḥ sarve,

wirūpāñel tēmahanya,

5. ubhayor abhavat katham,
sādhyanya tan kapaṅguh, nuniweh sañ hyañ kawikun.

kveva kārāṇaṃ taranti saṃsārāḥ,

kapana yan lēpasa kari saṃsārāṇawa. ya kari katon de sañ maña-
bhyāsa kawairāgyan, matañnya n tar kasaṅgrahēñ wāhyasukha.

10. kewalya kumēl-umēl sawak nira ri kasantoṣan, umēniñ ṣaḍwarga
ripu, apan ikañ ṣaḍwarga ya tāmāñun ikañ dweṣa, rāga, moha sari-
sari. ndatan hana wit nika waneh, bheda sañke rikiñ antaḥkaraṇa.
antaḥkaraṇa naranya mawruh pwa sira n manah wit niñ çubhāçubha-
prawṛtti. matañnyan prih kahērētanya tar wehēñ ri swawisayanya.

15. svadhāpi † paridhāvantaṃ mattonmattagajendravat
jñānāñkuçena dhāvantaṃ dhārayan munipuṅgavaḥ,
ikiñ manah rakwa kaharan ratwa niñ liman sēḍaṇ trigañca calita
mañkēl, mahas riñ deçāntara. ikañ manah mañkana, ya ta hinērēt nira
sañ paṇḍita makasādhana samyajñāna kañkēñ añkuça. inupāya ta ya
20. riñ dhyāna dhāraṇā tarka pratyāhāra samādhi yoga kañkēñ hasti-
çikṣākālpa sañ dumadyakēna tan cala nikañ rajendriya mwañ lañgē-
rianya mwañ umiḍōñ riñ antaḥhṛdaya.

grāvakīlitaḥiravat,

- kadi hīra-bajra pinakwakēñ riñ watu, kadi tēguh nika, mwañ pisan-
25. iñun ika molaha. mañkana tēguh nikañ manah mwañ pagēhnya. ri
tēlasnya n enaka pagēh nika pratiṣṭhā nikañ manah riñ antaḥhṛdaya

ahaṃkāre ṣaḍvarge nilayati,

alaradan ikañ ṣaḍwarga ripu umēgil riñ ahēñkāra, tuñgal ikañ çatru
linawan wēkasan ahēñkāra juga.

30. Dṛḍhasyûvāca, matakwan sañ Dṛḍhasyû muwah; liñ nira:

1. deya: deyya FCH, derya al. — sor x: ksor DH, kṣer C — 3. avaçyaṃ
FDH: avakyam C, avasyap B — noditāḥ (?): kedikaḥ ω — 5. ubhayor x:
ubhayar y — katham: kasan ω — 7. kveva y: kvaiva x — kārāṇaṃ
F: kâ(°°) B)raṇēm al. — 8. saṃsārāṇawa FH: sañ sañrāṇawa
z, sañ sirārṇawa B — 9. kawair°: kawer° ω — tar kasaṅgr°: tar ta saṅgr° x,
tar ta gr° F, tatar saṅgr° B — 10. sawak y: sawek B, pawak F — 13.
mawruh y: mah wruh x — n manah wit niñ x: wit niñ manah y — 14.
kahērētanya: kahṛtanya ω — 15. svadhāpi corr. — °dhāvantaṃ: °ḍavantēk
al., davaktēk F — mattonm° H: manonm° z, madonm° x — 16. dhāvantaṃ(?):
datvatam y, datvatgam x — dhārayan: ḍarayak ω — munip°(?): manim° ω
— 17. ratwa al.: tattwa F — calita F: galita al. — 18. mañkēl al.: mañgēl
z — 19. ta ya x: om. y — 23. grāva°: grahva° ω — °kilita°: °nilatta ω —
24. pinakwakēñ: panakwakēñ FBs, pinakyēkēñ al. — 27. ahaṃkāre (sic?):
ahēñkare ω — ṣaḍvarge(?): ṣaḍvarga ω.

ahaṃkārasya saṃhāraḥ kena kārakam ucyate,
ndya kari sādhana niṃ umilānakēna ṇ ahaṃkāra?

U v ā c a, sumahur bhaṭṭārāgastya; liṇ nira:

ṣarīre navasaṃyogo manasā naiva vidyate

5. punar yadi ciraṃ cūnyaḥ sa mokṣam adhigacchati,

niḥan de niṃ maṇilānakēn haṅkāra. ri tēlasnyan enak kawaṣan ikaṇ
manah denta, hayo ta wineh masanyoga lawan ṣarīra. hilaṇ ikaṇ
ahaṅkāra mapisan taṇ caturbhūta. ri hilaṇ ikaṇ ahēṅkāra

sa mokṣam abhigacchati,

10. kapaṅguh taṇ kamokṣan de saṇ yogīṣwara. ika ta papasah ikaṇ manah
lawan ṣarīra ya ta sinaṅguh yoga ṇaranya. akēḍik prayoga saṇ
paṇḍita, sakṣaṇa juga, tan kaluban sari-sari edan iki, yatika maka-
phala kabhyudayan brahmawīṣayakāraṇa. rwaṇ kṣaṇa pwa ulih nirā-
yoga sari-sari, dūradarṣana kita saṇ paṇḍita, dūraṣrawaṇa, dūrajñāna;
15. maṅkana phalanya. tēluṇ kṣaṇa pwa ulih nirāyoga sari-sari, hilaṇ
taṇ jarā wyādhi ṣarīropadrawa, ṣ o ḍ a ṣ ā k ṛ t i ḥ, kadi rūpa niṃ wwaṇ
atuwuh nēmbēlas tahun ikaṇ rūpa. pataṇ kṣaṇa pwa ulih nirāyoga
sari-sari

parapurapraveṣaṇaṃ ṣaknoti,

20. wēnaṇ ta sira umaṇsil saṇ hyaṇ Hurip, aṇuripana waṇke, amasukana
pratimā citra, ityewamādi. limaṇ kṣaṇa pwa ulih nirāyoga sari-sari
tūlarāṣisaṃnibha, aḍaṇan kadi kapuk ikaṇ ṣarīra, wēnaṇ
anjalāntara-gaganacara bhasmaṣeṣa gandhaṣeṣa ahanta; kaliṇanya:
tan wēnaṇ mamēṇ-amēṇēṇ swarga ikaṇ ahanta, riṇ bhūḥloka hiṇan ika.
25. nēmaṇ kṣaṇa pwa ulih nirāyoga sari-sari, siddhi siṇ tēmahan ira,
wēnaṇ amēṇ-amēṇēṇ sapta-loka, sapta-pātāla. tuhu tan ton iṇ siddha-
ṛṣi, tan wēnaṇ samācāra lawan dewa-ṛṣi. tuhu wēnaṇ mara sakapisan
gati nika. pituṇ kṣaṇa pwa ulih nirāyoga sari-sari, dewa-ṛṣi tēmahan
ira, sinēmbah deniṇ watēk hyaṇ. pat-bēlas kṣaṇa pwa sowe nirāyoga
30. sari-sari, saptarṣi tēmahan ira, kapaṅguh taṇ aṣṭabhaga. kunaṇ saṇ
dewa-ṛṣi tan wēnaṇ agawe swarga, maṇilānakēn swarga kawēnaṇ

1. ahaṃk°: ahēṅk° ω --- saṃhāraḥ: saṇ(h)araḥ mss. — kārakam FDH:
karaṇam BC — ucyate: ucete ω — 2. umil° ṇ ah° x: umilāṇahaṅkāra y —
4. °saṃyogo: °saṇyogaḥ ω — naiva: neva ω — vidyate al.: vidyute F — 5.
punar: puna ω — cūnyaḥ: cūnya x, cūnyam y — 8. map° cat° al.: m° taṇ
c° DH — 9. mokṣam x: mokṣan y — 12. yatika BC: yati FDH — makaphala:
phakāphala FDH, phala BC — 22. °saṃnibha: °saṇibha ω — wēnaṇ a°:
wēnaṇa H, wēnaṇ CB₃, wwaṇ x, wwaṇā D — 24. post swarga: riṇ ṣwaghga
y — 24. bhūhl° sic mss. — 27. samācāra x: sapacara y — 29. pat° y: phaṭ B,
pā F — sowe al.: ulih DH.

nira. kunañ sañ sapta-ṛṣi yathākāma wēnañ mañilañakēñ, wēnañ mētwakēñ; apisan pantaran ira lawan kamokṣan.

- Ikiñ mānuṣa pwa ya ta pisaninū ya wēnañāmasahakēna manahnya lawan ṣariranya, apan pinakahulun in ṣaḍwarga piṣwabhāwanya.
5. duwēg tikañ trikāya-paramārtha ginawayakēnanya sakarēñ, ikañ kāyika, wācika, mānasika. tan sah mapuṇya kāyika naranya. ikañ tan gawayakēna n ṣīla tan panukhe riñ para ya kāyika naranya. tan sah mañuccāraṇa mantra, tan sah mojar amanis ika wācika naranya. si tan ujarakēñ ikañ tan enak karēñō deniñ para ya wācika naranya.
 10. tan sah magawe bhāwanā pratipatti riñ aṣṭa-dewatā sinaṅguh mānasika naranya. si tan īrṣyā niñ manah ta riñ loka ya mānasika naranya. yatika gawayakēnanya yatanyan tan kakēlēma riñ sañsāra-sāgara.

Dṛḍhaśyūvāca, matakwan sañ Dṛḍhasyū muwah; liñ nira:

15. Krodhavaṣṭyāḥ ke putrāḥ Kaṣyapena jītātmanā
kā saṃkhyā na vai nirūpaṃ prasīda bha<ga>van vada,
sājñā hyaṇ mami, pira ta anak bhagawān Kaṣyapa i sañ Krodhawaṣṭa?
Uvāca, sumahur bhaṭṭārāgastya; liñ nira:

kanyā daṣa Krodhawaṣṭa suṣuve kāmārūpiṇaḥ,

20. sapuluh anak nira i sañ Krodhawaṣṭa, kanyā sēḍaṇ hayu. pratyeka niñ aran ika: sañ Mṛgā, Mṛgamandā, Harī, Ṣwetā, Irāwatī, Bhūtā, Kapiṣā, Dhamstrī, Saramā, Surasā; nahan ta naran ikañ kanyā sapuluh siki. ika ta kabeh tinarimakēñ in bhagawān Pulaha. kapwa ta bhagawān Pulaha manak irika sowañ-sowañ.
25. Kunañ anak bhagawān Pulaha i sañ Mṛgā nya n kidañ, ṣaṣa, kancil, waraṇkakan; nahan tānak nira i sañ Mṛgā.

Kunañ anak nira i sañ Mṛgamandā nya n kuwuk, lubak, tiṅgaluñ, sapi, kubwa, ṣarabha, uṣṭra, warak; nahan tānak nira i sañ Mṛgamandā.

30. Kunañ anak bhagawān Pulaha i sañ Harī nya n lutuñ, busyat, wowo, uraṇ utan, aṣwawadana; nahan tānak nira i sañ Harī. aṣwa-

1. yathākāma: yatākama x, ya ta sakāma-kāma y — w° mañil° w° mētw° y: w° mētw° w° mañil° x — 4. piṣwabhāwanya FB₃: piso° B, piṣobhāwa nika H, sobhawa nika z — 6. sah ma°: sama y: si ma x — 7. n F: om. al. — para FCH: sara al. — 8. sah (1a): siḥ al., si F — sah (2a): siḥ BC, si FDH — 10. sah: siḥ B, si FDH, def. C — 11. niñ y: ni x — 15. °na jītātmi° F: °na jivatmi° al., °ni jivatmi° B — 16. na(?) vai: na ve FH, na veñ al. — bhagavan: bhavakta ω — vada: thada y, ṣaḍa x — 17. ta y: ka x, kari B₃ — 19. °vaṣṭa: vaṣa B, °vaṣaḥ FDH, °vataḥ C — 27. k° l° t° y: k° t° l° x — lubak x: luwak y — tiṅgaluñ CH: taṅgaluñ D, tiṅgiluñ F, tañkiluñ B — 28—29. nahan — Mṛgamandā x: om. y — 30. i x: riñ y.

wadana naranya sato kuda awaknya kady awak niñ wwañ, riñ Ma-
dyakaṭa uñgwanya, gunuñ riñ Himawān.

Kunañ anak bhagawān Pulaha i sañ Irāwatī nya ñ liman. ma-
tañnya n Airāwaṇa naranya, apan anak sañ Irāwatī katattwan ika;

5. Irāvatyā apatyam,

nahan ta artha niñ Airāwaṇa.

Kunañ anak bhagawān Pulaha i sañ Çwetā nya ñ caturbhujā,
lwirnya Kumuda, Añjana, Bāmana, Supratika, ikañ sinaṅgah
aṣṭadiggaja, makarowañ sañ Nīla, Dharmamaraka, Hari i ruhur niñ

10. nāga kūrma, uñgwan i kandarana pṛthiwi.

Kunañ anak bhagawān Pulaha i sañ Bhūtā nya ñ bhūta, wanaspatī,
ḍēññ, kurumani; nahan tānak nira i sañ Bhūtā.

Kunañ anak bhagawān Pulaha i sañ Kapiçā nya ñ piçāca, bhagala,
bhagali, kubhāṇḍa, kaṭapūtana, hala-hala, ikañ sinaṅguh anja-anja riñ

15. loka; anak bhagawān Pulaha i sañ Kapiçā ika kabeh.

Kunañ anak bhagawān Pulaha i sañ Dhamṣtrī nya ñ siñha, wyā-
ghra, turuṇa, salwir iñ ula rodra; nahan tānak bhagawān Pulaha i
sañ Dhamṣtrī.

20. Kunañ anak bhagawān Pulaha i sañ Surasā nya ñ ula sāmānya,
ula ḍēlēs pinakādinya. nahan ta putu bhagawān Kaçyapa mwañ sañ
Krodhawaçā ika kabeh.

Kunañ anak bhagawān Kaçyapa i sañ Tāmrā nya ñ kanyā limañ
siki: sañ Çyenī, Bhāsī, Kroñci, Dhṛtarāṣṭrī, Çukī; nahan ta kanyā
limañ wiji, anak bhagawān Kaçyapa i sañ Tāmrā ika.

25. Kunañ anak bhagawān Kaçyapa sañ Çyenī sarika ta tinarimakēn
ri sañ Aruṇa. sañ Aruṇa naran ira viṣadharadamanāgraja,
sañ pinakakaka de sañ Garuḍa, sañ pinakasārathi de bhaṭṭāra Çiwā-
ditya; sira ta pawehan iñ sañ Çyenī. pinakanak nira ta sañ Sampātī,
Jaṭāyu, rāja pakṣi mahāçakti. sañ Jaṭāyu naran ira Maithiliha-
30. raṇa-Daçagrīvarodhanakāra, sañ umalañi lampah sañ
Daçānana, sēḍañnya n alap çrī Janakarājaputrī irikañ patapan

1. sato kuda B (?): sakuda FDH, kuda C — 3. sañ FDH: *om.* al. —
Irāwatī B₃: Airāwatī FH, Rewatī al. — 5. Irāvatyā: Irāvatyah *ω* — 6. artha:
hartta H, harṣa al. — 8. Añjana x: Sañjana y — 8. Bāmana F: Bimāna B y
— Supratika F z: Suptatī BH — sinaṅgah x: sinaṅguh y — 9. niñ x: iñ y —
13. bhagala al.: bhaṅgala B — 14. bhagali al.: bhaṅgali B — 14. anja-anja
FH: anja al. — 15. *post* loka: nahan t° H — 17. turuṇa x: tuṇan H, *def.* z
— iñ FH: niñ B, *def.* z — 20–21. bh° K° m° s° Kr° H: s° Kr° m° bh°
K° x, *def.* z — 25. ta y: *om.* x — 27. de (bh°) y: *om.* x — 29. Maith°:
Meth° *ω* — 31. n alap y: inalap x.

- Pañcawaṭī. sarika ta sañ Jaṭāyu naranya mulih riñ Janaloka sarika mañke, matēmahan dewatā, phala niñ gön ṛṇa ri pañupakāra nika sañ mahāpuruṣa. matañnya de sañ mahājana haywa tan pamrih! pamyat pañupakāranta irika sañ sajjana! mupakāra kita, sabhāgyan
5. hana pamariṣuddhanta, yatanyan tirwa sañ Jaṭāyu. hetu sañ dhīra-puruṣa tan aṅga upakāran de sañ dhanapunya: ya tan hana pamalēsa nira ri hiḍḍep nira, apan wiṣāmṛta upakāra nika sañ dhanaçūra, wiṣa riñ pramāda, amṛta riñ yatna. yatna naranya bhakti çuçrūṣā irika sañ dhanaçūra, sabhāgyan yatnāṅgawe brata samādhi, umabhyāsa
10. kapaṅguhan Bhaṭṭāra. hana pwa wwañ gēmah-gēmah tumaṅgap pañupakāra nika sañ dhanaçūra, tan uniña ri pañālāntaranya ri sira, kewalāhyun juga ya; ika ta wwañ mañkana kramanya
tasmād adhastāt patanaṃ gacchati,
- mañjanma ta ya strī dlaha, pinakastri de nika sañ dhanaçūra, kanya
15. ya dharmapatnī, sañkananya n antuka riñ Satyaloka. kunañ tapan kadi çilanya nuni, tan wawa rēñō ri kabhaktin, nuniweh wruha sinaṅguh çila yukti, mati pwa ya dlaha, mañjanma ta ya paçu, sapi, kēbo pinakawēnañ-wēnañ nira sañ dhanaçūra. nika ta yan pinaka-pagawe mijilakē sarwa-phala, nuniweh sādhana nika sañ dhanaçūra
20. riñ dharma, athawā n uwuhakēna pūjā riñ Bhaṭṭāra, sadenya n umwata janmanya. kunañ pwa pamatēk niñ janmanya nuni mogha ta tinumbas niñ atwih, winunuh deniñ caṇḍāla, dinwalnya tinaniñ-taniñnya, kanya ya tumbasēn deniñ sañ wiku sañ wruh riñ ekatwa ri Bhaṭṭāra, siñ sadenya kahwata janmanya. pamatēk niñ çilanya
25. nuni, mogha tinumbas deniñ pṛthagjana, kapañan deniñ maliñ mānuṣajanma ikañ pisaniñu wruha ri kaliñan in janma wwañ, nuniweh yatnā ri warah sañ hyañ Āgama,
tasmād eva vā jaghanyaṃ yāti,
- mañjanma ta ya riñ tiryak adhamapaçu pinakapaçu nira sañ dhana-

1. °waṭī: °wati F, °wadi al. — Janal° FH: Jahnal° al. (< Janarl°?) — 2. ri FH: om. al. — 3. °nya FDH: °nya n al. — 4. pañupakāra B: pañupantara al. — irika x: rika y — sajjana B: sājana al. — 6. dhanapunya ω: dānapunya? — 7—9. dhanaçūra ω (2 X): dānaçūra? — 9. sabhāgyan x: sabhāgya y — 10. tumaṅgap F: tumaṅga y, tuṅgal B — 11. dhanaç° ω: dānaç°? — 13. tasmād: tasmāt ω — adhastāt: ḍaḍasta ω — 14. d° pin° x: om. z — nika x: om. z (m° t° y° d°, dadī strī, pin° de sañ H) — dhan° ut supra — 16. nūn° wr° x: nūn° ta wr° z, nūn° tan wr° H — 20. uwuhakēna x: uwuhakēn y — 21. pwa x: om. y — 22. tinaniñ-taniñnya FDH: tinaniñ-taniñ C, tinandiñ-tandiñnya B — 23. ekatwa z: etatwa al. — ri y: riñ x — 24. kahwata y: kawwata F, kawawa B — 25. pṛthag° H: pṛthak° x, mṛtat° z — 26. °janma y: jana x — 28. tasmād: tasmāt ω — eva vā: diva va ω.

- çūra, kanya ya asu sulakṣaṇa hanāñwat ta wibhawa cihna iriya mwañ
somya mahārddhika tan darpa siñ denya n hwata janma. pamatēk niñ
çilanya ñuni hetunyan wirūpa krūra malina, akuru, atēhēr agalak,
puñḍuñ, maliñ, kuḍisēñ; asiñ wwañ melik iriya deniñ hamō niñ
5. awaknya. mati pwa ya mañjanma ta ya kayu-kayu, ginawe patani,
lilañ-lilañ, pahoman, watañan, salwir iñ dharmasādhana, pasajen,
kayu niñ magawe hayu, tilēman Çiwamañḍala bwat hyañ, salwir iñ
gawe Bhaṭṭāra, siñ denya n hwata janmanya. pamatēk niñ çilanya
ñuni, matēmahan ta ya kayu-kayu wwāt iñ pañisiñan pinakatulu-
10. mpakan sañ dhanaçūra n pañisiñ. mañkana tēmahan ikañ wwañ tan
wruh riñ ṛṇa, apan sampun kṛtopakāra de nika sañ dhanaçūra,
pisaninun sumēñka janmanya sañkeñ Mahārora-wa.

Dṛḍhasyûvāca, matakwan sañ Dṛḍhasyû muwah; liñ nira :

- katham narānām saṃsārāt tārakaṃ kva kadācana
15. āçaryayātibuddhir aho ca kṛpayāyutaḥ,
sājñā hyañ mami, kapan pwa ikañ wwañ mañkana kramanya hwata
janmanya ñike? kapan ta ya n lēpasa sañkeñ Mahārora-wa? āçarya
buddhi niñ pinakañhulun deniñ kawēlas-arēpnya.

Uvāca, sumahur bhaṭṭārāgastya; liñ nira :

- yadi yogiçvaro jñātvā tattvam eṣāṃ kadācana
20. tasya tiṣṭhati tūtsrjya puriṣaṃ kṣaṇajanmanaḥ,
mañke wasana nikānakku : yan hana sira yogiçwara kahaḍañ, mañut-
sarga manuyak ata sireriya, ndan wawa rēñō ata sire tattwanya,
samañkana rakwa yan hwata janmanya, mataññyan mokta kleçanya
25. rakwa wwañ katwan de sañ pañḍita, ñuniweh yan kagamēla de nira
mwañ tuturakēna tēkap nira, apan wēkas niñ mahāpawitra ika sañ
pañḍita.

Sañ Jaṭāyu pwa ya ta wruh riñ ṛṇa, mantuk riñ Janaloka sarika
mañke.

30. Sañ Sampāti sira ta makanak ikañ hēlañ, kalañkyañ, bintit. kunañ
sañ Jaṭāyu sira ta makanak ikañ gagak, kuntul, jañkuñ, pēcuk.

1. hanāñwat: anāñwat F, hanawwat H, anarwat al. — 2. hwat al.: wwāt
F — 3. hetu° F: etu° al. — agalak y: ahagalak F, galak B — 4. hamō:
hamē ω, ambē B₃ — 6. iñ y: niñ x — 7. iñ y: niñ x — 8. siñ FDH: asiñ
BC — 9. wwāt al.: hwat D, lwah C — 11. dhan° ut supra — 14. saṃsārāt:
sañsawat FDH, sañsawat C, puyawāk B — tārakaṃ: tarakañ al., taraka H
— kadācana: kadarccanaḥ F, kardḍacanaḥ B, kaḍarcana y — 15. °yātita°:
°yatina° ω — buddhir: buddhiḥ ω — 15. aho ω: ahañ? — 16. hwata BDH:
wwata F, huta C — 20. yadi: kadi ω — °cana F: °vaca al. — 21.
tūtsrjya: utprjya ω — puriṣaṃ: pariṣam al., paripam B — 23. sire y:
sire ka° F, sireñ B — 24. hwata y: wata x — 30. kalañkyañ F z: halañkya al.

Nahan tânak sañ Aruṇa i sañ Çyenī.

Kunañ sañ Bhāsī, sañ Kroñcī, sañ Dhṛtarāṣṭrī, sañ Çukī, sarika kapat ya ta pinakastrī sañ Garuḍa.

- Kunañ anak sañ Garuḍa i sañ Bhāsī nyan dok, daryas, ayam,
5. biñēla, puyuh, wuru-wuru, kitiran; nahan tânak sañ Garuḍa i sañ Bhāsī.

Kunañ anak sañ Garuḍa i sañ Kroncī nyan kaliliñan, burwan-burwan, lampipi, waliwis; nahan tânak sañ Garuḍa i sañ Kroñcī.

- Kunañ anak sañ Garuḍa i sañ Dhṛtarāṣṭrī nyan hañsa, cakrawāka;
10. nahan tânak sañ Garuḍa i sañ Dhṛtarāṣṭrī.

Kunañ anak sañ Garuḍa i sañ Çukī nyan hatat, jalak; nahan tânak sañ Garuḍa i sañ Çukī.

Tāmrayā iti te vaṃṇaḥ Kaçyapena mahātmanā
pakṣitvam āgatāḥ sarve Garuḍenāruṇena ca,

15. ikañ manuk kabeh wēka sañ Tāmra mwan bhagawān Kaçyapa ika anak ira <i sañ Garuḍa> mwan sañ Aruṇa.

Kunañ anak bhagawān Kaçyapa i sañ Irā nyan kanyā tigan siki, pratyeka ni naran ika sañ Nalā, sañ Analā, sañ Wirudhi. sarika ta katiga tinarimakēn in bhagawān Pulastya.

20. Kunañ anak bhagawān Pulastya i sañ Nalā nyan kayu-kayu wanaspati, kayu wanaspati naranya ambulu, wariñin, bodhi, salwir niñ kayu-kayu mawwah tanpa kēmba; yeka wanaspati naranya. yatikānak bhagawān Pulastya i sañ Nalā.

- Kunañ anak bhagawān Pulastya i sañ Analā nyan wrkṣa. wrkṣa
25. naranya twaksāra, ikañ kayu makamba mawwah. ya wrkṣa naranya. yatikānak bhagawān Pulastya i sañ Analā ika.

- Kunañ anak bhagawān Pulastya i sañ Wirudhi nyan odwad, salwir in odwad, sakweh in rumambat mwan dukut, pētuh, nyuh, hano, tal, gēñan, salwir niñ twaksāra. nahan tânak bhagawān Pulastya i sañ
30. Wirudhi.

Irāyāḥ sthāvarāḥ sarve tṛṇagulmadaçananāḥ
Kaçyapena samudbhūtā rūpayanti mahītalām,

2. Dhṛtarāṣṭrī F: Dhṛtarāṣṭi B, Wṛtarāṣṭi z, Wṛttarāṣṭri H — Çukī: Çukti x H, om. z — 7. sañ Garuḍa i y: om. x — Kroñcī F z: Kroñcā al. — 11. Çukī: Çukti FH, Sukti al. — 12. Çukī: Çukti ω — 13. Tāmrayā: Tamrayaḥ ω — te al.: de F — Kaçyap°: Kakyep° y, Krakyep° x — 14. pakṣitvam: paksitom ω — Garuḍena°: Garuḍona al., Garuḍana H — Aruṇena BH: Aruṇebha F z — 16. i sañ Garuḍa addidi — 21. bodhi (: bodḍi FH): wodi al. — 21. niñ x: in y — 24. wrkṣa (1a) y: wrkṣaḥ x — 27. salwir in F z: sakweh niñ H, om. B — 29. niñ x: in y — 31. sthāvarāḥ: tavarah F z, vavarah BH — tṛṇa° F: tṛṇaḥ al. — 32. °bhūtā: °bhutaḥ ω.

ika tañ wṛkṣa tṛṇośadhi, gulma, latā, wanaspati prabhṛtiḥ putu sañ
Irā mwañ bhagawān Kaçyapa ika, makamantu bhagawān Pulastya.

sarveṣām anyathā rūpaṃ jñānam anyat pravartate

mātur jñānānubhāvena prajā vai vā çubhāçubhā,

5. ika ta kabeh matañnya n dudu rūpanya sowañ-sowañ *ika*, tumuṭ
dudu niñ cittanya sowañ-sowañ.

dehātmakasamudbhūtam,

apan ikañ çarīra sambuñ niñ ibu ika. kunañ ikañ tahulan hurip
sambuñ niñ bapa. nahan sambuñ niñ bapa ibu.

10. Hana pwa wwañ maradin mawak çuci mamata sadākāla. bhakti
mebu kaliñan ika; mahāpawitra ika liñ sañ hyañ Āgama. hana pwa
wwañ jitātma, wruh mara awaknya tumēpēñ i manah sari-sari. bhakti
mabapa kaliñan ika; ika ta wwañ mañkana lēwih niñ mahāpawitra
tēmēñ. wruh pwa sañ mahāpuruṣa, yan sakeñ ibu ikiñ çarīra. matañ-
nyan yatnā krama nira, yan pasañyoga lawan kasih nira. pinrih nira
ta kasih nira, kinon ira ta mahābētiña ikañ manah, kadi buddhi niñ
dewatā, mamilihi ta sira kāla pasañyoga nira, salwir niñ hinila liñ sañ
hyañ Āgama.

tasmād uccasutaṃ sūte,

20. dumeh sira manaka mahāpuruṣa dewamūrti.

Kunañ ikañ pṛthagjana sāmānya tan wawa rēñō jātinya rika, apan
kasaputan de nikañ krodha swabhāwanya. ya dumehnya manaka
sarwabhūtayoni, kahaḍaṇ-haḍaṇ yan panon dewamūrti.

Dr̥ḍha s y ū v ā c a, matakwan sañ Dr̥ḍhasyu muwah; liñ nira :

25. Bhṛgor vā tanayaç caiva kâ patny upagatâ punaḥ
evam uktvâ mahāçānta prasīda bhagavan vada,
sājñā hyañ mami! hana kari anak bhagawān Bhṛgu waneh, mwañ
hana kari strī nira muwah?

U v ā c a, sumahur bhaṭṭārāgastya; liñ nira :

30. Divyā pariçrutā nāma Hiranyakaçipoh sūtā
Pulomanaç ca Paulomī te smṛte bhārye Bhārgave,

1. ika tañ x: ikanañ y — prabhṛtiḥ DFH: prabhṛti C, prabhṛati B — 3.
anyathā: anyata ω — 4. mātur: matuh ω — vai vā ω: sic? — 5. (sowañ?) ika
x: om. y — 7. °ātmaka: °atmata° BH, °attata° F, °atmaha° z — 8. sambuñ
(1a) FH: sambu BD, def. C — 16. mahābētiña al.: mahābita B — 17. niñ x:
iñ y — 21. pṛthagjana H: pṛtakjana F, pṛtana B, pṛta z — 22. de nikañ x:
de nikala C, deniñ kala DH — 23. yan y: yen x — 25. Bhṛgor: Bhṛgo ω —
patny(?): pnyay ω — upagatâ(?): upagati ω — 26. uktvâ: ukta ω — °çānta
F: °çantam y, çakta B — 30. Divyā FH: Vidya al. — °çrutâ: °suta ω —
°çipoh: °sipo ω — sūtā: sutah ω — 31. Paulomanaç sic ω — Paulomī:
Polomi x, Volomi y — te: ta ω — smṛte v. d. Tuuk (Ba): smute ω — bhārye:
bharya ω — Bhārgave(?): Bhṛrone x, Bhṛnone H, Bhṛbhne z.

- kaliñanya: hanānak sañ Hiranyakaṣipuḥ kanyā sēḍaṇ hayu, sañ Diwyā ñaran rasika. waneh hana tñak nira Pulomā, kanyā sēḍaṇ yowati, sañ Pulomī ñaranya. sañ Pulomī mwañ sañ Diwyā rasika ta pinakastri bhagawān Bhṛgu. manak ta bhagawān Bhṛgu i sañ Diwyā
5. bhagawān Çukra ñaran ira, aḥṣa ni caturupāya catura, sañ pinakacūḍāmaṇi nika sañ wihikan riñ rājanīti. daityāñça bhagawān Çukra sakeñ ibu, brahmāñça sira sakeñ bapa. hetunyan pinakapurohita de mahārāja Wṛṣaparwā sañ pinakaratu niñ daitya, apan janma nira sakeñ ibu tinut nira.
10. Bhagawān Çukra sira ta makastri anak sañkeñ Somapānapitṛ. manak ta bhagawān Çukra pituñ siki sakeñ sañ Goḥ. sañ Nagna pinakādinya. hana ta stri bhagawān Çukra waneh, sañ Jayanti ñaran ira. kunañ anak bhagawān Çukra i sañ Jayanti sañ Dewayānī ñaran ira, kanyā sēḍaṇ ahayu.
15. Kunañ anak bhagawān Bhṛgu i sañ Pulomī sañ Cyawana ñaran ira, sañ umatī ikañ rākṣasa. si Duloma, sambaddha ri denya n ahyun muñpaña sirebu sañ Pulomī. sañ Cyawana sira ta makastri sañ Sukanyā, anak sañ Çaryāti. pinakanak nira ta sañ Ātmadhāna mwañ sañ Dadica. sañ Dadica makastri sañ Saraswatī, — ndatan Saraswatī
20. widyātmika sarika, — anak nira i sañ Saraswatī sañ Sāraswata. sañ Ātmadhāna makastri sañ Ṛcī, anak mahārāja Nahuṣa. pinakanak nira ta bhagawān Aurwa ñaran ira,
- Lavaṇasāgarendabalavevaha †,
- sañ makayuga ñ Waḍawānala, dilah niñ kuṇḍa nira kacaritanya.
25. Waḍawānala ñaranya ikañ apuy muñgwiñ ḍasar niñ Lawaṇasāgara, umañan wai nika sari-sari, dumeh wway nikañ sāgarāpasan-surud, pinanan in Waḍawānala kacaritanya, adyāpi katēka mañke. matañnya n Aurwa ñaranya: ū r o r Ṛ c y ā d a r t ā, ri denyan wētu sakeñ pupu kacaritan ira. sañ Ṛcika ñaran ira waneh. bhagawān Aurwa makastri
30. sañ Satyawatī, ar pakanak bhagawān Jamadagni, makastri sañ

2. rasika FDH: sarika BC — 3. Pulomī (1a) y: Puloma F, *def.* B — ñaranya y: ñaranira F — Pulomī (2a) al.: Puloma F — 5. caturupāya y (: °hupaya): caturupa x — catura ω (? , *om.* K. B. W. III, 123) — 6. wihikan x: wikan y — 7. sakeñ x: sañkeñ y (2 ×) — 10. sañkeñ y: sañke F, sañ B — 14. ahayu y: hayu x — 15. Pulomī al.: Puloma F — Cyawana x: Cewana y — 17. Pulomī y: Połomi B, Puloma F — 18. anak x: anpananak y — Çaryāti x: yyarti DH, yyati C — 19. Dadica (*sic*) y: Didica x (2 ×; 2a *om.* CH) — 21. Rcī al.: Rcikā F — 23. °abala° ω: °anala°? — °havevaha F z: °haveva B, °lahavevaha H — 24. Waḍawānala H: Waḍawābhālā D, Waḍawāñbhālā al. (2 ×) — 26. wai F: we al. — 27. Waḍawānala DH: Waḍawāñnala al. — 28. u° R° d°(?): uroḥ aḍaḍarta x, uroḥ aḍaḍarta y — pupu kacari° F: *om.* al. — Ṛcika F: Ṛṣikā al.

- Reṇukā, ar pakanak sañ Paraçu-Rāma, Janārdanāvatāra, mūrti sañ hyaṇ Wiṣṇu. çrī Paraçu-Rāma naran ira nikhilahai-hayakula-araṇyadanavanala †, sañ gumēṣēni ikañ Hehaya sakula-santāna, makādi sañ Arjuna Sahasrabāhu, Kaçyapādide-
 5. yarājataratnādisiṃhāsana yānādīdaraṇavarjina, sañ magawe wiçwajit-yajña, puṇyakēn sesi nikañ ratu pējah de nira. salw'ir nikañ kanaka ratna siṃhāsana wāhanādi mwañ strīratna yatika sinuk nira, pinuṇyakēn ira ri sakweh nira sañ siddhapaṇḍita makādi bhagawān Kaçyapa. atēhēr amaçi ya tela. ya ta phala ika ta wiçwajit-
 10. yajña ginawe Paraçu-Rāma. ya tāphala swargātibhāra, sumahasra-guṇa halēp nikañ Indraloka. ikañ swarga phala nikañ wiçwajit-yajña, ya pinatra-kasihan ira hilaṇakēna tēkap çrī Rāma Dāçarathi nūni sēḍaṇnyan kawaça laras nira ikañ sarēṅgapa de sañ Rāghawa ri ulih ni sañ Rāma sañke [na] Wideha-[du]nagarī makolih çrī Janaka-
 15. rājaputrī. hetunyan pinanah swarga nira wēkasan, ginēṣēṇan ri dilah sañ hyaṇ Wigatamala. bhasmībhūta ta ya wēkasan. enak ta manah bhagawān Paraçu-Rāma wēkasan, apan ya rakwa wighna niñ yoga nira, apan *ta nya* sādhyā nira.

- Dṛḍhasyur uvāca, matakwan sañ Dṛḍhasyū muwah; liñ nira :
 20. kim anyad Bhārgavasyāsti,

ndya kari prayojana bhagawān Paraçu-Rāma, sājnā hyaṇ mami?

Sumahur bhaṭṭārāgastya; liñ nira :

trayāṇām devatānām hi ekatvaṃ gantum icchati

Bhārgavaḥ ṣoḍaçaṇṭeṣu bhavantē † tripur<u>ṣaḥ purah;

25. kaliṇanya : nihan tēka sādhyā çrī Paraçu-Rāma : mahyun umaliwata-na patuṅgalan bhaṭṭāra Tripuruṣa. Tripuruṣa naran ira bhaṭṭāra Brah-mā, bhaṭṭāra Wiṣṇu, bhaṭṭāra Içwara. sira ta bhaṭṭāra Tripuruṣa naran ira. kunañ patuṅgalan ira katiga nihan : hana ya anta, ndan kapiñ nēm-bēlas niñ tattwa sakeñ sor ya. yeka patuṅgalan bhaṭṭāra

2—3. °haihaya°: hehaya *ω* — 3. aranya al.: naranaya B — °dan° *corr.* — 4—5. °deya° y B: °dewaya° F — °rājata°(?) B: °bhajata° F, bhajaha y — °ādi B z: *om.* FH — yāna°: yaba° al., *om.* CH — 5. °daraṇavarjina *ω*: *corr.*, °vāraṇavisarjana?? — 8. pinubyak nira x: *om.* y — 9. amaçi (°si) y: amapi F, amapyā B — tela al.: kela F — 12. hilaṇakēna x: hilaña y — nūni F z: ini BH — 14. sañke al.: sañkeñ DH — na, du *exp.* — 14. nagarī: bhagari *ω* — 15. ri x: deniñ y — 16. Wigatamala *ω* (? cf. K. B. W. III, 533 b: witamala) — ta x: *om.* y — 18. apan ta nya s° F: apan s° al. — 19. Dṛḍhasyur: Dṛḍhasyū *ω* — 20. anyad: anyat *ω* — °vasyāsti (?) : vasyanti al., vāns° H — prayojana: prayojāna *ω* — 23. trayāṇām: trayonam *ω* — °nām hi: °nāṅgi *ω* — 24. bhavantē F: bhavintēm al.: *corr.*, bhavams? — tripuruṣaḥ: tripuraḥ *ω* — purah *ω*: ?, punah? — 26. °na pa°: bapa *ω* — 28. anta: hanta al., hana C — 29. sor ya: serya al.: seryyaḥ F; sañ kaiçwarya (?).

- Tripuruṣa. yeka prathama niñ kamokṣan naranya. Brahmakṣemaprāpti naranya waneh, Wiṣṇukṣemaprāpti naranya waneh, Ćiwakṣemaprāpti naranya waneh. inusir bhaṭṭāra Tripuruṣa ika. matañnya n muktapada ika, apan pisaninun maluya Brahmā Wiṣṇu Īṭwara sañ huwus tēka
5. nkana, nuniweh maluya ṛṣi dewatā. nahan matañnya n muktapada ikañ ṣoḍaṭattwānta, yogādi-paramanerātmya naranya ri sañ Yogitapakṣa, anantaparamananda naranya ri sañ Bherawamārga, yogādi-paramaguhya naranya ri sañ Siddhānta Ćewa Pāṣupata, niṣkala-paramaṇya naranya ri sañ Weṣṇawapakṣa. na
10. buddhavati bhaviṣyati
hēlēm mañke rikana, apan añhiñ ikañ antapada naranya inuisir i sañ brahmarsī. ṛṣi Paraṇu-Rāma pwa tāhyun umañguha ṣoḍaṭattwā; sakari paramadurlabha nikañ sinādhya nira, hetunyan haneñ martyaloka sarika ta mañke. tuhun kinahanan iñ aṣṭabhaga kalēwih nira.
15. kunañ bhaṭṭāra Tripuruṣa kapiñ limawēlas niñ ṣoḍaṭattwā kahanan ira mañke. nkana ta sira magawe yoga. kaliñanyānakku: na strī, maḍanañhīnāḥ, tan hana juga wineh pramadāninak-inaka, yāwat kapasukan ri sakala-niṣkala. waliñ ta si wikan rikiñ ādisattwa dewatā riñ ratna.
20. ṛṣir narakam ādīnām ṛṣiñām narakam suraḥ
surāñām narakam daityo daityānām narakam danuḥ,
kaliñanya: ikañ ādisattwa ya pramāda, — ādisattwa naran ira bhaṭṭāra Brahmā, bhaṭṭāra Wiṣṇu, bhaṭṭāra Īṭwara, sira ta ādisattwa naran ira, — yāwat sira kurañ yoga, ṛṣi tēmahan ira. ṛṣi yan kurañ
25. yoga dewatā tēmahan ira. dewatā yan kurañ yoga daitya tēmahan ira. daitya yan kurañ yoga gandharwa tēmahan ira. gandharwa yan kurañ yoga dānawa tēmahanya. dānawa yan kurañ yoga rākṣasa tēmahanya. rākṣasa yan kurañ yoga piṇḍa tēmahanya. piṇḍa yan kurañ yoga mānuṣa tēmahanya. ndah ikin mānuṣa ya ta wēkas niñ kinahanan iñ
30. jñānaṣakti. mānuṣa kurañ yoga irika ta yan patēmahanya mṛgapakṣi

1. kṣema° x: °ṣema° y (3 ×) — 3. inusir al.: inuisir F, inusi H — 4. sañ huwus FH: sañ wuwus C. sahuwus BD — 6. ṣoḍaṇa° FB₃: ṣoḍa° al. — °neratmya al.: °neratma F — 10. buddhavati, var. orth. al.: muddawata F — 11. naranya y, om. x — 12. tāhyun x: mahyun y — post tāhyun: kumaliwata na ikañ + Janakar° etc. (p. 384, 14) — nihañ kēta (sic) sādhyā nira (p. 384, 25; dittoqr.) x — umañguha ṣoḍ y: aliter x — 13. sakari x: sañka ri y — parama° y: pama° x — nikañ y: om. x — nira x: de ṛṣi Paraṇu-Rāma y — 14. ta x: om. y — 16. sira magawe y: pagawe x — 16. na etc. o: sic? — 18. kapasukan F: kapasuk al. — 20. ṛṣir: ṛṣi o — suraḥ: puraḥ o — 21. daityo: daitya y, daityaḥ x — 29. ya ta w° n° x: om. y — 30. m° k° y° y: om. x — ta yan x: yan DH, ya C — patēmahanya F: matēmahanya B, matēmahan DH.

pipilika sthāwarādi. kunañ mārga nikañ mrgapakṣi nimittanya hwata janmanya yan kahaḍaṇ kagamēl kapañan de nira sañ siddhayogīcwara, ñuniweh yan pajarakēna dharmasādhana donya. irika ta yan hwata janma yan mañkana, liñan iñ wuwus mami :

5. apramādās tu sarve te kurvanti sabhāsāddhanam.

kā diçaḥ kaç ca kālaç ca mṛtyur niçcitaḥ kaḥ punaḥ,

haywa juga wwañ pramāda, lēkasta pagaway dharmasādhana, haywa hēlēm-hēlēm, apan ikañ pati hurip tan kaniçcayan tēkanya. ewēh ika kapañgiha kabrahmarṣyan, ñuniweh kamokṣan, apan antyanta dur-labha nika. duwēg si matēmahan dewatā sakarēñ çanaiḥçanaiḥ miñḍuhura. hana pwa wwañ capalāñusir kamokṣan, wwañ lumicin cumale widhikriyā, rimbit liñnya ri gēlar mañḍalādi, tumuñgalakēñ ikañ sarwabhāwa. yaya wastu nika kabeh, liñnya. yukti dahat wuwus nika, kanya tuñgal manah nika. tuñgal niñ manah

15. daçan † caiva yathākāmaṃ kṛtiçvaraḥ.

kaliñanya : ikañ bhāwa matañ yan akeh prakāranya : tumut kweh niñ jñāna ika. tuñgal pwa ñ jñāna, milu tuñgal ikañ sarwabhāwa. tuñgal iñ sarwabhāwa ñaranya si tanpāñupayoga halanya lawan hayunya. mañkana tuñgal niñ sarwabhāwa ñaranya. nir pwa añkara sañ

20. yogīcwara, wēnañ ta sira tumuñgalakēñ ikañ sarwabhāwa. kunañ tapwan wēnañ yāmasahakēñ manahnya mwañ çarīranya. atēhēr pina-kahulun iñ ṣaḍwarga, ripu ya. ndi ta yan katēmwa ñ kamokṣan denya, ya kinawaçakēñ iñ ṣaḍwarga, kēneñ galak lawan aṣih. ndiñ apan siddha sādhyanya. amēñanya keran-erani. lot inapahāsan iñ loka, inaranan wiku luwak. doṣa niñ wañwañ licin, ya tan huwus wruh iñ tattwa kaliñanya. prih ta matēmahan dewatā sakarēñ kamēna niñ añuñsi kamokṣan. çakti pwa ya dewatā matēmahan ta rēsi. çakti pwa ya rēsi matēmahan ta ya içwara. irika ta yan kapañguha ñ kamokṣan. paḍanya :

1. °pakṣi x : om. y — hwata al. : wwata F — 3. ta x : om. y — hwata al. : wwata F, dwata C — 5. kurvanti : kuwwanti ω — sabhā° al., çaba° H, gaṇa° z — 6. kā (1a) al. : da C, na D — kaç(?) : na ω — mṛtyur : mṛtyu y : mṛtyum x — niçcitaḥ : niçcite y — kaḥ : ka ω — 7. pagaway x : magaway y — 8. ika y : ikañ x — 10. çanaiḥçanaiḥ : çaneḥçaneḥ ω — 12. ri x : riñ y — 14. kanya : kanya ñ F, kaḍyā H, nya al. — 15. daçan caiva (?) al. : deçencewa H, daçencewaḥ F — °içvaraḥ BH : °içvara al. — 16. yan al. : °nyan CH — 17. ñ al. : om. F — 19. nir y : nira x — 20—22. kun° tapw° etc. — denya y : om. x — 23. ya — ṣaḍwarga x : om. y — ndiñ apan y : ndiñ apatan F, ndi kapatan B, ndi kapan B₁ — 24. inapahāsan (: tin°) FDH : tinapahan B, tinapahas C — wañwañ F : wawañ al. — 25. huwus FDH : wuwus BC — 27. rēsi FH : irēñ B z — 28. rēsi (2a) al. : irēñ BC — 28. kamokṣan. p° y : kamokṣa n p° x.

- yathā çailaṃ samāruhya mūlaṃ gatvā yathākramam
pārçvaṃ punaḥ samāgamyā paçcāt kūṭam upaiti nā;
kaliṇanya: ikañ wwañ muṅgaḥ iñ gunuñ suku niñ gunuñ mara tapak
denya tambeyan: utsāha ta pwa kita yan tēke suku niñ gunuñ. tēka
5. ta ya ri lambuñ niñ gunuñ: utsāha pwa yan tēka ri lambuñ niñ gunuñ.
tēka ta ya ri agra niñ gunuñ. mañkana ta pūrwasthiti niñ tēkeñ agra.
tan hana waiḥwañ tēkeñ agra, yan tan huwus tumampak suku niñ
gunuñ.

tathaivam mokṣasādhanaṃ,

10. mañkana ta paḍa nikañ kamokṣan inusir. tapwa daitya ta kita sakarēñ,
mēne ta kita dewatā, apan akweh kalēwih niñ daitya sakeñ mānuṣa.
hana pwa wwañ capalāñusir kamokṣakan, ndiñ apan ta yan kapañgiha
denya? paḍanya:

jātyandho varṇabhedam hi na vā drṣtvā kadācana

15. citram icchati kartum vā kathā siddham prayojanam;
kaliṇanya: hana ya jātyandha, wuta sañkan rare, pisaninun
wruha ri bañ putih kuniñ irēñ, ñuniweh muṅgaha ri tamāntasthādi;

citram icchati kartum vā,

ndan ahyun ya lumakwa citrakāra iki,

20. katham siddham prayojanam?....

.... ta gatis tasya prasīda bhagavan vada,

sājñā hyaṇ mami! yukti dahat wuwus rahadyan sañhulun, an kade-
watān ikañ usirēñ sakarēñ, kamēna ni muñsira ñ kamokṣan. paran
ta brata kañ mānuṣa mwañ lwira niñ jñāna karēgēpanya, yatanyan
25. patēmahana dewatā dlaha? kasihana ranak hyaṇ mami, warahēñ
tēmēñ-tēmēñ!

U v ā c a, sumahur bhaṭṭārāgastya; liñ nira:

kiṃ cid vrataṃ tṛtīyaṃ tu akrodham çokavarjitam

1. yathā: ya ta ω — çailaṃ: çelēm ω — gatvā x: gatyā y — °kramam BH:
°kraman al. — 2. upaiti: upeti ω — nā (?): nat F z, nak B, nam H — 4. tēke
F: tēkeñ al. — 7. waiḥwañ F: wawañ al. — 9. tath°: yath° ω — 10. nikañ
k° FH: nika. ñ k° al. — inusir x: inuñsi y — niñ x: om. y — sakeñ x:
sañkeñ y — 12. ndiñ apan y: ndiñ apa x — 13. denya y: om. x — paḍanya x:
om. y — 14. °andho: °andaḥ ω — kadācana y: kadamccanaḥ F, kaṭaṇcana B
— 15. kartum vā: kartuwwa FH, katurwar D, katurwa BC — siddham: sidam
BD, sidēm FCH — °janam: °janēm y, °janöm F, °jana B — 16. jātyandha:
jatyenda y, jñatyenda F, jatyendaḥ B — 17. ri x: riñ y — °antastha° v. d.
Tuuk (B₂): °aṇṭoṣṭha° x, °aṇṭoṣa° y — 18. icchati: accati F, añcati y, acēnati
B — k° vā: kakur vā al.: ka purva CH — 20. katham x: kapan y — siddham:
sid(dh)ēm mss. — °janam: jñānam ω — 20—21. lac. ind. — 21. gatis: gatiḥ
 ω — prasīda: prasidda ω — 23. ni x: niñ y — 28. kiṃ cid: kiñcit ω — vr°: br°
 ω — tṛtīyaṃ tu(?): kṛtīyanta ω — ° varjitam y: vajjitam F, °vijitam B.

- alobhaṃ kārāyēd yas tu tasmād devatvam āpnuyāt;
 kaliṇanya: akēḍlik ikaṇ brata gawayakēna *de* nikaṇ mānuṣa, yan
 ahyun matēmahana dewatā. tiga pratyeka nikaṇ brata: akrodha,
 ayo gōṇ krodha; alobha, ayo lobha; çokavarjita, ayo gōṇ
 5. prihati. nahan taṇ brata tigaṇ siki gawayakēna nikaṇ mānuṣa, yatan-
 yan patēmahana dewatā.

bratānām caiva saṃkṣiptam,
 aṇhiṇ ika taṇkēs niṇ brata kabeh.

- U v ā c a, matakwan saṇ Ḍṛḍhasyu muwah; liṇ nira:
 10. durlabhaṃ hi manuṣyānām trisiddhaṃ vratam ucyate
 kim anyat sulabhaṃ vāpi vaktum arhasi çaṅkaram,
 sājñā hyaṇ mami, paramadurlabha dahat warah-warah rahadyan
 saṇhulun, an ikaṇ brata tigaṇ siki gawayakēna *de* nikaṇ mānuṣa.
 kunaṇ tâpan pisaniṇun hana mānuṣa gumawayakēn ika. apan r ā g a -
 15. d v e ṣ ā t m a k a ikiṇ mānuṣa, ilik lawan hyun pinakawaknya. mataṇ-
 nyan, sājñā hyaṇ mami! ndya brata waneh len saṇkeṇ tigaṇ siki, anuṇ
 sambhawa kawēnaṇ gawayakēna nikiṇ mānuṣa, yatanyan patēmahana
 dewatā?

- U v ā c a, sumahur bhaṭṭārāgastya; liṇ nira:
 20. sādhu sādhu mahā putra lokānām hitakāraṇam
 etad vratam pravakṣyāmi lokaçaraṇakāraṇam,
 atyanta dahat kadiwyān iṇ tanayan mami, ri denta wēnaṇ kumiṇkin
 kahaywan iṇ mānuṣa. tan saṇçayanta tanayan mami. ç r ū y a t ā m, nda
 iṇōnta wuwus mami:
 25. dikṣāvidhipramāṇāntam jñānahīneṣu sarvadā
 avaradharmāçilaç ca naiṣṭikajñānam akarot,
 maṇke panuluṇa irikiṇ wwaṇ tan wēnaṇ aṇalahakēn ikaṇ krodha lobha

1. al° kār° (: karayet) x: alobhitarayet y — yas: yos ω — tasmād: tasmāt
 ω — devatvam: devatām ω — 2. de y: om. x — 3. ahyun x: mahyun y —
 5. nikaṇ x: deniṇ y — 7. caiva(?): ca wa ω — saṃkṣiptam: sasiptam x:
 yasiptam y — 10. °m hi: °n hi C, °n hiṇ al. — mānuṣyānām FH: manuṣyaniṇ
 BD, maṣyaniṇ C — °siddham: °trisiḍḍam x, trisiḍḍēn y — vratam: bratan ω
 — ucyate: uvete ω — 11. vāpi: mwāpi ω — vaktum y: vaktur x — arhasi:
 aharsi z, ahaṇsi H, mahaṇsi x — çaṅkaram: saṅkaraḥ ω — 13. de y: om.
 x — 15. °tmāka x H: tēmakaṇ z — hyun y: ahyun x — 16. saṇkeṇ al.: saṇke
 F — 17. kawēnaṇ al.: kawēnaṇa F, B₁ — 20. mahā mss.: sic? — putra: putram
 al., putri C — lokānām FDH: lokani BC — hita° x: ita° y — 21. °d
 vratam: °t bratam ω — 21—25 lokaçaraṇa° — pramāṇānta° y: om. x —
 kumiṇkin z: kinkin H — 23. çrūyatām: çruyakam DH, çroyakam C — 25.
 jñānahīneṣu: jñānahinomu y, manuññāhine F, nantuññaneçū B — 26. avara°:
 avaraḥ ω — naiṣṭika°: neṣṭiki° ω — akarot y: akarok x — 27. maṇke x:
 maṇkana y — panuluṇa ir° ww° x: panuladan iṇ mānuṣa y — aṇalahakēn y:
 malahakēn x.

çoka, yatanyan patëmahana dewatā: manëmbaha ri pādukā sañ
pañḍita, amintā *ya* sañaskāran ri sira, kënana dikṣā saprakāra.

na sarvadā vrati caiva,

ndan amilihana ta mahāpañḍita, ikañ yogya makagurwa, sañ wënañ

5. sumaskara riya,

vratibhikṣur jitakrodhaḥ sahiṣṇur bhogañiḥsrtaḥ

vidyan tinopi † çantaç ca yas tārāyati mānavān,

nahan lwira sañ wiku yogya makagurwa, sañ wënañ umilañakëna
pāpa: yan hana sira wiku tuhagana mopawāsa, sañ gëlëma lwañ i

- 10 wiṣaya, nitya çucilakṣaṇa, j i t a k r o d h a ta sira, tan katamana krodha
ta sira, b h o g a n i ḥ s r t a ḥ, tan kapeñina *ta sira* riñ sukha wāhya,
sahiṣṇu, tuhagana [ta sirāhyasa, çucilakṣaṇa, tiniñhalan]
añher iñ patapan ira, tan para i umah niñ dāyaka, yan papatra juga
sira yan laku, buddhiçānta upaçama ta sira, yadyapi tan wihikana
15 mañaji, — *sira* sañ wiku mañkana krama nira t ā r a y a t i, wënañ ta
rakwa sirāñilanañakëna kleça nikañ dinikṣā nira. sira ta prathamaguru
ñaranya. nihan ta sira sañ yogya gurwa waneh:

dhairyavān rūpavāṃç caiva vedāntaṃ veti yatnataḥ

sarvavidyāvadaś tas † ca yas tārāyati mānavān,

20. yan hana sira wiku mañke krama nira: r ū p a v ā n, *lituhayu*, sula-
kṣaṇa ta sira, tan hana kawikāra nira, s a r v a v i d y ā v a d a t a, akweh
wālawidyā nira, ñuniweh sañ hyañ Āgama kawruh nira, wruh ta sira riñ
wedānta, — wedānta ñaranya sari sañ hyañ Caturweda mwañ sañkan
sañ hyañ Dewa, paran sañ hyañ Dewa, tiñkah niñ çoḍaṣattatwa,

2. ya x: om. y — sañaskāran ri sira y: sañaskara de nira x — kën° d°
s° y: om. x — 3. n° s° v° c° (: caiva B, cerva F) x: nda sañ dabraticewa
y — 4—5. mahāp° — riya y: ya irika sañ wiku sumañskāra ya x — 6.
vratibhikṣur: bratibhikṣyuh ω — °krodhaḥ: °kroḍaḥ B, °kroḍa al. — 6—10.
sahiṣṇur — ta sira y: om. x — 6. °ñur: °ñu mss. — °ñiḥsrtaḥ: nissrtaḥ z,
nishrtaḥ H — 7. vid° etc. corr. — yas(?) : yo ω — 9. sañ gëlëma H: saglëma
z, sañ agëlëma? — 10—11. tan katam° — ta sira x: om. y — bhoḡaniḥsrtaḥ:
bhoganaṃ prhaḥ x, bhoniṣsrtaḥ y — 11. kapeñina x: kapeñin y — ta sira y:
om. x — 12. ta sira — tiniñhalan x: om. y — 13. (a)ñher iñ y: ri x (< n
añher i?) — para i: para hy x H — 14. yan x: n y — buddhi y: om. x —
ta x: om. y — 15. sira x: om. y — krama nira z: kramanya H, om. x —
tārāyati y: tayoti F, tayo hi B — ta y: om. x — 16. sirāñil° F: sira il° B, sira
n umil° y — nikañ x: niñ y — din° nira x: sinañskāra y — ta y: om.
x — 17. ñaranya y: n° ika F, n° ira B — sira sañ y: waneh sira x — waneh
y: om. x — 18. dhairyavān y: deryyatan x — rūpavāṃç caiva: rūpavañ ceva
y, rūpavañ gyeca x — °antaṃ y: °anta x — veti y: vetni F, vetniñ B —
19. °vadaś y: °vadā x — tas corr.?: sa? — 19. yas: yo ω — 20. mañke al.:
mañkana z — lituhayu y: om. x — 21. ta sira x: om. y — °vadata sic ω?:
— 22. kawruh y: kawruha x — 23. sari al.: sarira F — °weda y B₃: °dewa x.

nawātmatattwa, widyātattwa, pradānatattwa, kālatattwa, prāṇatattwa, mwañ sakweh niñ tattwa kabeh, tasak sirerika, — dhairyaṁvān, atēguh ta sira ri ṣāsana Bhaṭṭāra, sañ wiku mañkana krama nira
tārayati mānavān,

5. hilañ rakwa pāpa niñ wwañ sumambaha ri sira *juga*, mwañ kagamēla tēkap nira, madhyamaguru ṇaran ika. nihan tañ uttamaguru:

nirdvandvanirahamkāranirāgaṇiṣparigrahaḥ
valayate † kṣamayukto jñānena parito 'mitaḥ;

- kaliñanya: yan hana sira wiku mañke krama nira: nirdvandvaḥ,
10. tan pañrwa-rwa buddhi, akēḍik ta pañaku nira riñ sarwabdhāwa, anhiñ wis ṣaraṇa nira riñ wiṣaya, niraḥamkāra ta sira, niraḥa, tatar hana katṛṣṇā nira, tan kēneñ sañṣaya, tan kēneñ panas hati, kewalātis ahēniñ, nirmala deniñ yoga nira, ika ta kawruh nira ri pakēkēs niñ sarwa, mwañ ekatwanya ri prayojananya sowañ-sowañ
15. kawruh nira, ya ta dumadyakēn tan wruh nira, apan hēniñ nirāṭiṣaya, niṣparabyāpāra, kewalya hēniñ nira kinula nira, umēḍēñ umetakēñ awak nira, kadi hudan lwir nikañ wwañ ri sira, — sañ wiku mañkana krama nira sira ta uttamaguru.

yaṁ yaṁ saṁsprṇati haste taṁ taṁ paṇyati cakṣuṣā

20. tasya ṣṇoti gātrañ ca yo yo mucati bandhanāt;
kaliñanya: katona wwañ tēkap nira sañ wiku mañkana lwir nira, ṇuniweh sapocapana, mwañ karēñwa juga ṇaran iñ wwañ tēkap nira, byakta lēpas tikañ wwañ sañsāra, makādi kagamēla de nira. ndah

1. prāṇatattwa y: om. x — 2. s° n° t° k° y: m° krama niñ nawadwa (< nawadwāra?) x — post dhairyaṁvān: ṇaran iñ y — atēguh x: matēguh y — 3. ta x: om. y — sira ri F: sira riñ B, sireñ y — bhaṭṭāra x: niñ bh° H, nira z — 5. sumambaha x: sumambah y — ri x: iñ y — juga x: om. y — 6. ika y: ira x — 7. nirdvandva° y: °aḥ x — °ahamkāra° al.: °aḥ FH — °nirāga°: niraṇa ω — °niṣparigrahaḥ y: °a x — 8. valayate ω, corr.: balayati°(?) — °yukto: °yukta ω — 9. post sira: sañ x — mañke x: mañkana y — 11. anhiñ y: mañde B, mani F — riñ y: om. x — wiṣaya y: wimaya x — ta sira y: nira x — nirāga: niraṇa ω — 12. tatar x: tan z (niraṣtanatṛṣṇa H) — katṛṣṇā x: tṛṣṇā y — t° k° sañṣ° y: om. x — 13. kewala x: kewalya y — yoga nira y: yoga x — ta kawruh y: wruh x — 14. ri x: riñ y — 15. tan wruh FH: de B, def. z — nira° y: nika x — °aṭiṣaya niṣ° y: om. x (post nika: tan kēneñ byapara B) — °byāpāra x: °nyapara y — post hēniñ: ni hēniñ x — 16. kinula F: kinulahy H, kinulay z, kinunja(n) B — 16. umēḍēñ umetakēñ y: umatēma x — 18. ta y: om. x — 19. saṁsprṇati: saṁprgati x, saṁwrgati (saṁvarṣati??) y — cakṣuṣā x: cakṣyutha y — 20. yo yo: yaḥ yaḥ y, yaḥ saḥ x — mucati(?): muceti x, murechena y — bandhanāt F: g° B, baṇḍanam y — 22. ṇuniw° sap° y: om. x — karēñwa y: ta rēñō x — 22. ṇaran — tēkap nira x: de nira y — 23. tikañ wwañ y: om. x — mak° — de nira y: nikañ wwañ tēkap nira, ṇuniweh ta rakwa yan kagamēla tēkap nira x.

yeka ta sañ prathamaguru, madhyamaguru, uttamaguru, sira ta yogya padikṣāna nikañ mānuṣa, yan mahyun atēmahana dewatā, marapwan luput sañkeñ sañsāra. i huwus pwa dikṣā ri sira, hilañ tañ kleṣanya kabeh. kunañ tāpan mewēh ikin mānuṣa linēpasakēn bheda lawan

5. kāṣṭhopalatāmraṛājata kāñcanapratimākāra, eman ika kabeh linēpasakēn. yāwat kinēnan dikṣā, ginamēl de sañ mahāpaṇḍita, pañci pisan tēhēr lēpas. tan hana mārganya n kapañguha n kleṣa muwah, apan niṣcetana ya. tan hana rajendriya iriya. kunañ ikañ mānuṣa ri kālanya n huwus dinikṣān juga hilañ ika pāpanya;

10. kālāntareṇa khidyante,

alawas pwa ya, amañguh ta ya kleṣa muwah deniñ kawaṣanya deniñ ṣaḍwarga; kasahaban ikañ sañaskāra iriya pūrwaka. kunañ yan tēhēr ya tan kawaṣa deniñ ṣaḍwarga ri huwusnya dinikṣān, mahāpawitra tēmahan ika yan mañkana. ewēh pwa n mānuṣa mañkana. kewalya

15. rāgadweṣa swabhāwanya. hetu sañ guru maweh mantra

iṣṭidevatānuṣṭhāna,

mwañ winarah ta ya tattwa Bhaṭṭāra, yatanyan wēnañ lumēpasakēnāwaknya. kunañ hetu niñ dikṣā hinanakēn ta wēkasan, tinut sañ guru maweh tattwa i sañ ṣiṣya. apan tan dadi sañ siddhayogī-
 20. ṣwārāmarahakēn Bhaṭṭāra irikañ wwañ tan padikṣā. brahmahatyā rakwa sira yan mañkana. ikañ kadikṣā mwañ upadeṣa sañ yogiṣwara ya rakwa wēnañ lumēpasakēn ikañ mānuṣa, yan yatna ri warah-warah sañ guru. kunañ ikañ wwañ parikas ri warah-warah sañ hyañ Āgama, mwañ tan yatna riñ upadeṣa sañ siddhayogiṣwara

25. garīyayogaṃ gauravād namante,

deniñ gōñ niñ pāpanya kaliñan ika. kaliñanya: haywa tan yatna ri

1. yeka ta y: om. x — yogya x: om. y — 2. nikañ x: niñ y — yan mahyun atēm° y: yatanyanmatēm° x — 2. marapwan — sañsāra y: om. x — 3. sañkeñ z: sakariñ H — i huwus CH: huwus D, wuwus x — pwa dikṣā y: pwa ya mañdikṣā x — 3. tañ kl° kab° y: ta kleṣa nika kabeh x — tāpan F: pwa B, om. y — 4. ikin x: iñ y — 5. °upala° al.: °upata° F — °tamra°: °lamra° F, °tāpra° B, °kamra° y — °kāñcana° y: °kañcina° x — °pratimā° y: °pratipa° x — 6. yāwat y: yan x — dikṣā y: mantra x — mahāp° y: p° x — 7. pañci pisan y: pasaksisan x — 8—11. kunañ — pwa ya y: om. x — 10. khidyante (: kid°) z: kādyante H — 11. kawaṣanya y: kakawaṣanya x — 13. ri huwusnya y: ri huwusnya n x — 14. pwa n F: pwa z, wwañ BH — 15. swabhāwanya B: sobhāwanya al. — 17. ta ya x: 2 × y — yatanyan B: satanyan F, yawanyan y — 18. ta x: om. y — 22. warah-warah BH: warawarah D, warah FC — wwañ y: om. x — 23. parikas FDH: pari wēkas B, pari C — 25. °yogaṃ: °yoga ω — gauravād: goravat ω — namante F: namanante y, nāma denta B — 26. niñ al.: ni B.

pinēkēt sañ guru. apan sāksāt bhaṭṭāra Sadāciwa sakala sañ guru
ñaran ira, sañ mapitēkēt riñ sugatipadāpavarga.

Bhṛgugotrakānām avasitam,

sampun kojar wēka bhagawān Bhṛgu.

5. Dṛḍhasyūvāca, matakwan sañ Dṛḍhasyū muwah; liñ nira:

Āngiraç ca katham sūte kā bhāryā rūpalakṣaṇā,

sājñā hyañ mami, ndya kari anak bhagawān Āngira waneh? kā
bhāryā? ana kari strī nira waneh?

Uvāca, sumahur bhaṭṭārāgastya; liñ nira:

10. asti kanyā Surūpā ca Marīcer rūpiṇī sūtā

eṣā hy Āngiraso bhāryā Bṛhaspatim ajījanat,

hana tānak bhagawān Marīci, kanyā sēḍēñ ayu, ari bhagawān Ka-
çyapa, sañ Surūpā ñaran ira. sarika tinarimakēñ iñ bhagawān Āngira.
pinakanak nira ta bhagawān Wṛhaspati ñaran ira.

15. amareçvaravidyāmān,

na pada mañke guruha, sañ pinakaguru niñ watēk dewatā, makādi
bhaṭṭāra Surarāja; Gaṅgāprajñāsāgara, sira ta tasik niñ
kaprajñān, Mahāmeru niñ kawidagdhan, kañkēñ Himawān Windhyā-
di-parwata samanya. yeka n pawwañ sanak amisan gati nira lawan

20. bhagawān Çukra sakeñ bapa. kunañ sakeñ ibu putu niñ kapwanakan
bhagawān Çukra de bhagawān Wṛhaspati. apan *pinakakapwanakan*
sañ Hiranyakaçipu de sañ Surūpā, ibu bhagawān Wṛhaspati.

Hana tārī bhagawān Wṛhaspati bhagawān Uçija ñaran ira mwañ
bhagawān Utathya. bhagawān Uçija sira ta makanak bhagawān

25. Gotama ñaran ira, atimanoharāhalyāhṛdayanātha, sañ
pinakaswāmi sañ Halyā. pinakāri nira ta sañ Āñjanī, ibu sañ Hanu-
mān. mahalwan pwa sañ Halyā, makalaki sañ hyañ Indra mwañ sañ
hyañ Āditya. pinakanak nira ta sañ Bāli Sugrīwa. Sugrīwa mwañ sañ

1. sāksāt bh° S° sak° y: sāksāt sak° bh° S° ñaran ira x — 2. mapitēkēt
x: apitēkēt y — riñ x: rika y — 3. °gotrakānām: °gotrakvanam al., °gotran
B — 6. katham: katam x, katēm y — °lakṣaṇā x: lakṣaṇam y — 10. Surūpā:
Sarupā ω — ca(?): va ω — rūpiṇī: upinam al.: upanam F — 11. eṣā hy: eṣa
h° F, eṣaṇ y, emah B — °so: °sa ω — Bṛhaspatim: Wāksatim ω — ajījanat:
sāmajiḍānat x, sapajiḍānat y — 12. tānak y: anak x — 13. tinarimakēñ
iñ F: tarimakēñ iñ al., ta tinarimakēñ i B — 15. °vidyāmān(?): vidyāma
F, vidyāma y, vindhyāma B — 16. guruha y: wruha B, ruta F — 19—20. yeka
— amisan y: nda (: ndan B) sarwa ñ (ñ om. B) anak pisan x — gati x: nati
y — kunañ y: an x — sakeñ x: sañkeñ y — niñ x: riñ DH, ni C — 21.
pinaka° x: om. y — 24. Utathya: Utatya y, Utattya B, Utatwya F — 25.
ñaran ira x: om. y — 25. °manoharāh° sic? (°manohara h° mss.) — 26.
pinakari x: pinakanak y — Sugrīwa (2a) x: om. y.

Hanumān rasika ta pinakasahāya çrī Rāmabhadra, ar hilaṇakēn ka-
lēṇka niṇ bhuwana, makādi Rāwaṇa Kumbhakarṇa.

- Bhagawān Utathya makanak bhagawān Çaradwān naran ira, bapa
bhagawān Kṛpa. bhagawān Kṛpa naran ira Ka ur a va p ā ṇ ḍ a v o -
5. p ā d h y ā y a, saṇ pinakapañajyan iṇ dhanurweda de saṇ Korawa-
Pāṇḍawa. kunaṇ anak bhagawān Wṛhaspati bhagawān Bharadwāja.
sira ta makanak ḍaṇ hyaṇ Droṇa bhagawān Kaṇwa. ḍaṇ hyaṇ Droṇa
naran ira sa m g r ā m a k a u r a v e ṣ v a r a b y ū h a n a k u r a †, saṇ
pinakaçaraṇa saṇ Korawaçata, sēḍaṇ nirāpraṇ riṇ Kurukṣetramaṇḍala,
10. saṇ widagdha riṇ ṣoḍaḇabyūha. sira ta ḍaṇ hyaṇ Droṇa naran ira.

- Bhagawān Kaṇwa naran ira g a v a y a v a r j i t a d u h i t ā p a h a -
raṇa, pañēṅgēk anak bhagawān Wiçwāmītra, bālā yu vat ī, ndah
sarika ta maṇaran ikaṇ raray Çakuntalā wēkasan, ikaṇ pinakastrī
mahārāja Duşyanta. sireka ta makanak bhaṭṭārī Kuntī mwaṇ saṇ
15. Wasudewa.

ete Aṅgirasantānāḥ,

ika ta saṇ paṇḍita sira kabeh, makādi bhagawān Wṛhaspati, santāna
bhagawān Aṅgira mwaṇ saṇ Surūpā rasika.

ity Aṅgirapautracaritam avasitam.

20. U v ā c a, matakwan saṇ Dṛḍhasyu muwah; liṇ nira:

Pulastyaḥ kaṇ punaḥ sūte kā bhāryā hy anyataḥ punaḥ,
hana kari anak bhagawān Pulastya waneḥ, mwaṇ hana kari strī nira
muwah?

U v ā c a, sumahur bhaṭṭārāgastya; liṇ nira:

25. Pulastyo Viçravaṇ sūte Ilāyāṁ paṇḍitaṁ çubham
Kuveraṇ Viçravaḥ sūte Devavarṇipriyaḥ sadā,

1. ar hilaṇakēn x: umilaṇakēn y — 3. Utathya: Utatya y, Utattya B.
Utatwya F — 5. °pañajyan iṇ DH: °pañaji niṇ C, °paṇadyan riṇ x —
6. Bharadw° al.: Waradw° z — 7. bh° K° x: om. y — d° hy° Dr° (2a) al.:
om. H — 8. °kaurava°: °korava° ω — °(na)kura ω, corr. — 11. gavaya° F:
gavaiya° B, gaveya° y, gavya°? — 13. sarika ta maṇ° x: sira tāt° y —
13. ikaṇ x: ikin y — Çakuntalā F: saṇ kuntalā al. — wēkasan F: wēkan B,
om. y — 14. Duşyanta: Duçwanta ω — sireka F: sire B, sira z, ? H — makanak
al.: makawēka ri DH — mw° s° Was° (: Bhas° mss.) y: om. x — 16. ete
Aṅg° (sic) ω — 18. post Aṅgira: ika kabeh y — mwaṇ x: makastri y —
rasika x: om. y — 19. ity: iti ω — °pautra°: °potra° ω — °caritam av° x:
°mav° y — 21. Pulastyaḥ x: Pulastya y — 21. hy anyataḥ p°: haneta p° F,
hanettha p° B, mānasarūpam y — 22. waneḥ x C: muwah DH — 24. uvāca
z: om. x H — liṇ nira x H: om. z — 25. Pulastyo: Pulastyaḥ ω — Viçr°:
Veçr° ω — Ilāyāṁ (: Ilayam) H: Hilayaṁ al., Ilmayam F — paṇḍitaṁ:
paṇḍite. x D, paṇḍita CH — çubham: şabham x D, sanam CH — 26.
Kuveraṇ: Kuverēm x, Kurevam y — Viçravaḥ y: Veçrava x — Devavarṇi°
x: Devavarṇā y — °priyaḥ al.: priyā F — sadā y: şadḍaḥ x.

- hana sañ Ilā naranya, anak sañ Tṛṇawindu naran ira, ma dante-
vā s i, ikañ pinakaçişya mamī, matapa űke Yawadwīpamaṇḍala *sarika*
mañke, umor iñ saptarşi rasika mañke; mwañ sañ Haridewa, sañ
Anaka, sañ matapa ri Dīhyañ, ñuniweh sañ Mārkaṇḍeya, sañ atapa
5. riñ wukir Ḍamalun; samañkana kweh nira sañ siddhayogīçwara i
Yawadwīpamaṇḍala.

- Kunañ anak bhagawān Pulastya i sañ Ilā bhagawān Wiçrawa.
sañ Wiçrawa makastri sañ Dewawarñi, anak bhagawān Bharadwāja,
putu de bhagawān Wṛhaspati. pinakanak nira ta sañ Weçrawaṇa.
10. sañ Weçrawaṇa makastri sañ Rddhi, pinakanak nira ta sañ Nalakū-
wara.

ete Pulastyasantānāḥ,

ika ta kabeh wēka bhagawān Pulastya ri sañ Ilā ika.

iti Pulastyagotram avasitam.

15. Kunañ wēka bhagawān Atri sira wuwusēn. sira ta makawēka sañ
Dantatreya, tambay niñ janma bhaṭṭāra Wişṇu mānuṣa.

- Kunañ bhagawān Wasiṣṭha makastri sañ Arundhati, pinakanak
nira ta sañ Çakri. sañ Çakri makastri sañ Adṛçyantī. pinakanak nira
ta sañ Parāçara. bhagawān Parāçara makastri sañ Satyawatī. pinaka-
20. nak nira bhagawān Byāsa. bhagawān Byāsa makanak bhagawān
Çuka. bhagawān Çuka makastri sañ Cipari, ar pakanak limañ siki, sañ
Wariçruta pinakādinya. ndah bhagawān Byāsa, sira ta magawe ikin
Aṣṭadaçaparwa, kacaritan sañ Pāṇḍawa — sira yogya tirun iñ rat
kabeh pakēnanya, yatanyan lēpasa sañka riñ pañcagati-saṁsārārṇawa

1. Ilā al.: Hilma F — 2. ikañ x: ika y — űke x: mañke ri y — 2. sar°
mañke y: om. x — 3. umor y: amor x — rasika y: sarika x — 4. matapa x:
atapa y — ñuniweh x: makādi z, def. H — 4. sañ at° — Ḍamalun z: riñ
w° D° H, om. x — kweh nira y: om. x — 7. kunañ y: om. x — Wiçrawa
y: Weçrawa x — sañ Wiçr° y: om. x — Dewawarñi (: °i) y (cf. 393, 26):
Dewawarṇa x — 9. de y: om. x — 10. Rddhi: Rēddi mss. — Nalakūwara
F: Nalakunara al. — 13. ri y: i x — Ilā al.: Ilma F — 15. kunañ wēka y:
om. x — sira wuw° y: om. x — 16. tambay x: tambe y — 17. Arundhati:
Arundati, Aruddati mss. — 18. ta x: om. y — Adṛçyantī FH: Adṛçyasti B,
Adṛnti z — 19. bhag° — Satyawatī y: om. x — sañ z: om. H, def. x —
19. pinak° — Byāsa y: sira ta makanak bh° Byāsa (F: Waiça B) x — Byāsa
(2a) F: Bhyasa DH, Weça B, def. C — 21. Çuka (1a) x: Weçukra y —
Çuka (2a) x: Weçukra DH, def. C — sañ Cipari y: sañ Warika F, sa Aiwari
B — 21. ar pakanak y: manak ta sira x — 22. Wariçruta F: Waritruta H,
Warigruha z, Aiwari B — Byāsa F: Bhyasa y, Waiça B — 23. sira yogya
y: om. x — tirun y: tirunēn x — kabeh y: om. x — pakēnanya x D: om.
CH — yatanyan x: ya ta matañnya n y — sañka riñ x: sañkeñ DH, sañke C
— 24. °arṇawa y: om. x.

— mwañ Itihāsa-purāṇa nyan Dharmācāstra gawe bhagawān Byāsa ika kabeh. matañnya n Byāsa ñaranya :

vyasyati vedān iti Vyāsaḥ,

nahan matañnya n Wyāsa ñaran ira, ri de nira kumañçaya rasa

5. sañ hyañ Weda.

Nihan pajarañkwa waneḥ : hana ta sañ Sajñā ñaran ira, kanyā sēḍaṇ hayu, ari sañ Triçiraḥ, anak sañ Pāta. ika ta sañ Sajñā, ya ta pinakastrī de sañ hyañ Āditya. pinakanak nira ta sañ Wewaswata Manu, sañ madēg Manu mañke, mwañ sañ Yama. ndatan Yama

10. narakapāla rasika.

Sañka rika tan wēnañ sañ Sajñā tumarima ri panas sañ hyañ Āditya, miñgat ta sañ Sajñā; chāyā nira ya winēkasakēn ira. chāyā sañ Sajñā ya ta pinakastrī sañ hyañ Āditya. pinakanak nira ta sañ Sāwarṇa, sañ madēg Manu irika. saka ri lara sañ hyañ Āditya ri

15. lunha sañ Sajñā pinet nira ta sañ Sajñā. kapañgih ta sañ Sajñā riñ Uttarakuru lor niñ Sumeru. pinakastrī nira ta sañ Sajñā muwah. ndan kuda pinakarūpa sañ hyañ Āditya, pinakanak nira ta sañ Aṇwinodewa, sañ pinakawalyan riñ swarga. patuñgalan iñ aran ira : sañ Nāsatya, sañ Dasra. ndah sañ Aṇwinodewa sira ta makanak sañ

20. Nakula Sahadewa.

Kunañ sañ Wewaswata sira ta makawēka mahārāja Ikṣwāku-kula tēka ri sañ Dilīpa, Raghu, Aja, Daçaratha, ndah çrī Rāmabhadra wēkas niñ mahāpuruṣa. akweh sarika, tan ucapēn.

Vaivasvatamanor vañçaḥ,

25. ika ta kabeh wēka sañ Wewaswata Manu sarika.

U v ā c a, matakwan sañ Dṛḍhasyu muwah; liñ nira :

atitapuruṣabhūpā Dilīpasya puraḥsarāḥ

1. Itih° nyan (z, nyana H) Dh° y : iti haçanadharmaçāstra F, ñ etihanyabha dh° B — Byāsa al. : Waiça B (2 X) — 2. kabeh y : om. x — 3. vyasyati x : veçvati y — vedān H : vaiḍān z, vedāt x — 4. matañnya n x : hetu nira H, ta h° n° z — Wyāsa sic ω — de nira y : denyan x — kumañçaya y : kaniçcaye x — 6. ta y : om. x — Sajñā x : Ājñā y — ira y : °nya x — 7. (ari) sañ y : niñ F, nira B — 7. Sajñā x : Ājñā y — 11. Sajñā x : Ajñā y — tumarima ri y : deniñ x — 12. ta (: °a) y : om. x — Sajñā x : Ajñā y — chāyā (: caya mss.) n° ya w° ira x : w° ira ta ch° (: caya mss.) n° y — 13. Sajñā x : Ajñā y — 14. madēg x : mañadēg y — 14. saka ri lara x : salahasa H, salalasa z — 15. sq. Sajñā (4 X), ut suḥra — kapañgih FH : kapañguh al. — 16. niñ F, nikañ B, iñ y — ta y : om. x — 18. riñ x : iñ y — 21. mahārāja y : sañ x — Ikṣwāku-kula F : Ikṣwakula al. — 22. sañ y : sira x — D° R° A° y : R° D° A° x — Dilīpa x : Dilīma y — ndah x : om. y — 23. akweh sarika x : mawēka rasika y — 24. Vaiv° : Vev° ω — °manor : °manoḥ ω — 27. atitā° x : atītam y — °bhūpā(?) : °bhūṣaḥ z, °nuṣaḥ H, °cupa x — puraḥsarāḥ : purasaraḥ y, purasparaḥ x.

kim iḍṛçāḥ prakurvanti prajā vai nirupadravāḥ,
sājñā hyaṇ mami, mapa kari ulah saṇ prabhu ṇ atita, reh nira umi-
nakikaṇ rat, kadyaṅgan mahārāja Dilīpa, Raghu, Ikṣwākula, Aja,
mataṇnyan enak ikaṇ rat de nira?

5. U v ā c a, sumahur bhaṭṭārāgastya; liṇ nira:
svadharmasādhanaṭ kuryād brāhmaṇaḥ kṣatriyaḥ punaḥ
vaiçyaḥ çūdro yathākāryaṇ sthitam etaj jagattrayam;
kaliṇānya: maṅke çila nika saṇ caturvarṇa ṇuni. caturvarṇa
ṇaranya: brāhmaṇa, kṣatriya, vaiçya, çūdra. kunaṇ ikaṇ
10. caṇḍāla mwaṇ ḍomba kapasuk iṇ çūdra ika, tuhun kaniṣṭha niṇ çūdra
varṇanya. kunaṇ ikaṇ mleçcha kaheṇ saṅkeṇ caturvarṇa ika.
Kunaṇ ulah saṇ brāhmaṇa maṅke ulahakēna nira, yatanyan nir-
wighna ṇ bhuwana: agēlēna ta sira magawe pañcakarma lokikācāra,
yan sēḍaṇ sira tamolah riṇ rāja, ṇuniweh yan pinakapurohita de saṇ
15. prabhu, agēlēna ta sirāmūjā, matrisandhya, toyasnāna, bhasmasnāna,
mantrasnāna; maṅkanāṇanakeṇ udakāñjali ri saṇ hyaṇ Çiwāditya.
yatika gawayakēna nira, tatar panaṇḍaṇ dodot wirūpa — wirūpa
ṇaranya carik emēl —, çuddhā radina paripurnā juga tikaṇ dodot
saṇḍaṇ nira, tatar paññjak-ñnjaka; tatar parā ri umah niṇ omah,
20. kewalāyogā juga sira. tatar bandha-paribandhā ta sira, ṇuniweh
byasanā — byasana ṇaranya tripaṇa, dyūtādi, ika tan gawayakēna de
saṇ brāhmaṇa —, tan parā wyāmoha yan wuwus magawe lokikācāra
— <lofikācāra> ṇaran ira pūjā, yajña —. yatika tan tulayēn ira.
tan tirwa ulah niṇ tiga sira. tiga ṇaranya: kṣatriya, weçya, çūdra;
25. kewala marahana juga sira ri saṇ tiga varṇa. apan rwa kewala
gawayakēna de saṇ brāhmaṇa. rwa ṇaranya: kriyārcana; kriyāwidhi

1. iḍṛçāḥ(?): etdasa al., etadaça B — prajā: prajaḥ ω — vai: ve ω —
2. p° ṇ atita z: p° riṇ atita H, atita-prabhu x — 2—3. reh—rat y: om. x —
3. kadyaṅgan x: kadi krama DH, krama C — 3. Dilīpa x: Dilima y — Raghu
FH; Ragu z, Raṇu B — Ikṣw° (sic) A° y: om. x; I° del.? — 5 uvāca y:
om. x — 6. °sādhanaṭ: sadānat ω — kuryād: karyat ω — 7. çūdro: sudraḥ F,
sudra al. — sthitam (?): svitam ω — 8. nika saṇ F: nikaṇ saṇ B, nikaṇ DH,
def. C. — 9. vaiçya F: weçya al. (def. C) — 10. iṇ y: riṇ x — tuhun —
varṇanya x: om. DH — 11. kaheṇ x: bheda DH, bhe C — 12. kun° ul° y:
maṅke ulaha x — m° ulahakēna(?) nira: ulahkēna n° y: om. x, ? — n° ṇ
bh° y: enaka ṇ rat x — 13—15. magawe — agēlēna ta sira x: om. y —
°amūjā y: om. x — 16. mantrasn° — Çiwad° y: om. x — 17. °kēna nira
F: °kēn ira al. — 17. tatar x: tan y — 18. radina p° j° y: radin ipuna F,
radin apuna B — d° s° x: sinaṇḍaṇ DH, si sinaṇḍaṇ C — 19 tatar (1a) x:
tan y — 20. b°-p°: baṇḍa-paribaṇḍa ω — 21. ika tan — yajña y: om. x —
22. lokikācāra add. — 23. yatika — ira x: om. y — 24. niṇ x: saṇ y —
sira tiga x: om. y — 25. kewala x: kewalya y — mara(?) y: para x —
hana (?) — warṇa y: ha saṇ tiga juga sira x — kewala x: om. y — de y: om. x.

yoga, kunañ samañkana tulayēn sañ brāhmaṇa. yāwat mañkana çila nira sañ dwija enak tikañ rat, swastha tikañ bhuwana. apan atēguh sañ brāhmaṇa ri swadharma nira, tinut ri tēguh niñ bhuwana.

- Mañkana sañ kṣatriya, nihan ulaha nira : masiha riñ rat, umaritrāṇā
5. ñ hīna-dīna, humilañakēna kalēñka niñ bhuwana. çūrā ta sira riñ samara, dānaçūrā ta sira, umintuhwa ri warah sañ hyaṇ Āgama, bhaktya ta sira riñ sañ brāhmaṇa. nahan ulaha nira sañ kṣatriya.

- Kunañ ulaha niñ waiçya : yatnā ta sira ri karakṣaṇ sañ hyaṇ Çrī. Çrī ñaranya mas manik rājata wastra dhānyādi mwañ strī rahayu,
10. ñuniweh karakṣaṇ iñ paçu wēnañ-wēnañ saprakāra, mwañ kriyā sambyawahāra. yatnā sañ waiçya ñaranya, tan parachidrā riñ para ; tan panirwa ulah sañ kṣatriya, kewalya dharma niñ waiçya juga gayakēna nira. ulah pwa sira mañarjana, magawaya ta sira kāyika-dharma, kadyaṅga niñ patani, gilañ-gilañ, sabhāgyan wēnañāgawe
 15. wihāra, çālā, paryañan, kuṭi, patapan, ityewamādi. mañkana pakēna nikañ artha ri sañ waiçya. nahan ta ulaha sañ waiçya.

- Kunañ ulaha sañ çūdra ikañ yogya lakwakēnanya : yatnaha, ya tanpānukūla, haywa tan matēguh ri çāsana, tututa ri pakon sañ trijanma, haywa umalañ manahnya, apan ikañ çūdrajanma kakawaça
20. deni sañ trijanma, apan huwus tinitah de Bhaṭṭāra ikāñhastapada de sañ trijanma ri dharmasādhana. sañ waiçya matēguha ri swadharma nira. ikañ çūdra matēguha i dharmanya.

Mwañ tan yogya niñ anak niñ brāhmaṇalakya anak niñ kṣatriya.

1. tulayēn : kulayēn al., ulahēn B — 2. atēguh y : tēguh x — 3. ri x : riñ z, °damēl H — swadh° y : sadh° x — ri H : iñ z, niñ x — 4. nira y : sañ kṣatriya x — 6. umint° y : amint° x — ri y : om. x — warah y : warawarah F, rah B — 7. ulaha nira y : ta ulah x — 8. ulaha niñ y : çila niñ sañ x — waiçya F : weçya al. — ta sira ri x : ri DH, om. C — 9. wastra x : wastrādi y — dhanyādi (sic) x : om. y — 9. strī r° n° y : om. x — paçu x : om. y — 10. mwañ y : ñuniweh x — kriyā y B₂ : triyawidhi kriya F, triya B — 11. waiçya F : weçya al. — tan y : an x — 12. waiçya ut supra — juga y : om. x — 13. nira x : ira y — ulah x : ulih y — 14. gilañ² FDH : gulañ² BC — sabh° n x : sabh° y — °agawe x C : °agaweha DH — 15. ç° p° x : p° ç° y — kuṭi DH : om. al. — ityew° y : ityaiw° x — 16. waiçya (2 X) F ; weçya al. — nahan — waiçya x : om. y — 17. sañ x : niñ y — ikañ yogya lakw° y : om. x — yatn° ya t° F : kayatnaha ya tanpanut ulah B, om. y — 18. matēguh z : atēguh H, om. x — 19. apan — sudrajanma (kakaw°) y : n (kaw°) B, om. (kaw°) F — 20. deni sañ F : deniñ sañ B, de sañ z, de nikañ H — trijanma H : triñjanma z — tinitah y : titahnya x — ikāñ° y : ika x — 21. etc. waiçya F : weçya al. — 21. matēguha y : mañguha x — ri sw° y : om. x — 22. nira H : dharmanya D ; om. C — ikañ çūdra — dharmanya FH (: F, riñ dh° H) : corr. z, om. B — 23. °alakya x : rabya z, rinabyan H.

anak niñ kṣatriya [kṣatriya] yogya rabya niñ brāhmaṇa. mañkana anak in kṣatriya, tan yogya anak nirālakyānak in waiçya; anak niñ waiçya yogya rabya niñ kṣatriya. mañkana anak niñ waiçya tan yogyālakya anak niñ çūdra; anak niñ çūdra yogya rabya niñ anak niñ waiçya.

5. Yapwan atēguh ikañ caturwarna ri swadharmanya sowañ-sowañ, matañnya kapañguh prayojana nika sowañ-sowañ mwañ tan hana warnasañkara ñaranya. sañkṣepanyānakku, tēmēn makasthya sawarñanya juga ikañ caturjanma. haywa ta sira tan wruh ri sawarñ nira,
10. mwañ yatna ta sañ caturjanma ri luñguh niñ caturāçrama. caturāçrama ñaranya: brahmacāri, gr̥hastha, wānaprastha, bhikṣuka. nahan tañ caturāçrama ñaranya. brahmacāri ñaranya sañ sēḍañ mañabhyāsa sañ hyañ Çāstra, mwañ sañ wruh ri tiñkah sañ hyañ Akṣara, sañ mañkana kramanya sañ brahmacāri ñaranya. kunañ ikañ sinañguh
15. brahmacāriñ loka, ikañ tañ sañgrabeñ wiçaya istryādi, yeka brahmacāri riñ loka. kunañ ikañ brahmacāri waneh sinañguh brahmacāri cāraṇam, para niñ ātmapradeça sañkṣepanya. sañ yogiçwara sira brahmacāri riñ çāstrāntara riñ çāstrajña. huwus pwenak tama nira riñ aji kabeh ikañ sakarēgēp de nira, gr̥hastha ta sira mastri pwa
20. sira, manak, madrēwya hulun, ityewamādi, mañunakēñ kāyika-dharma yathāçakti. ri tēlas nira gr̥hasthadharma ginawayakēñ ira

1. kṣatriya (yogya) al.: *om. H, del.* — anak niñ kṣ° — brāhmaṇa B: kṣatriya yogya rabya rabya niñ brāhmaṇa F, yogya rabya niñ anak in brāhmaṇa z, yogya rinabyan in anak in brāhmaṇa H — 2. anak—anak niñ x: rabya niñ anak in y — 2—3. anak n° w° — mañkana x: yogya anak in weçya rabya niñ anak in kṣatriya. hana z, yowanikanak in weçya yogya rinabyan i kanak in kṣatriya H — 4. °alakya x: rabya z, rinabyan H — anak (1a) x: *om. y* — niñ (1a) x: niñ anak in z, denikanak in H — 6. yapwan x: marapwan y — ri swadh° y: *om. x* — 7. matañnya y: *om. x* — pray° n° x: tañ hayu denya (: z, de nika H) y — mwañ x: *om. y* — 8. warnasañkara x: warnāça y — °anaku y: *om. x* — 8.—9. makasthya — caturjanma x: sama kapañguh denyāsthiti ri sawarñanya jugekañ (z: juga rikañ H) caturwarna y — 9. haywa y: ayo x — sawarñ x: sawawa y — 10. °janma x: °warña y — niñ x: sañ y — 10—11. cat° ñar° x: lwir nira y — 12. sēḍañ x: *om. y* — 13—14. mwañ — kramanya x: wruha ri satinakah krama niñ sastra y — 13. sañ mañk° F: samañk °B — s° br° ñar° x: sira ta brahmacāri ñaran ira y — 14. sin° br° 1° y: br° ñaranya riñ 1° x — 15. ikañ tan — istryādi y: ikañ loka ika sañ gramyavairsaya (F: °vaḍi sayā B) pirivajana (F: °jarna B) samañgulakēñ wiçaya strī-prabhṛti x — istryādi DH: istyidi C, (stryādi?) — 16. kun° ik° br° x: *om. y* — sinañguh y: *om. x* — brahmac° cāraṇam y: brahmacarinam x — 17. para x: mara y — 18. riñ çāstrajña y: *om. x* — pwenak x: enak y — tama y: prathama x — kabeh y: *om. x* — ikañ sak° — nira x D: *om. CH* — ta y: pwa x — 20. mañunakēñ x: mañanakēña y — 21. °dharma (1a) y: *om. x* — yathāç° v. d. Tuuk (B₃): ya ta ç° mss. — dh° gin° ira y: *om. x*.

- wānaprastha ta sira, mur sakeñ grāma mwañ muñgwiñ çucideça, makādi wukir, magawe patapan sthāna nira gumawayakēna pañcakarma mwañ malwañ wiçaya mwañ mañdeçanākēn dharma. huwus pwa sira wānaprastha, bhikṣuka ta sira, mur sakeñ patapan ira,
5. niṣparigraha, tan pañaku patapan, tan pañaku çişya, tan pañaku pañawruh, paða ya tiniñgalakēn ira. sañ wiku mañkana krama nira sira ta sinañguh bhikṣuka ñaran ira. apagēh pwekañ caturāçrama mwañ ikañ caturjanma, enak tañ rat, swastha ñ bhuwana. tēlas karuhum jaya nīroga çrī mahārāja sakulasantāna nira. —

1. ta y: pwa x — mur sak° gr° mw° x: mañuñsira wukir y — çucideça y: çudi (< çuddhi?) deça x — 2. mak° wuk° mag° x: gumawayakēna y — gumawayakēna x: (ā)gawe ikañ y — 3. malwañ x: lwañ in y — mw° mandeçanākēn: mw° madwesanakēn x, mañdupakēn z, mañdumakēn H — 4. wānap° z: warṇap° al. — ta y: pwa x — sakeñ x: sañkeñ y — patapan B y: tasthana F — ira etc. al.: def. F — 5. °graha z: °grha BH — pañaku (2a) al.: pwañaku B — çiş° t° p° B: om. y — 6. paða — krama nira y: om. B — tiniñg° H: tiniñç° z — 7. ta sinañguh B: om. y — pwekañ y: tikañ B — 8. ik° cat° B: caturawarna y — swastha ñ (: çwastañ) y: sattwa ta B, „l. swasta” B₃ — 9. nīroga y: diggha ya B — çrī m° y: çīçram m° B — sak° s° n° y: santana B.

ADDENDA.

- p. 345 noot bij r. 3: Kratu: Kṛtu ω (cf. p. 347, 25).
 „ 348 „ „ „ 18: sañ Harakṣya ω: e Saharakṣā?
 „ 352 „ „ „ 25: rasendriya corr. ? : daçendriya?, rajendriya? (apan sadana niñ mujarakēn tan dharma. rasendriya n don in tutuk B; a. s. n. m. dh. ikañ r. d. in t. DFH; a. s. n. m. dh. ikañ ujar yukti. ikañ r. d. in t. C) —
 „ 354 „ „ „ 8: °taḥ: °to mss. —
 „ 356 „ „ „ 28: ya ta x: om. y —
 „ 357 „ „ „ 16: hana p° x: hap° y —
 „ 358 „ „ „ 6: tānon ω: tinon? —
 „ 366 „ „ „ 13: tēmēn ika, tēmēn. ika mss.
 „ 370 „ „ „ 8: rakwa B: sakwa al. —
 „ 374 „ „ „ 17: sakti: çakti mss. —
 „ 377 „ „ „ 15: °manā: °manah ω —
 „ 386 „ „ „ 3: donya ω: denya? —
 „ 390 „ „ „ 11: wis: wi mss. —

GLOSSARIUM.

In het hieronder volgende glossarium zijn alle woorden en uitdrukkingen, voorkomende in het Agastyaparwa, opgenomen die mij om een of andere reden van belang schijnen. In de eerste plaats zijn hiertoe gerekend de woorden die niet in Juynboll's Woordenlijst worden opgegeven; dan die die daar of bij Van der Tuuk, Kawi-Balineesch-Nederlandsch Woordenboek niet voldoende tot hun recht komen of die in het Agastyaparwa gebruikt worden met een daar niet vermelde beteekenis; voorts vele woorden waarvan het mij gewenscht voorkomt het aantal geregistreerde vindplaatsen te vermeerderen. Onder de in het glossarium opgenomen uitdrukkingen zal men vele Sanskrit-woorden vinden, die niet in bovengenoemde Woordenlijst staan; vele hiervan (composita) zijn niet slechts gekenmerkt met Skt., maar bovendien zijn hun samenstellende deelen onderscheiden; als regel is dit geschied, wanneer het Petersburgsch Woordenboek de uitdrukking niet als zoodanig opgeeft.

hēhēh, 361, 2; 362, 3, wsl. onreinheid.
ahanta, 376, 23; 24. Wat precies?
anurūpa, 356, 16, Skt., overeenkomstig.
anukūla (zie crit. app.) Skt., 397, 18, overeenkomstig (het voorafgaande, wsl.). Onzekere lezing.
hīnadīna, Skt., 358, 26; cf. 358, 23.
hantu, 370, 7; vgl. N. J. antoe; Soend. hantoe.
antaḥhṛdaya, Skt. antaḥ + hṛdaya, 375, 22; 26.
antaḥkaraṇa, Skt., 375, 12, 13; in de Sāṃkhya-phil. het „inwendig orgaan” als eenheid.
antara, Skt., pantara, 356, 18; ± ondertusschen —, pantara(n), 377, 2.
antru, guṇ —, 350, 12. Te denken aan N. J. antroe, hefboom, of stut daarvan?
antastha, 387, 17. Skt., wat zich in het inwendige bevindt.
antaṣṭāda, 385, 11; vgl. K. B. W. I, 66; 67.
antyanta, 357, 8; 386, 9.
anaīṣṭhikī, 358, 18; wsl. Skt. a- + naiṣṭhika, fem. -ī; n° = definitief, hoogst, compleet, volmaakt; hier dus: niet volmaakt.
unēñ, kinonēñan, 356, 25; 362, 10.

uccāraṇa (Skt.), koccāraṇan, 365, 13; vgl. Bmḍ. Pur., p. 358, s. v.
ucap, sapocapana, 366, 12.
hāra (āra), 374, 10; < Skt. āhāra, voedsel. Vgl. crit. app. en gloss. op het Bmḍ. Pur., p. 358, s. v.
arnah, parnah, 364, 8; 373, 24; van betrekking van bloedverwantschap. Vgl. N. J. prēnah.
hṛta (Skt., hiervan?), kahrta, 355, 23; of: van hērēt, cf. 375, 14.
arjana, Skt., 397, 13; schijnt hier absoluut gebruikt te zijn: „verdienen”. Hs. C heeft arcana; zóó?
aku, paṇaku, 372, 7; 390, 10. —, tan paṇaku, 399, 5.
ekādaśa-dēvāḥ, Skt., 356, 8.
(h)ada, tuwuh (h)ada, 356, 8; Skt. bhūta; vgl. K. B. W. I, 150 hyaṇ tuwuh hada, uit een inscriptie; zie ook Bmḍ. Pur., Gloss. p. 359, s. v.
hēduk, 350, 8; zie K. B. W. I, 160.
ekaṣṭrawya, 353, 4, Skt. e° + ṣ°, „een en al oor”.
ādisattwa, Skt. ā° + s°, 385, 18; 22; 23.
odwad, 381, 27; 28.
adhamapaṇu, Skt., 379, 29.
haḍaṇ, kahaḍaṇ-hadaṇ, 372, 8.

iḍḍōn, um-, 375, 22; zie Jb. sv. hiḍḍēn.
hēt (*hōl*), pa-an, 360, 15.
hetu, 379, 5 als bijwoord gebruikt: daarom. —, hetunyan, 380, 3.
atak, 354, 23, peulvrucht. K. B. W. I, 183.
atīta, Skt., ñ a° (zie echter 't crit. app.), 396, 2; vgl. ñ *unī*.
uttamaguru, Skt., 390, 6; 18; 391, 1.
utsarga, Skt., mañutsarga, 380, 22, ontlasting.
atwih, 379, 22; a-t(ē)wih?
ātivāhika°, Skt., 355, 1; 4. Zie crit. app.; vgl. ook K. B. W. I, 192. Zie de aant.
hitāwasāna, Skt. h. + avas°, 353, 1; die tot een goed einde, — resultaat, — gevolg strekken. Vgl. Arj. Wiw. 33, 6, 3.
ātmapradeṣa, Skt. ā° + p°, 398, 17.
usana, riñ u°, 363, 29.
askṛta, āskṛta, 353, 21. Verm. te verg. bij K. B. W. I, 211, sub II.
istri, 398, 15, = strī. Vgl. ook de lezing van x op p. 345, 28.
aṣṭa-dewatā, Skt., 377, 10.
hastapada, 357, 2, bediende; vgl. de uiteenzetting bij Van der Tuuk, K. B. W. I, 215. —, *aiñh*°, 397, 20, m. i. hier zóó te verklaren, al is: ika (ñ) h° misschien mogelijk. — Zie ook Ādip., p. 47, 9.
aṣṭabhaga, Skt., 376, 30; 385, 14.
aṣeṣa, Skt., 383, 5, volledig, compleet. Hier wsl. „volleerd”, zie v. d. Tuuk, K. B. W. en Jb., Wdl., ss.vv.
aṣṭawadana, Skt., 377, 31; vgl. K. B. W. I, 224b, In 't Skt. wezens met een paardekop, ook naam van 'n volk.
isiñ, pañisiñan, 380, 9.
hwat, 380, 16; 24; 386, 3 en elders. —, umwata, 379, 20. —, ka-a, 379, 24. Vgl. K. B. W. I, 248.
avatañṣa, pinaka-, 364, 2. Contaminatie van avatāra en aṃṣa in dewāṃṣa, aṃṣāvatarāṇa?
hala, hala², 378, 14; „anak ing mamēdi”

K. B. W. I, 258; zie ook II, 299 b ond.).
hulēr, -ēn, 359, 22.
hēlēn, hēlēn², 386, 8.
apahāsa, in-an, 386, 24, Skt. apahāsa, spottend lachen; vgl. Rām. 7, 16, 16, vgl. ook apahāsa, Rām.
uṣacāra, Skt., 359, 8.
ipik, tan pañipik², 360, 24.
apakāri, mañ-, 374, 9, (vgl. crit. app.), Skt. apakārin, nadeel berokkenend.
upakāra, Skt., upākaran, 379, 6.
apawarga, Skt., 365, 5, = mokṣa.
uṣayoga, añup°, 386, 18, Skt., vgl. K. B. W. I, 328; het aanwenden; toe-passing, gebruik.
aji, pañajyan, 353, 21. —, *pinakapañajyan*, 393, 5, tot leermeester strekken. Vgl. voor *pañajyan* in deze bet. ook Ādip., p. 205.
ayo, 388, 4, = haywa.
hyañ, 343, 19 en elders, door Dṛḍhasya tot z'n vader gebezigd.
anja, anja², 378, 14. Zie K. B. W. I, 368. N. J. andja² = op de handen staan met de beenen omhoog. Vd. een menselijke figuur die op de handen loopt (dit K. B. W., t.a.p.), soort vogelverschrikker, spook.
ēñjak, pañēñjak²a, 396, 19.
homa, pahoman, 380, 6; vgl. Pigeaud, Tantu P., p. 247.
hamō, 380, 4; in plaats van ha mōñ (dit te lezen, of nevenvorm?), stank, (van rottende voorwerpen, stinkende ziekten en derg.).
iman, eman, 352, 5; 391, 5.
hamēs, 359, 1; begeeren (tot vrouw).
emēl, 396, 18. Vgl. K. B. W. I, 394.
umēl(?), kumēl-umēl, 375, 10.
(h)abēt, mañabēt, 362, 1.
abhyudaya, Skt., ka-an, 376, 13.
abhyāsa, Skt., mañ-, 365, 12.
heñ, *kahēñ* (zie crit. app.), 396, 11.
hiña, hiñan, 348, 12.
iñō, iñōn, 388, 24, ter harte nemen. Identiek met iñu.

haṅkara, = en < ahaṅkāra, Skt., 376, 6; aṅkara, 386, 19.
narakapāla, Skt., 395, 10.
nirdvandva, Skt., 390, 9, onafhankelijkheid).
nirātmakasvabhāva, Skt., 344, 4.
nirāṅkuṣa, 360, 17; 361, 5; Skt. door geen banden gebonden, vrij; O.-Jav. meer ongemaniërd.
ndīn apan (vgl. crit. app.), 386, 23; 387, 12; vgl. K. B. W. I, 305; 309 en II, 290; in apan; ndi kapan, enz.; „hoe zou”.
niṣcetana, Skt., 391, 8.
niṣcaya, kumaṇiṣcaya (vgl. crit. app.), Skt., 395, 4, vaststellen.
niṣparigraha, Skt., 399, 5, zonder bezittingen, zonder have.
niṣparabyāpāra, 390, 16, Skt. niḥ + para + vyāpāra.
niṣṛṭti°, 355, 29; Skt., het afstand doen van, afzien van (tegenstelling van praṣṛṭti).
nāṣātmatattva, zie de aant., 390, 1.
nyuḥ, 381, 28: nyu(h) hano.
nyan, 395, 1. Vgl. het crit. app.; nya + n?; „en zoo ook”?
nimitta, Skt., maka-nya, 364, 2.
nigraha, Skt., indriya-n°, 355, 23.
cāraṇam, Skt., 398, 17.
cheda, 360, 25, Skt., o.a. gebrek; vgl. N. J. (voor tjatjad en geseh); K. B. W. I, 613.
codya, 358, 28. Skt. codayati, iemand aandrijven, met verzoeken, eischen lastig vallen, — overstelpen, enz. Vgl. Jb. s. v.
catura, 383, 5; vgl. het crit. app.; bet. „vier”, d.i. „alle vier” of dittographie.
caturjanma, Skt. c° + j°, 398, 9; 10; 399, 8; de vier geslachten, klassen (van menschen).
caturbhūta, Skt. 343, 25; 344, 6; 376, 8; de vier grove elementen; zie de aant.
caturbhūja, 378, 7, Skt. vierarmig; vierzijdig, vierhoek. Hier zijn bedoeld de vier diggaja, wereldolifanten.

cala, *cumale*, 386, 12.
calita (vgl. var. lectio), 375, 17; h. 1. wsl. te lezen; bet. „op marsch, voorttrekkend” (Skt.).
cipta, < citta, Skt., 10, 8.
ṛṇa, Skt., 379, 2; 380, 11; 28; schuld, verplichting.
rara tuha, 359, 2.
rare, 364, 12.
riris, kariris-riris, 355, 7, ijselijkheid, afgrijselijkheid.
rakṣaṇa (zie het crit. app.), Skt., 358, 18; het hoeden, beschermen. Vgl. Mārk. Pur. 51, 38, waar rakṣaṇa gebruikt wordt voor „voor-behoedende godsd. plechtigheid”.
rādhanaṣarāyaṇa, 364, 5; rādhana < Skt. ārādhana; de ā- opgegaan in de voorafgaande -a?
rodraṇa, 364, 5. Skt. raudra + tantra.
rusi, rusi-rusi, 360, 16; Skt. roṣin, toornig?
rasendriya, 352, 25; 372, 30. Zal, naar analogie van *śrotendriya*, gehoororgaan (P. W. VII, 328), beteekenen: zintuig van den smaak. Misschien foutief gebruikt; of *daṣendriya* te lezen. Of *rajendriya*? Vgl. de aant. en de addenda.
ṛṣiyajña, Skt., 356, 1; 4; 6; het aan de ṛṣi's te brengen offer; Manu, 4, 21.
rwa, tan paṇrwa-rwa, 390, 10.
rāvaṇaḥasra (zie crit. app.), Skt., 371, 21, zeker snaarinstrument.
rajendriya, 375, 21; 391, 8. Zie de aant. bij p. 375, 21.
rajasvālā, 366, 11; h. 1. menstrueerend; gelijk in het Skt.; merkwaardigerwijs staat het bv. Ādip., p. 11, gebruikt voor ṛtumatī, d.i. in de periode terstond na de menstruatie verkeerend.
rana, *karaman*, 356, 9; vgl. de aant.
ramēs, 360, 3, hier als N. J.: door elkaar gemengd.
reṇan, -aṇr°, 355, 12; kerren, steunen;

zie K. B. W. I, 819; vgl. N. J. rengan, kermen (van een kind of van een zieke).
keh, *akeh*, 386, 16.
kuhuḥ, 347, 13; Skt. *kuhū* (soms *kuhu*), de dag van de Nieuwe Maan.
kēna, *kēnana*, 389, 2.
kanya, — *ya*, 379, 14; 23; 380, 1; *kanya*, 386, 14. Vgl. K. B. W., II, 37, s. v. *kanyatan*.
kunañ tāpan, 358, 17; 360, 2; 371, 21; 372, 7; 379, 15; 388, 14; 391, 4. Mogelijk moet men *kunañ ta pan* spellen.
kirti, Skt., 355, 22; 25: explicatie van wat er onder verstaan wordt.
kṛtopakāra, Skt., 380, 11.
kurumani, 378, 12. Zie K. B. W. I, 597b, s. v. *curumanik*.
kūmarāṇa, Skt., 374, 23.
kēkēs, *pa-*, 390, 14.
kuḍis, — *ēn*, 380, 4; schurftig. Vgl. N. J. *koēdis*, Mal. *koedis*.
kidul, *kinudulan*, 357, 10.
kita, 387, 4; 2e p. s? z. 379, 4!
kaṭapūtana, Skt., 378, 14; een soort spook. Zie de aant.
katuṅgyaṇ, 350, 20.
kusu, *akusu*, 350, 19.
kṣetra, Skt., *maka-*, 343, 13; vgl. de aant.
kusala, vgl. het crit. app., 355, 25; zie K. B. W. II, 198.
°kṣema, 385, 1; 2; Skt., cf. P. W., s. v.
kēl, *mañkēl*, 375, 18; *kumēl*, 375, 10.
kula, *-in-* (vgl. crit. app.), 390, 16.
kālāntara, Skt., *pañ* —, 379, 11.
kalikālarākṣasa, 365, 2. Vgl. K. B. W. II, 226 b, boven.
kālatattva, Skt., 390, 1.
kuluwun, *n-*, 344, 3.
kaliliñan, 381, 7; zie K. B. W. III, 736, waar uit een *Kṛtabhāṣā* geciteerd wordt: „*k.* = *poejoeh*”. *Poejoeh* is N. J. kr. bij *gēmak*, een wijfjesvogel, die gelijkenis vertoont met onzen kwartel.
kalpika, 357, 17, een pucuk-bloem met

blad, achter het oor gestoken. Vgl. K. B. W. II, 262; Berg, bij Kid. Sunda, 1, 12b. Zie de aant.
kēlcū (v. l. *kēla?*), 363, 17; wat in den weg staat aan?; vgl. *sēlañ* (naast *sēla*), *alañ*, enz. In het Mal. bestaat *kēlang* = *sēlang*.
kalañkyeñ (v. l. *kalañkyā*), 380, 30; zie Jb. s. v. (p. 119).
kaya, 355, 23.
kaya, *ma-*, 374, 21.
kāyika, Skt., 352, 6; 377, 6; lichamelijk.
kāyika-dharma, Skt. *k°* + *dh°*, 397, 13; 398, 20.
kēmēh, *pañēmēh*, 361, 4; h. l. zeer duidelijk (cf. Jb. s. v., p. 129): bezoedeling, onreinheid.
kēmēr (? , zie crit. app.), 359, 29.
kāmuka (?), 361, 21.
kubwa, 377, 28; zie K. B. W. II, 370: „*kēbo*”.
kēbwan, 350, 7.
kubhāṇḍa, 378, 14. Zie de aant.
kabayan, 361, 16; 366, 18. Zie deze Bijdragen, 90, p. 163.
kañ, 355, 3; 366, 15; 367, 9; 370, 10; 17; 23; 387, 24; = *ikañ*. Vgl. Bmđ. Pur., Gloss., p. 361, s. v. Zie ook bv. Tantu Pangg., p. 83.
kinñin, *-um-* (zie var. lect.), 388, 22.
de, ter aanduiding van verwantschapsbetrekkingen, en derg., 372, 5; 373, 25; 378, 27; 379, 14; 392, 22; 394, 9.
—, aanduidend een verhouding van ondergeschiktheid, vgl. Bmđ. Pur., p. 49, 27 —: 397, 20; vgl.: 378, 27; 393, 5; 396, 14. Zie ook 374, 14.
—, *sadenya*, 379, 24; *sadenya n*, 379, 20.
don, *ya ta donya*, 362, 9, m. i. 't waar-schijnlijkst te verklaren als N. J. *tan don*, niets anders te doen hebben dan.
dhanaçūra, 379, 7; 9, 11, enz., zoo te lezen, of *dānaçūra*; Skt. *dhana* + *çūra*. —, *ka-an* (zie crit. app.), 364, 2.
ghanapunya (zie crit. app.), 379, 6. Skt. *dhana* + *puṇya*.

dhāraṇa, Skt., kandarana (zóó alle hss.), 378, 10, af te leiden van Skt. *dhāraṇa*, dragend.
dhāraṇā, Skt., 375, 20, het gericht worden van het denk-orgaan op een bepaald object; het daarbij geoeffende regelen der ademhaling.
dūraçraṇa, 376, 14; Skt. $d^{\circ} + \varsigma^{\circ}$; het vermogen om uit de verte te hooren.
dhīrapuruṣa, Skt., 379, 5, een verstandig man.
dīrajñāna, Skt. $d^{\circ} + j^{\circ}$; 376, 14.
dharma, $^{\circ}ka-$ (zóó), 355, 29. —, $^{\circ}ka-$ an, 355, 28.
dharmaśādhana, Skt. $dh^{\circ} + s^{\circ}$; 380, 6; 386, 3; 7.
dharmaçila, Skt.; 370, 1, deugdzaam, rechtvaardig. Het volgende *t a r a* kan men op zich zelf als comparatief-suffix opvatten; mogelijk is ook, dat het Skt. *t a r a s*, „energie, werkzaamheid” is. Of te lezen: *cāra*?
dharmaṇatnī, 365, 9; 379, 15. Vgl. Kul-lūka op Manu, 3, 262: *dharmapatnī savarṇā prathamodhā*. Zie ook p. 372, 4.
dharmanūrti, Skt. $dh^{\circ} + m^{\circ}$; 365, 14.
dikṣā Skt., 391, 3 e.a. *ka-*, 391, 21. —, *pa-ana*, 391, 2.
dadī, *dadyan*, 356, 28; weder-geboorte, incarnatie, nieuwe existentie. Vgl. Arj. Wiw. 7, 6.
dodot, 358, 8.
dātā, Skt., 352, 12; 362, 9.
daityāṇṇa, 383, 6; Skt. $d^{\circ} + a^{\circ}$. Vgl. *devāṇṇa*, Kathāsaritsāgara, 25, 296.
deçanā, Skt., *mañ-akēn* (conject.), 399, 3; onderricht geven.
duṣṭakarma, Skt., *ka-an*, 351, 15. Skt. *d.* = snoode daad; misdadiger.
duṣṭavācika, Skt. $d^{\circ} + v^{\circ}$, *ka-*, 351, 25.
duṣṭajñāna, Skt. $d^{\circ} + j^{\circ}$, *ka-an*, 351, 29.
duṣṭamānasika, Skt. $d^{\circ} + m^{\circ}$, *ka-*, 351, 25.
diçya, Skt., *ka-an*, 388, 22.

diçyaçarīra, Skt., 355, 5.
deçayajña, Skt., 356, 2; 3, 4, offer bestemd voor de goden.
dhyāna, Skt., 375, 20, meditatie. Zou met het volgende een *dvandva-comp.* kunnen vormen.
dāyaka, Skt., 389, 13. Vgl. Tantū Pangg. p. 105 en Jb., Wdl., s. v.
damalīn (wuk-), 350, 1; vgl. 367, 9.
ḍimṇil, 354, 17; zie K. B. W. II, 523, waar men „naar achter staand” als beteekenis kan concludeeren. N. J. *ḍimṇil* = *ḍempēt*, aaneengekleefd, nauw verbonden; dus „samen-groeid”, zooals trouwens ook in het Soend. een bet. van *dempēt* is.
ḍomba, Skt., 360, 8; 396, 10. Skt. een man van lage kaste, zich bezig houdend met muziek en zang.
tah, *anah* (sic?), 372, 3; m.i. wsl. af te leiden van *tah* (*kētah*); zie K. B. W. II, 549; h.l. ik bedoel; ik versta onder de aldus genoemde persoon
tuhuk, *ma-*, 357, 3, krisdrager.
tahap, *tumahap*, 343, 11.
iēṇḍēk, *a-*, 354, 20. Zie Gloss. op Bmḍ. Pur., p. 362, s. v.
taṇḍas, 345, 2, foutief voor *tēṇḍas* of nevenvorm?
tunto (?), *tumunto*, 343, 12; zie crit. app. Bet.?, juist? Zie de aant.
tanaya, Skt., *tanayan*, 388, 22; 23; vgl. Tantū Pangg., p. 75, ond. (2 X); zie ook Bmḍ Pur., p. 49, 10.
taniṇ, *tinaniṇ-taniṇ*, 379, 22.
tucita, 355, 6, wsl. op te vatten als Skt. *tucchita*; *tuccha*: *çūnya*, *alpa*, *hina*.
tara (?), 370, 1; zie onder *dharmaçila*.
trṇoṣadhi, Skt., 382, 1, *dvandva-comp.*, grassen en kruiden.
tarka, Skt., 375, 20, reflexie, speculatie.
trikāya, Skt., 377, 5. Vgl. K. B. W. II, 597; IV, 517 vlg.
trṣṇā, Skt., *ka-* (vgl. het crit. app.), 390, 12.
trisandhya, Skt., *ma-*, 396, 15.
triṇaṇa, Skt. de drie spelen, 396, 21.

trijanna, Skt. $t^{\circ} + j^{\circ}$, 397, 18; 20; de drie hoogste kasten.
triyak, 357, 1; 372, 11, Skt. *tiryak*, dier.
taramtam, pa-, 351, 20. Gdwd. *tamtam?*, vgl. K. B. W. II, 615.
trigañca, 375, 17, snel.
taruñ, a-, 350, 22.
turuña, 378, 17; vgl. K. B. W. II, 623.
tēka, 353, 11; m.i. hier wsl. tusschenwerpsel, als N. Jav. *tēka*.
tukar, mi-akēn, 354, 3.
tasak, 390, 2, doorkneed, volleerd.
tuwuh, manuwuhakēn, 351, 12.
twan, ka-, = katon, 380, 25; vgl. K. B. W. II, 564.
twaksāra, Skt., 381, 25; 29; zie K. B. W. II, 681.
tali, tinali dawa, 359, 5.
taila, Skt., 356, 3; zie crit. app. en verg. K. B. W. II, 690a.
tēlēh, tēlēhēn, 353, 23, behept met een of andere kwaal. Vgl. N. J. *tēloeh*, booze geest die kwalen en ziekten aanbrengt. Vgl. ook Soend. *nganēloeh*, behexen, betooveren, zoo, dat de behekste uitwassen krijgt of z'n ingewanden uitbraakt.
tēlas karuhun, 399, 8, dan eerst.
tulay, -ēn, 396, 23; 397, 1.
tulumpak, pinaka-an, 380, 9, dienende om op te gaan zitten.
tēpēt, 359, 8; 14. Vgl. het Mal. en Min. gebruik van *tēpat*.
tēpēñ, -um-, 382, 12.
tyanta, 360, 16, < *atyanta*.
tuyak (?), *manuyak*, 380, 23; zie de aantekening; de woordsplitsing is onzeker.
toyasnāna, Skt., $t^{\circ} + s^{\circ}$, 396, 15.
taman, ka-a, 363, 4; 389, 10. Af te leiden van *taman*, tuin, „omgrensd, ingesloten door”. Of verband met Min. *taman*, belust, gaarne iets doen, ijverig met iets bezig; dus: gegrepen door de begeerte naar?
tēmes, *tinēmēs* (zie crit. app.), 354, 12.
tumpuñ, *anumpuñ*, 361, 31; wsl. zich goederen van een ander toeigenen,

Verg. *anumpu*, *Kuñjarakarna*, Kern, V. G. 10, p. 67; K. B. W. II, 759.
tanikēs, 388, 8.
tēngēk, pan $^{\circ}$, 393, 12; *tēngēk*, N. J. toenggoek, de wacht houden.
tiñgaluñ, 377, 27. Vgl. het crit. app.
sih, *kasih*, 382, 15; 16, geliefde.
sāhitya, Skt., 370, 25.
sindhu, 354, 25, Skt. *sīdhu*, rum, enz.
sañḍaṇ (zie echter 't crit. app.), 396, 19.
sinibālī, 347, 14; Skt. *sinivālī*, een bepaalde maanphase.
sor, *kasor*, 370, 11, het onderdoen.
ṣarīropadrava, 376, 16, Skt. $\varsigma^{\circ} + upadrava$, = onheil, ongeval, spec. aanval van ziekte, ziekteverschijnsel.
surud, *panurudan*, 353, 21, verm. „voor wien men uit den weg gaat”.
sarisukha (?), 370, 7.
sarwa, Skt., 390, 14.
sarwabhūṭayoni, Skt., 382, 23.
sarwabhāwa, Skt., 386, 13; 17; 18, enz.; 390, 10.
sarūpa, Skt., 355, 4; (356, 16, crit. app.).
sarēñgaṇa, 384, 13; wsl. corrupt; vgl. de aant.
sukha, n *panukhe*, 370, 21.
sakit, *kapisakitan*, 355, 23.
sakṣaṇa, Skt., 376, 12.
 $^{\circ}\dot{\varsigma}ikṣākalpa$, Skt. $\varsigma^{\circ} + k^{\circ}$, 375, 21.
sakala-niṣkala, Skt., 344, 5.
sakalajana, Skt., 355, 15.
ṣoḍaṣatattva, Skt., 385, 6; 12; 15; 389, 24.
ṣaḍṭwarga, Skt., 377, 4; 391, 12; zie de aant. —, *ṣaḍvargavaṣya*, in citaat, 370, 29.
siddhayogīṣṭwara, Skt., 386, 2; 391, 19; 24; 394, 5; heer der *siddhayogins*; *siddhayoga* = having an infallible magic.
sodāmañi, Skt. (*saudāmañi*), 371, 19, de bliksem.
sēḍaṇ, vgl. de aant. bij Bmḍ. Pur., p. 77, 15 —: 343, 25; 345, 26; 347, 21; 349, 20; 365, 10; 12; 368, 6; 395, 7; 396, 14; 398, 12.

saskara, -um-, (vgl. crit. app.), 389, 5, v. Skt. *saṃskāra*, sacrament, ceremonie (tusschenvorm tusschen *saṃskāra* en *askara*, bv. K. B. W. I, 211; vgl. *Ādip.* 114 of corrupt?).
ṣāstrāntara, Skt., 398, 18.
ṣāstrajñā, Skt., 398, 18.
ṣāstraguṇa, Skt. $\text{ṣ}^\circ + \text{g}^\circ$, 352, 17.
śvāhāśvadhāmantra, Skt., 348, 20.
śvāhāmantra, Skt. 348, 10.
savarna, Skt., 398, 8; 9; iemand van denzelfden stand.
savarṇā, Skt., 365, 11, een vrouw van gelijke kaste.
śvabhāva, Skt., pi-, 377, 4.
ṣila, 354, 22; 23; Skt. eig. op 't veld achtergebleven korenaar; h.l. koren, graan in 't alg.?
ṣeṣṭa, -n (sic?), 353, 27. Zie de aant.
saṃu, *anapu-napwa*, 360, 15; 361, 1; 9; 362, 3.
saji, 357, 3. —, *pasajen*, 380, 6. —, *pinaka*-, 356, 27.
sami (zie crit. app.), 350, 22.
samāna, Skt., 345, 4.
samācāra, 366, 15; 376, 27. Skt., *ge-*drag, gebruik, gewoonte. Hier, althans 376, 27, $\pm$ omgaan met.
samidha, 356, 22; Skt. *samidh*, $^\circ$ *samidha*, brandhout. Als *ṣwana*, hond, ontstaan, of uit comp.
samyajñāna, 372, 7; 15; 375, 19. Uit Skt. *samyajñāna*, de juiste kennis, het juiste inzicht.
sāmagrī, 351, 15; zie de aant.
śēmbah, *panēmbahan*, 353, 21.
sambuā, 382, 8. Het beteekent „verlengsel, wat aangelascht, toegevoegd, aangezet wordt”. Voor het gebruik op onze plaats is allereerst te vergelijken de passage uit de *Kuñjara-karṇa*, Kern, V. G. X, p. 66. Kern vertaalt daar met „bijdrage”.
sabhāgyan, opdat: 379, 4; 9; vgl. 397, 14; vgl. *Wirāṭap*, p. 45.
saṅka, -an, 389, 23; — 387, 16 (vanaf). —, *saṅkananya n*, 379, 15.

śūṅkēr, *pa(?)* $^\circ$ (zie crit. app.), 354, 9, verbodsbepaling.
saṅkal, 350, 18.
śūṅkēlit, 352, 2.
wi, 374, 21, mogelijk = *wih*, gelijk *pi* naast *pih*.
śvāhyasukha, Skt. *bāhya* + s° , 375, 9.
śvīṇā, Skt., 371, 21, luit.
śvanaspati, Skt., 378, 11; 381, 20; 21; 382, 1; K. B. W. III, 462 a; van groote boomen, die geen zichtbare bloemen, maar wel vruchten dragen.
śvānaprastha, 398, 11; 399, 1; Skt., de benaming van een brahmaan in z'n derde levensstadium.
śvēnañ, *wēnañ-wēnañ*, 358, 7; 397, 10. —, *pinakawēnañ*², 379, 18; *wēnañ*² = *wēwēnañ*, dier, hoogstws. slechts van tamme dieren. Zie Jonker, O.-Jav. Wetboek, p. 185. Op de eerste plaats zou men N. J. *wēwēnañ*, bevoegdheid, voorrecht, Soend. *wēwēnañ*, verleende macht kunnen vergelijken; niet wsl.
śvācika, Skt., 352, 6; 377, 6; 8; 9.
śvarah, *warawarah(?)*, 370, 1, vgl. echter het crit. app.
*śvērēh*², 358, 21. Vgl. K. B. W. III, 472 en 468.
śvarāṅkakan, 377, 26; vgl. K. B. W. III, 499; Jb., s. v. (p. 517), naam van een dier; men kan aan verband denken met Mal. *rangkak* (*rakak*), *mērangkak* = op vier pooten of op handen en voeten gaan; vd. *si rangkak* = de kruiper, d.i. e. s. v. landkrab. Vgl. ook in het Minangk.: *marangka*^s, id., *si rangka*^s, id., ook een kreeft (v. d. Toorn).
świku luwak, 386, 25.
śwedānta, Skt., 389, 23.
świdhikriyā, Skt. $\text{v}^\circ + \text{k}^\circ$, 386, 12.
śwadwa, — *haji*, 356, 21.
śwadwan, 350, 6.
śwadul, w.², 353, 4; vgl. N. Jav.
świdyātattwa, Skt., 390, 1.
świdyātmikā, Skt., 383, 20, wier wezen het weten is.

- watu*, pinakawatwan 363, 6. Vgl. Jb., s.v. watu II; N. J. waton.
- watēk*, pamatēk, 360, 4; 379, 21; 380, 2; 8. —, *winatēk*, 357, 23.
- waçi*, amaçi (onzeker, zie de crit. aant.), 384, 9. Skt. vaçin.
- wasana*, 380, 22; Skt. avasāna, einde, afloop; zie de aant.
- waçeça*, Skt., 355, 18, —°, verschillende soorten van. Zie voorts: 359, 11.
- wiçwāsa*, Skt., (zie crit. app.), 357, 8.
- wiçwajit*, Skt., 'n soort offer, 358, 1; 384, 6.
- wowō*, 377, 31, = wwawwa.
- wawah*, -ën, 353, 23; vgl. N. J. woh, blijvende puisten op het lichaam.
- wwat*, 380, 9; vgl. bwat.
- wēl*, 354, 20, dwerg.
- wula*, maw.² (?), 357, 4, voor mahula², slangenknecht of iets dergelijks? Of *wula* = *kawula*?
- walikarma*, 356, 8, Skt. balikarma, zie de aant.
- wālawidyā*, Skt. *bāla* + *vidyā*. Vgl. K. B. W. I, 318 b (wruh mañaji w°); III, 568 b; 588 a.
- wahuy*, umaluyakēn, 369, 7, vgl. N. J. maloejakaké, in z'n vorigen staat herstellen, herstellen.
- wilañ*, ka-, 355, 13.
- wijāti*, Skt., 360, 8; 361, 10.
- wiyat*, pamyat (imper.), 379, 4.
- wyasana*, um —, 361, 2, Skt. *vyasana*, ijverige bezigheid, het hangen aan iets met groote hartstocht; een alles-beheerschende eigenschap of neiging, vooral een slechte. H. I. ± z. ijverig bezig houden met de verzorging van iets, een cultus maken van.
- wigraha*, Skt., umigraha (v. I.: umigra, cf. K. B. W. III, 618a), 355, 11.
- wañun*, mañunakēn (v. I. mañanakēna), 398, 20; vgl. Tantu Pangg., pp. 70, 78, 92, 104.
- wānkañ*, 358, 28, bet. onzeker. Mogelijk is „lam, met misvormde voeten”, zooals wel Mal. *bangkang*.
- wañwañ* (vgl. de crit. aant.), 386, 25.
- lo*, 351, 19. Vgl. O. J. Bmđ. Pur. p. 165, 8.
- lah*, lumah, 360, 26, van overleden vorsten; vgl. K. B. W. III, 639; zoo hier?
- lēhēñ*, ka-, 360, 25.
- lintah*, 353, 4; vgl. K. B. W. III, 656; Soend. tjeuli-lentaheun, naar alles wat men zegt hooren.
- licin*, 386, 25, -um-, 386, 11.
- lor*, linoran, 357, 10.
- , *lor kidul*, 358, 21; Zie: linoran.
- laraan*, linaraan, 353, 24; 365, 4.
- laku*, lumakwa citrakāra, 387, 19; pañl.², 368, 14.
- lokācāra*, Skt. 1° + ācāra, 356, 10, lett. het gewone doen en laten der menschen; de gebruiken, observaties der menschen; vgl. 396, 13 enz. Men kan ook denken aan lokacāra, de gang door de wereld.
- lokikācāra*, Skt., laukika + ācāra; 396, 13; 22; cf. 23.
- lawan*, mañlawanlawani, 356, 24.
- lwañ*, malwañi, 399, 3.
- lilañ*, lilañ-lilañ, 380, 6.
- layu*, laywan², 359, 23.
- lañcañ*, 350, 5.
- liman*, maliman, 357, 4.
- lumpuh*, lam, verlamd (in de beenen), 353, 7.
- lampipi*, 381, 8; vgl. Rām. 25, 56.
- lubak* (v. I. luwak), 377, 27, = luwak.
- lin*, liñan (vgl. echter crit. app.), 372, 30.
- lēñkuñ*, 373, 11; zie ook onder de eigennamen. Vgl. N. J.
- luñguh*, 398, 10, rang, waardigheid, positie. —, ma-, 353, 24, ± vallen onder, behooren tot.
- punarukta*, 359, 29; Skt., nog eens gezegd; herhaald.
- pañtikrama*, 353, 26; < Skt. pañkti + krama; zie K. B. W. IV, 34; vgl. de aant.
- pēcuk*, 380, 31; N. J. pětjoek of pětjoek, een zwarte watervogel.

prahārakāla, 364, 23, Skt. *prahāra* (?) + *kāla*, tijd van (storm) vlagen (?).
paricārikā (?) Skt., 366, 17, dienaar; onz.
parikas, 391, 23.
pradānatattva, Skt., 390, 1.
pratyāhāra, Skt., 375, 20, het verwijderen van de zintuigelijke organen van de objecten.
prathamaguru, Skt., 389, 16; 391, 1.
prthagjana, Skt., 382, 21.
paras, paras-paras, 349, 29.
pariçuddha, Skt., *pamariç*°, 379, 5.
prærtti, Skt., 355, 28; het zich toeleggen op een taak, de werkzaamheid.
pūrwaka, Skt., *n pakap*°, 351, 25; Skt. *p*° is niet „voorafgaande aan”, doch ook „vergezeld van”, „onder”. Zoo ook hier en 372, 15.
pūrwasthiti, 387, 6, Skt., vroegere standplaats, plaats waar men zich eerder bevond.
paraṣurita, 360, 17; 361, 24, < Skt. *paripūrita*, lett. volgemaakt; geheel gevuld; dan: ± verzadigd, blasé?
prajñopāya, Skt., 367, 26.
prajojana, Skt., °jñana (hss.), 384, 21.
paramadurlabha, Skt., 385, 13; 388, 12.
parēmpara, 352, 21; Skt. *parampara*, elkaar opvolgend, — afwisselend; adv. de een na den ander.
prabhṛtiḥ (sic), Skt., 382, 1.
paribhāṣā, Skt., 351, 28; hier ± de beschaafde, behoorlijke, uitdrukingswijze.
pada, Skt., 392, 16; positie, waardigheid; 366, 10, hemel; cf. B. Y., 44, 11.
pitṛpiṇḍa, Skt. *p*° + *p*°, 347, 16.
pitṛyajña, Skt., 356, 2; 7.
pas, 372, 20.
pisan, amisan, sanak *a*°, 392, 19. Vgl. Ādip. p. 182, 1; Jonker, Wetb. art. 209; Par. 27, 25. — *ma*°, 376, 8. — *a*°, 377, 1. — *saka*°, 376, 27.
pisaniṇu, 357, 16.
pista, 359, 1; *a-*, 358, 26; vgl. Soend.

pista, gemelijk zijn, boos zijn op iemand, een tegenzin hebben tegen iemand.
pilih, *a-*, 361, 5, onderscheid makend, uitkiezend, kieskeurig. Vgl. Kid. Sunda 1, 2 a.
pūjā, Skt., *ka-*, 361, 7, *k*° *niṇ* çarīra. —, *kapūjān*, 356, 5; 7; vgl. Inscr. van Gēḍangan, V a (Kern, V. G., VII, 35).
pujuh, 350, 22.
pañci, *p*° *pisan*, 391, 7; in hoogen graad.
pañcakarma, Skt. 365, 13 (cf. crit. app.); 396, 13; 399, 2. Zie de aant.
pañcaprāṇa, Skt., 345, 5.
pañcagati-saṁsārārṇava, Skt., 394, 24.
pamēgēt, 356, 21. —, *ka-an*, 357, 10.
jahat, *jahat ken*, 366, 9; vgl. K. B. W. IV, 348; van een in de maandelijksche periode verkeerende vrouw.
juti, *a-*, 354, 24, „(waren) vervalschen?”, zie v. d. Tuuk, K. B. W., IV, 579.
jitātma, Skt., 382, 12.
jalāntara, *anj*°, 376, 23; Skt. *jala* + *antara*; m.i. in, over het water gaan.
jyeṣṭhaputrī, Skt. *jyeṣṭha* + Skt. *putrī*, 346, 25.
jñānaçakti, Skt., 385, 30.
yadṛçchā, Skt. 372, 8, wsl. citaat.
yadyan, 356, 29; vgl. Tantu Pangg., p. 95; ± *ja* — (zelfs).
yatna, *tan yatna*, 354, 9, niet letten op. —, *yatnaha*, 397, 17; hij zij op z'n hoede. —, *kumayatnakēn*, 355, 15.
yathākāma (crit. app.), 377, 1; Skt. *yathākāma*(m).
yowati, 383, 3, Skt. *yuvati*.
yuga, *maka-*, 383, 24; *yuga*, verwekken.
yogiçvara, Skt., 373, 3; 380, 22.
mantrasnāna, Skt., 396, 16.
mānuṣayajña, Skt., 356, 2; 10.
mara, *maranyan*, 360, 15, opdat. —, *maran* (*mara n*), 370, 21.
maru, *pinamarokēn*, rempl. caus., 359, 5.

mārga, Skt., sa — nya n, 354, 26, opdat; vgl. *Ādip.* 189, 5; *Par.*, p. 5, 23.
mṛgapakṣi, Skt., 351, 30, dvandva-comp.
mariñ, < mara in, 355, 18.
makarapasta, 354, 25.
mukta, ka-, 361, 5, verm. secundaire vorm uit bhukta, Skt.
muktapada, Skt., m° + p°, 385, 3; 5.
mokṣaka; kamokṣakan, 387, 12, = kamokṣan. Skt. mokṣaka; vgl. K. B. W. IV, 553.
medhā, a° (zōó wsl.), 353, 4.
madana, Skt., 370, 13; 24, h. 1. genoemd onder de ṣaḍwarga.
madhyaloka, Skt., 355, 3; 10, de aarde.
madhyamaḡuru, Skt., 390, 4; 391, 1.
māṣa (?), 358, 22; Skt., een geldswaardig gewicht; vgl. K. B. W. IV, 573.
 Zoo of van mas, goud?
malina, Skt., 380, 3.
mālik, 359, 5; zie K. B. W., IV, 586.
mañke, waarsch. als: nú, aldus, 344, 21; 389, 20; zie vooral p. 364, 20; 369, 26; 370, 25; 372, 28; 390, 9; 396, 12.
gandhaḡeṣa, Skt. g° + ḡe°; 376, 23.
giriñ, aḡgiriñ-urēma, 354, 4.
gurutalpake (sic, naar een citaat), 353, 19; Skt. gurutalpaka.
gati, Skt., 392, 24.
gēlar, 386, 12.
(galita), 375, 17 (wsl. de lezing van F: calita juist, zie ald.), zou beteekenen: afgevallen, uitgevallen, verdwenen (Skt.)?
galigraha, 354, 1; Skt. galagraha, samensnoering van de keel. N. J. djēlagra, slijm van borst of keel.
gēlañ, 362, 12, vgl. crit. app. op 363, 6.
gilañ, gilañ² (zie het crit. app.), 397, 14; vgl. Kuñjarakarna, Kern, V. G. X, p. 73, onderaan; wsl. gelijk te stellen aan guḡaḡñ²; zie Bmḡ. Pur. p. 285 en p. 366, s. v.
gēmah, gēmah², 379, 10.
gimbēl, -ēñ, 353, 23; vgl. K. B. W. IV,

803, alwaar verklaard met gulēt, dudut (?).
gēñañ, 381, 29.
bāhudanḡa, Skt. pinaka —, 356, 21; voor de bet. vgl. Jb. s. v.
bāndha-paribandha, 396, 20; < Skt. bhāḡḡa, waar, waren.
bintit, 380, 30, zie K. B. W. IV, 855, s. v.; in het N. J. een soort nacht-vogel.
bari, tan b.², 374, 6.
brahmāḡḡa, Skt., 345, 10; zie onder de eigennamen.
brahmadeḡva, Skt., b° + d°, 365, 11.
brahmātyā = brahmahatyā, 365, 18, vgl. crit. app. bij 365, 23; Skt., hier voor: hij die een brahmaan doodt. Verderop weer de gewone beteekenis.
brahmāñḡa, 383, 7; Skt. d° + a°. Zie onder daityāñḡa.
bhrūḡahā, Skt., 365, 4 e. a.
brēsi, ma-, 357, 3, het vorstelijke zitkussen dragen.
burwan, burwan², 381, 7, gelijk te stellen met burwak² (Rām. 25, 65)?
buddhi, Skt., 369, 22, e. a.
bhūḡayajña, Skt., 365, 2; 7; 9.
bētiñ, a-a, 382, 16; hgstwsl. opgewekt; vgl. K. B. W. IV, 947.
busyat, 377, 30, = buset.
bhasmasnāna, Skt., 396, 15.
bhasmaḡeṣa, Skt. bh° + ḡe°; 376, 23.
bhuḡwah, Skt., 343, 15; 344, 1; verg. Bhār.-Yuddha, 19, 2.
bhāḡwanā, Skt., 377, 10; zie Sang hy. Kam., p. 205.
bwat, 356, 6; vgl. Bmḡ. Pur. p. 147, 15.
byēt, 351, 19, = bwat, vgl. tyēñ voor twañ, 361, 17; 362, 6; 12, crit. app.
buyut, 358, 10, achterkleinkind.
bhagala, 378, 13.
bhagali, 378, 14; „eigenn. v. e. bok of ram” (K. B. W. IV, 1084, s. v. bhaḡgali).
binēla, 381, 5, e. s. v. vogel.

REGISTER VAN EIGENNAMEN VOORKOMENDE IN HET
AGASTYAPARWA.

Het leek mij gewenscht om alle eigennamen die in het Agastyaparwa voorkomen te verzamelen, en niet slechts de vele daarvan, die zoowel in de Indische als in de Javaansche literatuur zeer vaak voorkomen. De volgorde is, daar de groote meerderheid uit Sanskrit eigennamen bestaat, die van het in woordenboeken van die taal gebruikelijke alphabet. Vele der namen vindt men ook vermeld in het Oud-Javaansche *Brahmāṇḍa-Purāṇa*; zie het register van eigennamen, aldaar, pp. 367—390. Op p. 367 bevindt zich een korte opgave van naamregisters en lexica die den lezer van dienst kunnen zijn.

Met andere Javaansche werken is vergelijking nog slechts in beperkte mate mogelijk: vele teksten zijn nog niet gepubliceerd, andere missen registers en indices.

Van der Tuuk's Kawi-Balinesch Woordenboek bevat een schat van gegevens, doch op minder bruikbare wijze verwerkt. Men vergelijke: Pigeaud, *De Tantu Panggëlaran*, Bladwijzer, pp. 341 en vlgg. voor de namen die in dat werk voorkomen en voor de opmerkingen die de auteur daarbij dikwijls maakt. Bij vele namen heb ik een korte aanduiding gegeven omtrent de categorie waartoe ze behooren; bij personeñ ook van hun relatie ten opzichte van andere, veelal meer bekende of vaker genoemde personen. In het algemeen zij, ook zonder nadere opmerking, naar de aantekeningen verwezen.

De gebezigde afkortingen zijn:

afst. = afstammeling.

b. = berg, gebergte, enz.

dr = dochter.

g. = god; godin; godheid, enz.

kg = koning.

n. = naam.

r. = *rākṣasa*, *rākṣasī*.

rs. = *ṛṣi*.

v. = volk; van.

z. = zoon; zie.

Akalmaṣa, pañca°, z. v. Atri, 348, 1; 3.
Agastya, 343, 6; 9; 15; 22; 344, 18; 345,
15; 23; 351, 9; 354, 30; 362, 30;
369, 23; 371, 15; 372, 1; 25; 374, 4;
376, 3; 377, 18; 380, 19; 382, 29;
384, 22; 388, 19; 392, 9; 393, 24;
396, 5.
Agni, g., 348, 10; 11.
Aṅgira, rs., 345, 2; 347, 12; 392, 6;
7; 13; 393, 16; 18; 19. Zie ook
Aṅgiras.
Aṅgiras, rs., zie Angira, 392, 11.

Aṅcaka, āditya, 362, 22.
Acinti, 347, 8.
Aja, kg., 395, 22; 396, 3.
Ajamuka, dānawa, 368, 30.
Añjana, olifant, 378, 8.
Añjanī, moeder van Hanumān, 392, 26.
Atinamanā, dr v. Pulastya, 347, 18.
Atri, rs., 344, 28; 29; 347, 30; 348, 3;
394, 15.
Aditi, dr v. Dakṣa, 362, 15; 21, 24;
27; 28; 31; 363, 2.
Adṛṣyanti, 394, 18.

- Adrā, nakṣatra, 349, 23; 350, 3.
 Anaka, 394, 4.
 Anantabhoga, nāga, vaak = Çeṣa of Vāsuki; vgl. de aant. 374, 24.
 Analā, dr v. Kaçyapa en Irā, 381, 18; 24; 26.
 Anasūyā, dr v. Dakṣa, 346, 15; 17; 347, 30.
 Anāyusā, dr v. Dakṣa, 362, 15; 370, 32; 371, 2; 8.
 Anala, z. v. Dharma en Wasu, 349, 10.
 Aniruddha, 369, 13.
 Anila, 349, 4; 10.
 Anurādhā, nakṣatra, 349, 24; 350, 15.
 Anuhrāda, daitya, 363, 25; 366, 32.
 Andhaka, n. v. 'n geslacht, 368, 22.
 Ambariwān, z. v. Pulaha, 347, 24.
 Ambipāka, z. v. Wirakṣa, 371, 4.
 Ariṣṭā, dr v. Dakṣa, 362, 15; 371, 25; 27.
 Aruṇa, zoon van Winatā, broeder van Garuḍa, 371, 28; 378, 26; 381, 1; 14; 16.
 Arundhatī, dr. v. Dakṣa, 348, 25; 29.
 Arundhatī, echtg. v. Wasiṣṭha, 394, 17.
 Arūru, z. v. Kaçyapa en Anāyusā, 370, 33; 371, 3.
 Arjuna, 367, 3; 4; 9.
 Arjuna Sahasrabāhu, kg., 384, 4. Zie de aant. bij Bmḍ. Pur. p. 141, 12.
 Aryamā, z. v. Aditi, 362, 22.
 Alakā, plaats, zie de aant., 374, 1.
 Awijñāgati, 349, 11.
 Açiṇwā, 349, 11.
 Açru, rākṣasa, 373, 8.
 Açwa, z. v. Wiṣṇu, 346, 27.
 Açwinī, nakṣatra, 349, 22; 350, 4.
 Açwinodewa, de Açwins, 395, 18; 19.
 Aṣṭadaçaparwa, het Mahābhārata, 394, 23.
 Aṣṭamī, d. v. Wasiṣṭha, 348, 9.
 Asiktiki, echtg. van Dakṣa, 348, 23; 26; 349, 20.
 Ātmadhāna, z. v. Cyawana, 383, 18; 21.
 Āditya, g., 343, 12; 348, 14; 392, 28; 395, 8; 12; 13; 14; 17.
 Āpaḥ, z. v. Dharma en Wasu, 349, 4; 8; 10.
 Āpomūrti, z. v. Atri, 348, 2.
 Āyati, dr v. Mahāmeru, 346, 27; 30.
 Āçleṣā, nakṣatra, 349, 23.
 Ikṣuṣa, dānawa, 369, 3.
 Ikṣwāku-kula, zie het crit. app., 395, 21.
 Ikṣwākula, zie de aant., 396, 3.
 Itihāsa-purāṇa, 395, 1.
 Indra, g., 362, 23; 364, 13; 15; 18; 19; 29; 365, 3; 4; 17; 18; 21; 23; 25; 392, 27. Vgl. 367, 7.
 Indrakila, b., 367, 9.
 Indraloka, 364, 29; 384, 11.
 Irā, dochter v. Dakṣa, echtg. van Kaçyapa, 362, 16; 381, 17; 31; 382, 2.
 Irāwatī, dr. v. Krodhawaçā, 377, 21; 378, 3; 4; 5.
 Ilā, echtg. v. Pulastya, 393, 25; 394, 1; 7; 13.
 Ilwala, daitya, 368, 8.
 Īçwara, g., = Çiwa, 384, 27; 385, 4; 23.
 Utathya, rs., 392, 24; 393, 3.
 Uttama, Manu, 345, 8.
 Uttarakura, volk en gebied, 395, 16.
 Uttaraphalgunī, nakṣatra, 349, 24; 350, 12.
 Uttarahādrowada, nakṣatra, 349, 26; 350, 21.
 Upadānawī, 368, 21.
 Upawidyut, rākṣasa, 373, 8.
 Upasunda, daitya, 367, 21.
 Uçija, rs., zie de aant., 392, 23; 24.
 Ūdwābāru, z. v. Wasiṣṭha, 348, 6.
 Ūrjā, dr v. Dakṣa, 346, 15; 17; 348, 5.
 Rci, dr v. Nahuṣa, 383, 21; 28.
 Rciika, zie de aant., 383, 29.
 Rtu, dr v. de Pitarah en Swadhā, 348, 21.
 Rddhi, echtg. v. Weçrawaṇa, 394, 10.
 Airāwaṇa, olifant; zie de aant., 378, 4; 6.
 Ailera, daitya, 368, 4.
 Ailera, daitya, 367, 30.
 Aurwa, rs., 383, 22; 28; 29.
 Kaṇça, kg, 369, 4.
 Kaṇwa, rs., 393, 7; 11.
 Kadrū, dr v. Dakṣa, 362, 16; 372, 18, 21; 23; 24; 27; 28; 373, 3.

- Kanortaka, nāga, 372, 19.
 Kapila, dānawa, 369, 1.
 Kapila, nāga, 372, 19.
 Kapiçā, dr v. Krodhawaçā, 377, 22; 378, 13; 15.
 Kardama, z. v. Pulaha, 347, 24.
 Kalaka, rākṣasa, 355, 9.
 Kalokara, daemon, 371, 5.
 Kaçyapa, rs., 362, 18; 19; 21; 24; 363, 3; 9; 18; 364, 14; 16; 26; 27; 368, 28; 369, 16; 27; 370, 32; 371, 1; 8; 9; 11; 18; 25; 27; 28; 372, 4; 5; 18; 29; 31; 373, 4; 377, 17; 378, 20; 22; 24; 25; 381, 13; 15; 17; 32; 382, 2; 384, 4; 9; 392, 12.
 Kaçyapa, afst. van Marici, 347, 10.
 Kāma, g., 360, 24.
 Kāma, z. v. Çraddhā, 346, 3.
 Kāla, z. v. Dharma en Wiçwā, 348, 31.
 Kālanābha, 368, 1.
 Kālanābha, daitya, 368, 9.
 Kālanemi, daitya, 363, 28; 366, 23; 24.
 Kālāgni, 344, 2.
 Kāsila, 349, 8.
 Kirāta, 'n bergvolk, 367, 10.
 Kīrti, dr v. Dakṣa, 346, 1; 11.
 Kuṣi, daitya, 364, 9.
 Kuntimān, z. v. Muṣṭi (z. ald.), 346, 5.
 Kuntī, dr v. Duṣyanta, 393, 14.
 Kumāra, 349, 10.
 Kumuda, olifant, 378, 8.
 Kumbhakarna, r., 393, 2.
 Kumbhanābha, daitya, 364, 9.
 Kumbhanābha, r., 373, 15.
 Kurukṣetramanḍala, 393, 9.
 Kuruwān, z. v. Dharma en Wiçwā, 348, 31.
 Kulawāçwa, kg., 371, 4.
 Kuvera, z. v. Viçrava, 393, 26.
 Kuhuḥ, personificatie, dr v. Aṅgira, 347, 13.
 Kṛtajit, daitya, 366, 23.
 Kṛttikā, nakṣatra, 349, 22; 29.
 Kṛpa, rs., 393, 3.
 Kṛmi, 347, 7.
 Kṛṣṇa, inc. v. Viṣṇu, 364; 12; 368, 22; 369, 5; 9; 10.
 Kekasī, rākṣasī, 373, 12.
 Kela, 349, 7.
 Keçi, dānawa, 369, 4.
 Kotya, Manu, 345, 9.
 Korawa(çata), de Kaurava's, 368, 7; 393, 4 (hss. Kor°); 5; 9.
 Kratu, z. v. Dharma en Wiçwā, 348, 30.
 Kratu (vgl. de addenda), rs., 345, 3; 347, 25. Over den vorm crit. app. bij Bmḍ. Par. p. 56, 9 e.a. (vgl. aldaar p. 373).
 Kriyā, dr v. Dakṣa, 345, 29; 346, 6; 7.
 Kroñci, dr v. Tāmra, 378, 23; 381, 2; 7; 8.
 Krodhawaçā, dr v. Dakṣa, 377, 15; 17; 19; 20; 378, 21. Vgl. Krodhā.
 Krodhā, dr v. Dakṣa, 362, 16.
 Kṣamā, dr v. Dakṣa, 346, 14; 17; 347, 23.
 Khara, rākṣasa, 373, 14.
 Khaçā, dr v. Dakṣa, 362, 16; 373, 4; 5.
 Khyāti, dr v. Dakṣa, 346, 14; 16; 24.
 Gaṅgā, rivier, 392, 17.
 Garuḍa, vogel, z. v. Kaçyapa en Winatā, 371, 29; 32; 372, 11; 13; 14; 16; 378, 27; 381, 3; 4; 5; 7; 8; 9; 10; 11; 12; 14; 16.
 Gardabhakṣa, daitya, 364, 9.
 Garbhawadha, 365, 3.
 Gawayākṣa, dānawa, 368, 30.
 Gawākṣa, dānawa, 368, 31.
 Gaweṣṭhi, daitya, 363, 27; 366, 20; 22.
 Gātra, z. v. Wasiṣṭha, 348, 6.
 Gādhiputra, = Viçvāmitra, 367, 16.
 Gāwana, z. v. Wasiṣṭha, 348, 6.
 Gotama, 392, 25.
 Gobraja, plaats, 364, 12.
 Goḥ, echtgenoot van Çukra; zie de aant., 383, 11.
 Ghoṣa, 349, 18.
 Cakramanḍala, n. v. 'n plaats, zie de aant., 368, 5; 6.
 Cakramūdrā, z. v. Wirakṣa, 371, 4.
 Cakṣuḥ, sañ hyaṇ niñ C°, g., 360, 21.
 Caturmukha, g., = Brahmā, 344, 16.
 Caturweda, 389, 23.
 Candra, g., 344, 2.
 Cākṣuṣa, Manu, 345, 8.

- Citraratha, gandharwa, 371, 10.
 Citrā, nakṣatra, 349, 24; 350, 11.
 Cinti, 349, 14.
 Cyawana, z. v. Bhṛgu, 373, 20; 383, 15; 17.
 Jagadguru, 343, 1.
 Jaṭāyu, vogel, 378, 29; 379, 1; 5; 380, 28; 31.
 Janaka, kg., 367, 18.
 Janakaputrī, = Sitā, 368, 26.
 Janakarājaputrī, = Sitā, 378, 31; 384, 14.
 Janaloka, wereld, vgl. de aant. bij Bmḍ.
 Pur. p. 110, 21; 379, 1; 380, 28.
 Janārdana, g., = Wiṣṇu, 374, 23; 384, 1.
 Jāmadagni, rs., 383, 30.
 Jambu, daitya, 363, 29; 366, 25.
 Jayanta, 368, 25.
 Jayantī, echtgenoot van Çukra, 368, 19; 383, 12; 13.
 Jāмили, dr. v. Dakṣa, 348, 25; 28.
 Jyēṣṭhā, nakṣatra, 349, 25; 350, 17.
 Takṣaka, nāga, 372, 19.
 Tawasa, Manu, 345, 8.
 Tātakā, 367, 12; 16.
 Tāmra, dr. v. Dakṣa, 362, 16; 378, 22; 24; 381, 13; 15.
 Tilottamā, widyādhari, 367, 26; 371, 10.
 Tuṣṭi, dr. v. Dakṣa, 345, 29; 346, 4.
 Tṛṇawindu, kg., 394, 1.
 Tripuruṣa, zie de aant., 384, 26; 27; 385, 1; 3; 15.
 Triçirah, r., 373, 15.
 Triçirah, zoon van Pāta, 395, 7.
 Twaṣṭā, āditya, 362, 23.
 Twiṣimān, 369, 15.
 Dakṣa, rs., 344, 20; 21; 345, 22; 24; 26; 346, 2; 12; 13; 18; 22; 347, 11; 348, 22; 23; 26; 349, 13; 18; 20; 362, 14; 17.
 Daṇḍa, z. v. Kriyā, 346, 6.
 Datoni, z. v. Pulastya, 347, 18; 19.
 Dadica, z. v. Cyawana, 383, 19.
 Daniṣṭhā, nakṣatra, 350, 25.
 Danu, 363, 23; 368, 28; 369; 16; 17, = Danuḥ.
 Danuḥ, dr. v. Dakṣa, 362, 15.
 Dantatreya, z. v. Atri, 394, 16.
 Damaluṇ, berg, 347, 2; 394, 5.
 Damaluṇ (d°), wuk, zwijn, 350, 1; 367, 9; zie de aantekening en het glosarium.
 Dara, 349, 3; 6.
 Darpa, z. v. Lakṣmī, 346, 4.
 Dala, 349, 12.
 Daçagrīva, = Rāwaṇa, 378, 30.
 Daçaratha, kg., 395, 22.
 Daçānana, z. Rāwaṇa, 378, 31.
 Dasra, g., 395, 19.
 Dāçaratha, zie Rāma D°.
 Dikṣya, 348, 30.
 Diti, dr. v. Dakṣa, 362, 15; 363, 18; 364, 13; 17; 19; 24; 28; 365, 17; 369, 20; 21; 24; 370, 4.
 Dilipa, kg., 358, 3; 395, 22; 27; 396, 3.
 Diwyā, dr. v. Hiranyakaçipu, 382, 30; 383, 2; 3; 4.
 Dihyaṇ, = Diēng, 394, 4.
 Dundubhi, z. v. Maya, 373, 17.
 Duryodhana, 368, 1.
 Duloma, r., 373, 19; 20; 383, 16.
 Duloma, dānawa, 368, 31; 369, 1.
 Duṣyanta, kg., 393, 14.
 Dṛḍhasyu, 343, 7; 8; 15; 345, 12; 20; 351, 3; 354, 27; 362, 26; 369, 19; 371, 12; 30; 372, 22; 373, 30; 375, 30; 377, 14; 380, 13; 382, 24; 384, 19; 388, 9; 392, 5; 393, 20; 395, 26.
 Denuka, daitya, 366, 27.
 Dewa, saṇ hyaṇ, 389, 24.
 Dewayāni, echtgenoot van Yayāti, 368, 19; 21; 383, 13.
 Dewawarṇi, echtg. v. Wiçrawa, 393, 26; 394, 8.
 Dewawahwa, dr. v. Pulastya, 347, 18.
 Dewāntaka, daitya, 366, 23.
 Dwipajña, dānawa, 368, 29.
 Dyutimān, z. v. Prāṇa, 346, 29.
 Drawiṇa, 349, 6.
 Droṇa, rs., 393, 7; 10.
 Dhamstrī, dr. v. Krodhawaçā, 377, 22; 378, 16; 18.
 Dhananjaya, nāga, 372, 19.
 Dharomika, 349, 8.
 Dharma, g., 348, 27; 349, 19; 355, 14.

- Dharma, z. v. Kīrti, 346, 11.
 Dharmamaraka, 378, 9.
 Dharmacāstra, 395, 1.
 Dhāta, āditya, 362, 22.
 Dhātā, g., 346, 25; 27.
 Dhuni, 348, 31.
 Dhundhu, z. v. Arūru, 371, 3.
 Dhūmrāṇi, echtg. v. Mārkaṇḍeya, 347, 3.
 Dhṛtarāṣṭrī, dr v. Tāmrā, 378, 23; 381, 2; 9; 10. Zie de aant.
 Dhṛti, dr. v. Dakṣa, 345, 29; 346, 4.
 Dhruwa, z. v. Dharma en Wasu, 349, 3; 7.
 Nakula, 395, 20.
 Nakṣatra, g., 344, 2.
 Nandana, z. v. Brahmā, 344, 12.
 Nandini, dānawa, 368, 30.
 Nandīcwara, zie de aant., 364, 7.
 Namuci, daitya, 368, 8.
 Naya, z. v. Kriyā, 346, 6.
 Naraka, asura-kg. 369, 8.
 Naraka, daitya, 368, 9.
 Narasiṅha, g., 363, 21.
 Nalakūwara, z. v. Weṣrawaṇa, 394, 10.
 Nalā, dr v. Kaçyapa en Irā, 381, 18; 20; 23.
 Nawawiti, 348, 29.
 Nahuṣa, kg., 368, 12; 17; 18; 383, 21.
 Nārada, gandharwa, 371, 11.
 Nārāyaṇa, 349, 14.
 Nārāyaṇa, g., 364, 1.
 Nāsatya, g., 395, 19.
 Nikumbinasi, rākṣasi, 373, 14.
 Niyati, dr v. Mahāmeru, 346, 30.
 Niwātakawaca, zie de aant., 366, 32.
 Niçumbha, daitya, 366, 20.
 Nīla, olifant, 378, 9.
 Nīlahita, g., 344, 24; 25; 346, 22; 23.
 Pañcawati, patapan, 379, 1. Zie ook Pañcawadi.
 Pañcawadi, patapan, 367, 20; 368, 27.
 Patra, z. v. Wasiṣṭha, 348, 7.
 Paraçu-Rāma, rs., 384, 1; 2; 10; 17; 21; 25; 385, 12.
 Parā, dr v. Dakṣa, 346, 14; 17.
 Parāçara, rs., 394, 19.
 Parjanya, āditya, 362, 23.
 Parwaçā, 347, 9.
 Pawamāna, z. v. Agni, 348, 11; 13.
 Pawamānāgni, vgl. Pawamāna, 348, 15.
 Pawaça, kl. z. v. Marici, 347, 9.
 Paçuhā, daemon, 371, 6.
 Pākā, r., 373, 16.
 Pāṇḍawa, de P's, 358, 4; 368, 7; 23; 393, 4; 6; 394, 23.
 Pāta, zie de aant., 395, 7.
 Pāwaka, z. v. Agni, 348, 11; 13; 17.
 Pāçupata, secte, 385, 8.
 Pitāmahā, g., = Brahmā, 344, 19.
 Pisanḡu, Manu, 345, 9.
 Puṇḍarikā, 346, 29.
 Purandara, = Indra, 364, 20; 21.
 Purāṇa, zie onder Itihāsa.
 Purojawa, 349, 11.
 Pulastya, rs., 347, 17; 381, 19; 20; 23; 24; 26; 27; 29; 382, 2; 393, 21; 22; 25; 394, 7; 12, 13; 14.
 Pulaha, rs., 345, 2; 347, 23; 377, 23; 24; 25; 30; 378, 3; 7; 11; 13; 15; 16; 17; 19.
 Puloma, -ā, 368, 24; 382, 31; 383, 2.
 Pulomī, dr v. Pulomā, 383, 3; 15; 17. Vgl. Paulomī.
 Puṣṭotkatā, rākṣasi, zie de aant., 373, 14.
 Puṣya, nakṣatra, 349, 23; 350, 1.
 Pūtanā, daitya, 364, 11.
 Pūrṇawasu, nakṣatra, 349, 23; 350, 6.
 Pūrwaphalgunī, nakṣatra, 349, 23; 350, 14.
 Pūrwabhādrawada, nakṣatra, 349, 25; 350, 21.
 Pūrwāṣāḍhā, nakṣatra, 349, 25; 350, 19.
 Pūṣā, āditya, 362, 23.
 Porupeya, rākṣasa, 373, 8.
 Porṇamāsa, prajāpati, z. v. Marici, 347, 7; 8.
 Paulomī, zie ook onder Pulomī, 382, 31.
 Prajāpati, 344, 12; 345, 25; 27; 28; 346, 2; 3.
 Pratyūṣa, 349, 4; 12.
 Pradyumna, 369, 11; 12.
 Prabha, 349, 15.
 Prabhā, daitya, 368, 11.

- Prabhāta, 349, 4; 12.
 Pramiti, 346, 8.
 Prawā, dr v. Dakṣa, 362, 15; 371, 9; 11; 13; 14; 16; 17; 22.
 Prasūti, vrouw van Dakṣa, 345, 24; 27.
 Prahasta, rākṣasa, 373, 13.
 Praheti, rakṣasa, 373, 7; 19.
 Prahlāda, daitya, 363, 24; 30; 364, 13; 360, 29, 30.
 Prāgjyotiṣa, stad, volk, 369, 6; 7.
 Prāṇa, z. v. Dhātā, 346, 28.
 Prāṇa, echtgenoot van Aṣṭamī, 348, 9.
 Priyabrata, 349, 10.
 Priti, dr v. Dakṣa, 346, 14; 16; 347, 17.
 Baka, daitya, 368, 4.
 Bagana, z. v. Aditi, 362, 22.
 Bapuḥ, dr v. Dakṣa, 346, 1; 9.
 Baruṇa, z. v. Aditi, 362, 22.
 Bala, dānawa, 369, 14.
 Bala, z. v. Kaçyapa en Anāyusā, 370, 33.
 Bala, z. v. Wiṣṇu, 346, 27.
 Baladewa, broeder van Kṛṣṇa, 364, 12; 369, 5.
 Bali, z. v. Heti, 373, 10.
 Balirāja, daitya, 363, 30; 364, 1; 3; 10; 373, 10.
 Basu, aṣṭa-Basu, g., vgl. onder Wasu, 349, 5; 13.
 Basur, zie Huḍug.
 Bāṇa, daitya, 364, 5; zie ook 8.
 Bāmana, olifant, 378, 8.
 Bāli, aap, 392, 28.
 Bālikhilya, de 60 000, 347, 26; 28.
 Bāsuki, nāga, 372, 19.
 Buddha, z. v. Soma, 349, 7.
 Buddha, 348, 2.
 Buddhi, dr v. Dakṣa, 345, 29; 346, 7; 8.
 Brhaspati, rs., 392, 11. Zie ook Wṛhaspati.
 Boddha, z. v. Buddhi, 346, 8.
 Byāsa, de „auteur” van het Mahābhārata, 394, 22; 395, 1; 2.
 Byāsa, z. v. Brahmā, 344, 13.
 Brahmakṣema, 385, 1.
 Brahmajit, daitya, 366, 23.
 Brahmadhanā, 373, 7.
 Brahmahā, daemon, 371, 6.
 Brahmā, g., 344, 2; 11; 12; 14; 17; 23; 345, 5; 384, 26; 385, 4; 23.
 Brahmāṇḍa, 345, 10; 351, 18; 19.
 Bhamana, dānawa, 369, 1.
 Bharapī, nakṣatra, 349, 22; 350, 3.
 Bharata, z. v. Daçaratha, 373, 24.
 Bharadwāja, rs., 393, 6; 394, 8.
 Bhānawa, de Bhānu's, zie de aant., 349, 17.
 Bhānu, dr v. Dakṣa, 348, 26.
 Bhārgava, afst. v. Bhṛgu, 384, 20; 24.
 Bhārgava°, 347, 4.
 Bhāsī, dr v. Tāmra, 378, 23; 381, 2; 4; 6.
 Bhīma, 368, 6.
 Bhūtā, dr v. Krodhawaçā, 377, 21; 378, 11; 12.
 Bhṛgu, rs., 344, 26; 27; 346, 24; 347, 5; 348, 7; 373, 20; 382, 25; 27; 383, 4; 15; 392, 3; 4.
 Bherawamārga, zie de aant., 385, 7.
 Bhoma, asura, = Naraka, 369, 9.
 Bhomarka, daitya, 368, 9.
 Maghā, nakṣatra, 349, 23; 350, 7.
 Maṇi, 349, 9.
 Maṇibhaṭa, z. van Rajanābha, 373, 27.
 Maṇimāntaka, n. v. 'n stad, 367, 4.
 Maṇiwarā, z. v. Rajanābha, 373, 28.
 Maṇiwarī, echtgenoot van Rajanābha, 373, 27.
 Madyakaṭa, b., 378, 2; vgl. de aant.
 Madhu, z. v. Duloma, 373, 20; 22.
 Madhurā, stad, 369, 5; 373, 23.
 Madhusūdana, g., = Wiṣṇu, 373, 22.
 Manaswinī, 347, 1.
 Manu, 344, 13; 345, 11; 13; 14; 16; 18 — 354, 10.
 Manu, Wewaswata Manu, zie onder W°. Vgl. ook 345, 11.
 Manu, zie ook onder Sāwarṇa.
 Mandara, b., 374, 22.
 Mandodarī, dr v. Maya, 369, 3; 373, 17.
 Maya, asura, 373, 18.
 Maya, dānawa, 369, 2.
 Mayu, z. v. Hrāda, 366, 31.
 Mārīca, dānawa, 369, 3.
 Mārīca, z. v. Tāṭakā, 367, 20.

- Marīci, rs., 344, 20; 22; 347, 6; 362, 18; 392, 10; 12.
 Marut, g., 364, 29.
 Marutwatī, dr v. Dakṣa, 348, 25; 349, 16.
 Marutwān, z. v. Dharma en Arundhatī, 348, 30.
 Malyawān, rākṣasa, 373, 11.
 Mahāghoṣa, daitya, 366, 21.
 Mahān, dānawa, 368, 31.
 Mahāniraya, een hel, 354, 31.
 Mahāpārṣwa, rākṣasa, 373, 13.
 Mahāmeru, berg en god, 346, 28; 347, 27; 392, 18.
 Mahāraurava, een hel, 352, 11; 380, 12; 17.
 Mahārūpi, g., 360, 20.
 Mahāsantapa, daitya, 368, 1.
 Mahodara, rākṣasa, 373, 13.
 Mārīci, vgl. Mārīca, 367, 16.
 Mārkaṇḍeya, rs., 347, 1; 2; 3; 394, 4; zie de aant.
 Māli, rākṣasa, 373, 11.
 Mālyawān, r., 373, 11.
 Mitra, z. v. Aditi, 362, 22.
 Muṣṭi (vgl. crit. app.), dr v. Dakṣa, 345, 29; 346, 5.
 Muhūrtā, dr v. Dakṣa, 348, 26; 349, 17.
 Mūka, daitya, 367, 6; 11.
 Mūrdha, dānawa, 368, 30.
 Mūla, nakṣatra, 349, 25; 350, 18.
 Mṛkaṇḍa, 346, 30; 347, 1.
 Mṛgamandā, dr v. Krodhawaṣā, 377, 21; 27; 28.
 Mṛgaçiraḥ, nakṣatra, 349, 23; 31.
 Mṛgā, dr v. Krodhawaṣā, 377, 21; 25; 26.
 Medhā, dr v. Dakṣa, 345, 29; 346, 6.
 Maithili, = Sītā, 378, 29.
 Yakṣa, z. v. Khaṣā, 373, 26.
 Yajñahā, daemon, 371, 5.
 Yatudhanā, 373, 6; 7; 9.
 Yadu(kula), n. v. 'n geslacht, 368, 22.
 Yama, g., 355, 15; 365, 25; 395, 9.
 Yama, door den tekst van den vorigen Y° onderscheiden; zie de aant.; 395, 9.
 Yayāti, kg., 368, 18; 20.
 Yawadwīpa, het eiland Java, 343, 12; 13; 363, 29; 394, 2. °maṇḍala, 394, 6.
 Yaça, z. v. Siddhi, 346, 10.
 Yogitapakṣa, secte, 385, 6.
 Yoginī, bhatrinṇa-Y., g., 361, 17; 19; 20.
 Raghu, kg., 358, 3; 395, 22; 396, 3.
 Raja, z. v. Wasiṣṭha, 348, 6.
 Rajanābha, z. v. Yakṣa, 373, 26. Vgl. de aant.
 Rajaḥ, 349, 6.
 Rawi, g., 348, 2.
 Rasakāra, dānawa, 368, 30.
 Rahu, daitya, 368, 9.
 Rāghawa, = Rāma, z. v. Daçaratha, 384, 13.
 Rāma, kg., z. v. Daçaratha, 347, 21; 367, 15; 384, 12; 14.
 Rāma, zie Paraçu.
 Rāmabhadra, = Rāma, z. v. Daçaratha, 368, 26; 393, 1; 395, 22.
 Rāmāyaṇa, epos, 373, 24.
 Rāwaṇa, r.-kg, 369, 2; 373, 13; 18; 25; 393, 2.
 Rāhu, 363, 22; 368, 11.
 Rēddi, zie Rddhi.
 Ruci, rs., 344, 20; 22.
 Rudra, g., 344, 2; 364, 6.
 Reṇukā, echtgenoot van Jamadagni, 384, 1.
 Rewatī, nakṣatra, 349, 26; 350, 23.
 Rocama, z. v. Dharma en Wiçwā, 349, 1.
 Rohiṇī, nakṣatra, 349, 23; 28.
 Rohita, Manu, 345, 9.
 Raiwata, Manu, 345, 8.
 Raucya, Manu, 345, 9.
 Lakṣmī, g., dr v. Dakṣa, 345, 28; 346, 3; 360, 26; 370, 9; 10.
 Lajjā, dr v. Dakṣa, 346, 1.
 Lambā, dr v. Dakṣa, 348, 26; 349, 18.
 Layakawatī, plaats, vgl. de aant., 373, 29.
 Lawaṇa, asura, vgl. de aant., 373, 23; 25.
 Lavaṇasāgara, oceaan, 383, 23; 25. Vgl. Bmḍ. Pur. p. 129, 14 met de aant.
 Lēnkuṇ, zie de aant., 373, 11.

- Lopāmudrā, 343, 6; 14.
 Lohita, Manu, 345, 9.
 Waḍawānala, vuur, 383, 24; 25; 27.
 Vgl. Bmḍ. Pur., aant. bij p. 153, 5.
 Watāpa, rākṣasa, 373, 8.
 Wada, rākṣasa, 373, 8.
 Warta, 349, 8.
 Wala, z. v. Khaçā, 373, 5.
 Walakā, 373, 26.
 Walkala, vgl. 363, 29, crit. app.; 366, 26. Zie ook: Wāṣkala.
 Wasiṣṭha, rs., 345, 4; 348, 5; 8; 394, 17.
 Wasu, dr v. Dakṣa, 348, 25; 349, 3; 5.
 Wasudewa, z. v. Duṣyanta, 393, 15.
 Waskara, z. v. Khaçā, 373, 5.
 Wātāpi, daitya, 368, 8.
 Wālikhilya, de 60 000, vgl. ook Bālikhilya, 347, 26.
 Wāṣkala, daitya, 363, 29. Zie ook: Walkala.
 Wigatamala, = de Vuurgod, 384, 16.
 Wideha, land, 384, 14.
 Widyutkeṣa, daitya, 366, 21.
 Widyutjihwa, r., 373, 15.
 Widhātā, g., 346, 25; 29.
 Winatā, dr v. Dakṣa, 362, 16; 371, 28; 31; 32; 372, 3; 4; 5; 6; 9; 12; 15.
 Windhya, b., 343, 10; 11; 367, 24; 25; 392, 18.
 Wipracitti, dānawa, 363, 23. Zie onder Wipracintī.
 Wipracintī, dānawa, vgl. 363, 23, crit. app.; 368, 3; 10; 29.
 Wibhu, 349, 15.
 Wirakṣa, z. v. Kaçyapa en Anāyuṣā, 371, 1; 4.
 Wiraja, kl. z. v. Marici, 347, 9.
 Wirajā, vrouw van Nahuṣa, 368, 18.
 Wirudhi, dr v. Kaçyapa en Irā, 381, 18; 27; 30.
 Wirocana, daitya, 363, 27; 30.
 Wirodha, daitya, 366, 26.
 Wiwaswān, āditya, 362, 23; 25; 369, 15.
 Wiçākḥā, nakṣatra, 349, 24; 350, 10.
 Wiçrawa, rs., z. v. Pulastya, 393, 25; 26; 394, 7; 8.
 Wiçwa, daça-, g., 349, 1.
 Wiçwakarmā, bouwmeester der goden, 349, 12; 367, 26.
 Wiçwā, dr v. Dakṣa, 348, 25; 30; 349, 1.
 Wiçwāmित्रा, rs., 347, 22; 393, 12.
 Wiṣṇu, g. 344, 2; 11; 346, 26; 362, 23; 364, 2; 373, 21; 22; 384, 2; 27; 385, 4; 23; 394, 16.
 Wiṣṇukṣema, 385, 2.
 Wisu, z. v. Kaçyapa en Anāyuṣā, 371, 1; 5.
 Wirāṇa, prajāpati, 348, 24.
 Wulan, g., 349, 22; 27.
 Wṛta, z. v. Kaçyapa en Anāyuṣā, 370, 33; 371, 6.
 Wṛṣaparwā, dānawa, 368, 20; 369, 3; 383, 8.
 Wṛṣabhawa, z. v. Ariṣṭā, 371, 26.
 Wṛṣawiṣama, 349, 16.
 Wṛṣṇi, n. v. 'n geslacht, 368, 22.
 Wṛhaspati, rs., zie ook Brhaspati, 392, 14; 21; 22; 23; 393, 6; 17; 394, 8.
 Wekaṇḍya, 349, 9.
 Weṇça, daitya, 368, 4.
 Weda, 395, 5.
 Wedaçaṛaḥ, z. v. Mārkaṇḍeya, 347, 3.
 Wedhṛti, 346, 4.
 Wewaswata Manu, 395, 8; 21; 24; 25.
 Zie Bmḍ. Pur., p. 386.
 Weçaya, z. v. Bapuḥ, 346, 9.
 Weçrawaṇa, 394, 9; 10.
 Weṣṇawapakṣa, secte, 385, 9.
 Woghra, rākṣasa, 373, 8.
 Waiwaswata, Manu, 345, 8; 11.
 Wyawahana, dānawa, 369, 1.
 Wyāsa, 395, 3; 4. Zie ook Byāsa.
 Çakuni, patih, 368, 1.
 Çakuni, daitya, 367, 30.
 Çakunī, 364, 11; zie de aant.
 Çakuntalā, echtgenoot van Duṣyanta, 393, 13.
 Çakri, z. v. Wasiṣṭha, 394, 18.
 Çacī, 368, 24.
 Çatakratu, = Indra, 365, 18.
 Çatadundubhi, daitya, 366, 25.
 Çatabhiṣa, nakṣatra, 350, 20.
 Çatrughna, z. v. Daçaratha, 373, 24.
 Çanaicçara, z. v. Atri, 348, 2.

- Āmbara, dānawa, 369, 11; vgl. 369, 13.
 Āragatra, daitya, 368, 4.
 Āradwān, rs., 393, 3.
 Ārabha, dānawa, 369, 14.
 Ārmiṣṭhā, echtgenote van Yayāti, 368, 20; 21; 369, 4.
 Āryāti, kg., 383, 18.
 Ārwa, g., = Āwa, 344, 5.
 Ākya, z. v. Atri, 348, 1.
 Ānti, dr v. Dakṣa, 346, 1; 9.
 Āva°, 359, 31.
 Āwakṣema, 385, 2.
 Āwa(maṇḍala), 366, 16; 380, 7.
 Āwaçrāddha, 356, 6.
 Āwāgni, g., 355, 25; 356, 3; 20.
 Āwāditya, g., 347, 27; 378, 27; 396, 16.
 Ākī, dr v. Tāmra, 378, 23; 381, 2; 11; 12.
 Ākra, z. v. Bhṛgu, 368, 19; 383, 5; 6; 10; 11; 12; 13; 392; 20; 21; als planeet, 350, 30.
 Ākra, z. v. Wasiṣṭha, 348, 7.
 Āci, z. v. Agni, 348, 12; 14; 16.
 Āta, z. v. Siddhi, 346, 10.
 Āmbha, daitya, 366, 20.
 Āwa, secte, 385, 8.
 Āṣa, nāga, 372, 19.
 Āyē, dr v. Kaçyapa en Tāmra, 378, 23; 25; 28; 381, 1.
 Āraddhā, dr van Dakṣa, 345, 28; 346, 3.
 Āra, 349, 9.
 Āraṇa, nakṣatra, 349, 25; 350, 24.
 Āri, g., 346, 25; 26; 374, 7; 14; 22; 397, 8; 9.
 Ārādhahā, daemon, 371, 5.
 Ārta, z. v. Medhā, 346, 6.
 Āruti, dr v. Atri, 348, 4.
 Āwetā, dr v. Krodhawaçā, 377, 21; 7.
 Saṃnati, Sannati, dr v. Dakṣa, 346, 15; 17; 347, 25.
 Saṃbhūti, dr v. Dakṣa, 346, 14; 16; 347, 6.
 Sāgara, kg., 358, 3.
 Saṅkalpa, dr v. Dakṣa, 348, 25.
 Saṅkalwa, 349, 16.
 Saṅkaraṇa, dānawa, 381, 31.
 Saṅkura, dānawa, 368, 31.
 Saṅkuṣara, dānawa, 368, 30.
 Saṅbahu, dānawa, 369, 3.
 Saṅhra, daitya, vgl. het crit. app., 363, 25.
 Sajñā, dr v. Pāta, 395, 6; 7; 11; 12; 13; 15; 16.
 Satī, dr v. Dakṣa, 346, 14; 16; 22; 23.
 Satya, z. v. Dharma en Wiçwā, 348, 31.
 Satyadewa, z. v. Atri, 348, 1.
 Satyaloka, wereld, zie de aant. bij Bmḍ. Pur. p. 110, 21; 379, 15.
 Satyawatī, zuster van de 60 000 Wāli-khilya's, 347, 29.
 Satyawatī, echtgenote van Aurwa, 383, 29.
 Satyawatī, echtg. v. Parāçara, 394, 19.
 Sadāçwa, verg. de aantekeningen, 344, 4; 392, 1.
 Sanaka, z. v. Brahmā, 344, 12.
 Sanatkumāra, z. v. Brahmā, 344, 13.
 Santoṣa, z. v. Tuṣṭi, 346, 5.
 Sannati, zie Saṃnati.
 Samapisaṅgu, Manu, 345, 9.
 Samaya, z. v. Kriyā, 346, 7.
 Sampāti, vogel, 378, 28; 380, 30.
 Samba, 347, 10.
 Sambu, Sambhu, daitya, 363, 29; 366, 27.
 Saramā, dr v. Krodhawaçā, 377, 22.
 Saraswatī, 347, 8.
 Saraswatī, echtgenote van Dadica, 383, 19; 20.
 Saraswatī, g., 383, 19.
 Sarpa, rākṣasa, 373, 9.
 Salwa, daitya, 368, 4.
 Sahaṅça, z. v. Kaçyapa en Ariṣṭā, 371, 25.
 Sahadewa, 395, 20.
 Sahasrabāhu, zie Arjuna.
 Sahasramaya, 369, 9.
 Sahasra-rudra, g. 346, 24.
 Sahiṣṇu, z. v. Pulaha, 347, 24.
 Sāṇḍatī, dr v. Pulastya, 347, 19.
 Sādhya, dr v. Dakṣa, 348, 25; 349, 14; 15.
 Sāraswata, z. v. Dadica, 383, 20.
 Sāwarṇa, Manu, 345, 8; 395, 14.
 Sēḍaja, rākṣasa, 373, 8.
 Siṅhikā, dr v. Diti, 363, 22; 368, 3; 10.

- Siddhānta, secte, 385, 8.
 Siddhi, dr v. Dakṣa, 346, 1; 10.
 Sinibālī, personificatie, dr v. Aṅgira, 347, 13.
 Sitā, echtgenoot van Rāma, 367, 19.
 Sukanyā, dr v. Çaryāti, 383, 18.
 Sugriwa, aap, 392, 28.
 Sujaṅghā, echtg. v. Datoni, 347, 20.
 Suta, 348, 31.
 Sutapa, z. v. Wasiṣṭha, 348, 7.
 Suddhanwā, 347, 9.
 Sunda, daitya, 367, 12; 20.
 Sunda, z. v. Sunda, vgl. de aant., 367, 21.
 Supratika, olifant, 378, 8.
 Suprabhā, widyādhari, 367, 5.
 Subāhu, z. v. Datoni, 347, 20.
 Sumālī, rāksasa, 373, 11.
 Sumundaka, daitya, 368, 8.
 Sumeru, b., 395, 16.
 Suranadī, sterrebeeld, 350, 27.
 Surabhī, dr. v. Dakṣa, 362, 16.
 Surarāja, = Indra, 392, 17.
 Surasā, dr v. Krodhawaçā, 377, 22; 378, 19.
 Suruci, z. v. Ariṣṭā, 371, 26.
 Surūpā, d. v. Marīci, 392, 10; 13; 22; 393, 18.
 Sūrya, g., 344, 2.
 Soma, z. v. Çānti, 346, 9.
 Soma, z. v. Dharma en Wasu, 349, 3; 7; 8.
 Somapānapitr, zie de aant., 383, 10.
 Smara, g., 360, 23.
 Smṛti, dr v. Dakṣa, 346, 14; 16; 347, 12.
 Swadhā, dr v. Dakṣa, 346, 15; 18; 348, 20.
 Swaparā, zuster van de 60 000 Wāli-khilya's, 347, 29.
 Swayambhuwa, Manu, 345, 7.
 Swāti, nakṣatra, 349, 24; 350, 11.
 Swārocima, Manu, (d.i. Swārociṣa, reeds foutief in een door den auteur gebezigd Sanskrit werk?), 345, 7.
 Swāhā, dr v. Dakṣa, 346, 15; 17; 10.
 Haṁsa, 349, 14.
 Hanumān, aap, 392, 26; 393, 1.
 Haya, 349, 14.
 Hayagriwa, dānawa, 369, 6.
 Harakṣya, zie de aant., 348, 18.
 Harakṣyāgni, vgl. onder Harakṣya, 348, 18.
 Hari, 378, 9.
 Haridewa, zie de aant., 394, 3.
 Hari, dr v. Krodhawaçā, 377, 21; 30; 31.
 Halakalpa, daitya, 368, 8.
 Halyā, echtgenoot van Gotama, 392, 26; 27.
 Hawyawāhana, tevens foutief voor Kawyawāhana, zie de aant., 348, 15; 17.
 Hasta, nakṣatra, 349, 24; 350, 8.
 Hāhā, z. v. Ariṣṭā, 371, 26.
 Hiñnya (?), z. v. Kīrti, 346, 11.
 Hitamunda, daitya, 367, 12.
 Himawān, b., 378, 2; 392, 18.
 Hiraṇyakaçipu(h), daitya, 363, 19; 20; 24; 26; 367, 28; 29; 382, 30; 383, 1; 392, 22.
 Hiraṇyākṣa, daitya, 363, 19; 367, 30; 368, 2.
 Huḍug Basur, zie de aant., 363, 28.
 Hurip, sañ hyañ, het Leven, 376, 20.
 Huhu, z. v. Ariṣṭā, 371, 26.
 Hūrtahawya, 349, 6.
 Heti, rāksasa, 373, 7; 10.
 Hehaya, v., 384, 3.
 Haihaya, zie ook Hehaya, volk, 384, 2.
 Hrāda, daitya, 363, 25; 27; 366, 31; 367, 6.